

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

คำนำ

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2548

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ
โครงการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์

ชื่อเรื่อง

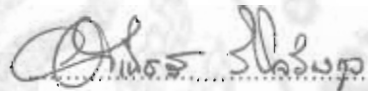
ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

โดย

คำนึง เปี่ยมสะอาด

พิจารณาเห็นชอบโดย

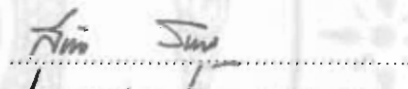
ประธานกรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์นำเพชร วินิจชัยกุล)

วันที่ 28 เดือน กันยายน พ.ศ. 48

กรรมการที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. สุจิตรา รอดสมบุญ)

วันที่ 28 เดือน กันยายน พ.ศ. 48

กรรมการที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ จรรยาสุภาพ)

วันที่ 28 เดือน กันยายน พ.ศ. 48

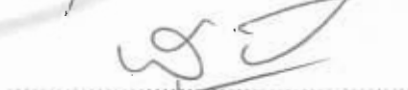
รักษาราชการแทนคณบดีคณะเศรษฐศาสตร์

(อาจารย์วิเชียร วันชันนาวิน)

วันที่ 29 เดือน 10 พ.ศ. 2548

โครงการบัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทองจุฑา เพ็ชรประดับ)

รองประธานกรรมการโครงการบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 25 เดือน 10 พ.ศ. 2548

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์
ชื่อผู้เขียน	นางคำนึ่ง เปี่ยมสอาด
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	อาจารย์น้ำเพชร วินิจลักษณ์กุล

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเกษตรกรยอมรับการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ โดยใช้จำนวนตัวอย่างกลุ่มเกษตรกรทั้งสิ้น 96 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มทำการสอบถามคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร กลุ่มละ 1 ราย ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

คณะกรรมการฯ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มเกษตรกร มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 245-660 คน ทุนดำเนินงานระหว่าง 36,301-268,000 บาท ปริมาณธุรกิจระหว่าง 98,001- 730,000 บาท การดำเนินธุรกิจของกลุ่มมีหลายประเภท เช่น การจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก และให้สินเชื่อแก่สมาชิก ในรอบปีที่ผ่านมา กลุ่มเกษตรกรดำเนินธุรกิจมีกำไร แต่ไม่ได้จ่ายเงินปันผล เนื่องจากกำไรน้อยและต้องสะสมเป็นเงินสำรองเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเกษตรกรได้รับจากสหกรณ์การเกษตร หนี้สินส่วนใหญ่มาจากสหกรณ์การเกษตร ในแต่ละปีมีการประชุมสมาชิกระหว่าง 1 - 2 ครั้ง การประชุมคณะกรรมการประมาณ 6 ครั้ง

กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมการดำเนินงาน จากเกษตรอำเภอ/เกษตรตำบล กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด โดยในแต่ละปีมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ระหว่าง 1-2 ครั้ง การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานระหว่าง 1-2 ครั้ง และการศึกษาดูงาน ระหว่าง 1-2 ครั้ง

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน สามารถตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ตัดสินใจทำงานหรือทำกิจกรรมกลุ่ม มอบหมายงาน การลงโทษ การให้รางวัล และการโน้มน้าวให้กรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกคล้อยตามกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของกลุ่มได้ คณะกรรมการฯ มี ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ เป็นอย่างมาก เพราะการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ไม่แตกต่างกัน ประกอบกับคณะกรรมการฯ และสมาชิกบางส่วนเป็นสมาชิกของสหกรณ์ด้วย

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ยังมีปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขัดแย้งภายในกลุ่ม สมาชิกขาดความรับผิดชอบในลักษณะยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงาน ไม่มีกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนของหน่วยงานรัฐ

ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์คือ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ กำไรสุทธิ ทุนดำเนินงาน และปริมาณธุรกิจ ที่เหมาะสมกับการบริหารงาน การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรที่มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่ดูแลทั้งกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความรู้เป็นอย่างมาก ปัจจัยที่มีผลกระทบในเชิงลบต่อการดำเนินงาน คือ ปัจจัยด้านสังคม ได้แก่ อายุ และระดับการศึกษา มีอายุค่อนข้างสูง มีการศึกษาระดับปานกลาง มีความต้องการเป็นกลุ่มเหมือนเดิม ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรที่มีความขัดแย้งภายในกลุ่ม บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการสหกรณ์ สำหรับอิทธิพลของคณะกรรมการฯ เป็นทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ได้ ขณะเดียวกันอิทธิพลด้านลบจะเป็นปัจจัยที่ยับยั้งในการพัฒนา กลุ่มเกษตรกร

ข้อเสนอแนะ ควรให้คณะกรรมการฯ จัดการประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้ง ให้มีการวางแผนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ หน่วยงานส่งเสริมควรออกส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ควรจัดฝึกอบรมคณะกรรมการฯ ในหลักและวิธีการสหกรณ์ และด้านการบริหารงานสหกรณ์

Title	The study of factor affecting the decision on transforming groups of agriculturalists into agricultural cooperatives
Author	Mrs. Khamnueng Piamsaart
Degree of	Master of Science in Cooperative Economics
Advisory Committee Chairperson	Miss Numpet Winichakule

ABSTRACT

The objective of this study is to examine the factors that influence the decision made by groups of agriculturalist to transform its groups into agricultural cooperatives as well as the obstacles impeding that development. As a result, we can propose the appropriate policy to foster this transformation. The data used in this study is collected from 96 groups of agriculturalists, each of which represented by one of its committees.

The committees responding to this survey are 51 – 60 years old and hold at least Mathayom Suksa 6 degree. Each group of agriculturalists has approximately 245 – 660 members and controls the working capital about 36,301 - 268,000 Baht. The business transaction of each group values around 98,001 - 730,000 Baht.

Each group conducts a variety of activities, ranging from acquiring production inputs and distributing to its members to arranging credit schemes for its members. During previous, the operation of these groups of agriculturalists resulted in net profits. However, the profits are not distributed as the dividends for members and are retained to be used as groups' working capital. Mostly, the debts held by groups of agriculturalists are borrowed from agricultural cooperatives. Each year, there are 1 – 2 meetings for the groups' members and about 6 meetings for the committees.

The Agricultural group are supported by District and Sub-district (Tambon) Agricultural Officers, the Department of Cooperative Auditing, Department of Cooperative Promotion, and the Provincial Agricultural and Cooperative Offices. Each year, Agricultural Officers provide consultation for groups of agriculturalists 1 – 2 times, and members of these groups participate in training 1 – 2 times and in field study 1 – 2 times.

Mostly, the committees are from leaders in communities, so they can make decision concerning activities of the groups, task assignment to members, rules and penalties, as well as rewards. Also, they are usually successful for dealing with members to agree with their ideas and initiations on groups' activities and projects. The committees mostly have good knowledge about the agricultural cooperatives because the operations between the groups of agriculturalists and the agricultural cooperatives are comparatively indifferent, and most of the committees are usually members of the agricultural cooperatives.

The main problems confronting the groups of agriculturalists are the disputes among members, the lack of responsibility of the members, the lack of management skill of the committees, the inconsistency of groups' activities, the limitation of capital, and shortage of government support.

The factors that contribute to the success of the transformation from groups of agriculturalists into agricultural cooperative are the economic factors, including net profit, working capital, and value of business transaction. These factors are required to be appropriated with the business environment that Department of Cooperative Promotion try to foster. On the other hand, social factors have the negative effect on such the transformation. The ages of the members, which are averagely high, and the educational levels of the members, which are averagely medium, favor for the remaining of the groups of agriculturalists rather than transforming into the agricultural cooperatives. The disputes between members and the lack of comprehensive knowledge about agricultural cooperative also have the negative effects on the transformation. For the influential of committees on the members' decision, it can be considered either supporting factors or impediments to the transformation.

From the study, it can be suggested that the committees should organizing the meeting for at least once a month in order to determine the appropriate activity and plan. Furthermore, Department of Cooperative Promotion should provide assistance to each group regularly. Also, it should arrange the broad training for the groups' committees such as the training on the knowledge about agricultural cooperative and cooperative management.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์น้ำเพชร วนิจฉัยกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์ ดร. สุจิตรา รอดสมบูรณ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ จรรยาสุภาพ กรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัย จึงขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร นายสุขสันต์ มุกดาสนิท นายปัญญา พันธุ์ศรีศักดิ์ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มวิจัยและพัฒนากลุ่มเกษตรกร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้ง เพื่อน พี่ และน้อง ๆ ที่ให้ความ ช่วยเหลือในการจัดทำข้อมูลจนกระทั่งมีผลทำให้ปัญหาพิเศษสำเร็จเรียบร้อย

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ญาติพี่น้อง สามี และลูก ที่ได้ส่งเสริมสนับสนุน คอยเป็นกำลังใจให้ตลอดระยะเวลาในการศึกษา

คำนึง เปี่ยมสอาด

กันยายน 2548

สารบัญเรื่อง

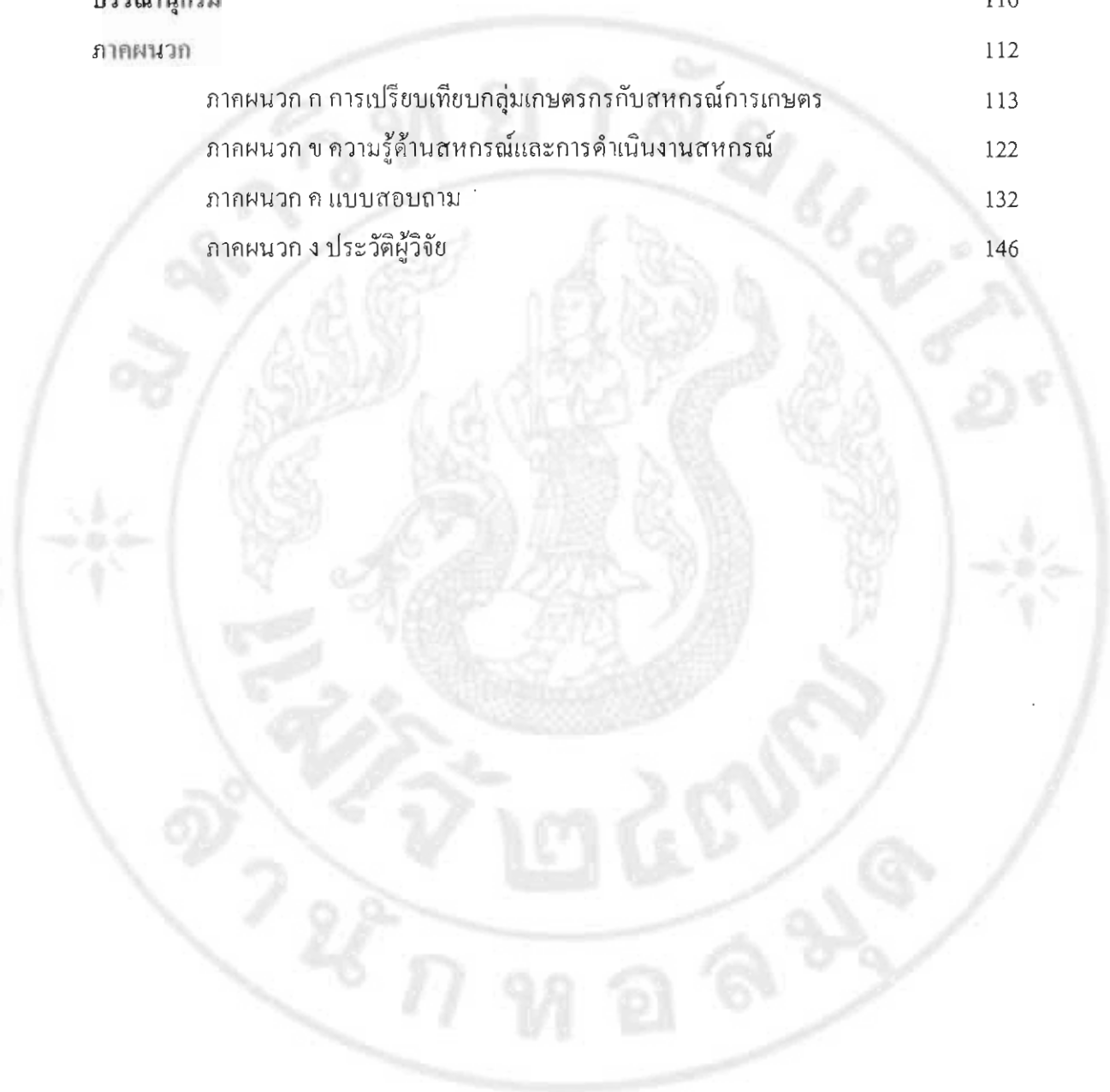
	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 ตรวจสอบเอกสาร	9
แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
ลักษณะของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร	12
กลุ่มเกษตรกร	12
สหกรณ์การเกษตร	17
การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร	22
การดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
กรอบแนวความคิดในการวิจัย	33
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	34
สถานที่ดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	36
การวิเคราะห์ข้อมูล	36

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	39
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	39
1.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการ	39
1.2 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร	47
ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร	65
ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร	70
ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์	75
4.1 ความรู้ด้านสหกรณ์	75
4.2 ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์	86
ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	92
5.1 ปัญหา	92
5.2 ข้อเสนอแนะ	99
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	100
อภิปรายผลการวิจัย	108
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก การเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร	113
ภาคผนวก ข ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานสหกรณ์	122
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	109
บรรณานุกรม	110
ภาคผนวก	112
ภาคผนวก ก การเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร	113
ภาคผนวก ข ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานสหกรณ์	122
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	132
ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	เกณฑ์ชี้วัดขนาดของกลุ่มเกษตรกร	5
2	จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	35
3	จำนวนและร้อยละของอายุ การศึกษา และแรงงานในครอบครัว แยกตามขนาด	41
4	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการเป็นสมาชิกและตำแหน่งของ คณะกรรมการฯ แยกตามขนาด	42
5	จำนวนและร้อยละของรายได้ของคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด	44
6	จำนวนและร้อยละของรายจ่ายของคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด	45
7	จำนวนและร้อยละของการได้รับสินเชื่อ แยกตามขนาด	46
8	จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม จำนวนสมาชิก และการประกวด แยกตามขนาด	49
9	จำนวนและร้อยละของของทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจ กำไรสุทธิ และเงินปันผล แยกตามขนาด	52
10	จำนวนและร้อยละของประเภทการดำเนินธุรกิจ แยกตามขนาด	53
11	จำนวนและร้อยละของการได้รับความช่วยเหลือเงินทุนหมุนเวียน และแหล่งที่ให้ ความช่วยเหลือ แยกตามขนาด	55
12	จำนวนและร้อยละของหนี้สินของกลุ่มเกษตรกร และแหล่งที่กู้ยืมเงิน แยกตาม ขนาด	57
13	จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ความถี่ในการประชุมสมาชิก และความถี่ในการประชุมคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด	59
14	จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของสมาชิก ความสามารถช่วยเหลือได้ และการช่วยเหลือสมาชิก แยกตามขนาด	61
15	ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ แยกตามขนาด	63
16	สรุปความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ แยกตามขนาด	64
17	จำนวนและร้อยละของการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรจากหน่วยงาน การให้คำแนะนำ และการสำรวจความต้องการจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ แยก ตามขนาด	66
18	จำนวนและร้อยละของการส่งเสริมสนับสนุน แยกตามขนาด	67
19	จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการศึกษา คูงาน แยกตามขนาด	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
20	จำนวนและร้อยละของสภาพการเป็นผู้นำ การพบปะผู้นำท้องถิ่น และผู้นำในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ	72
21	จำนวนและร้อยละของการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด	74
22	เปรียบเทียบความรู้ด้านสหกรณ์ แยกตามขนาด	83
23	เปรียบเทียบความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ แยกตามขนาด	90
24	จำนวนและร้อยละของปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร แยกตามขนาด	96

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
1	โครงสร้างของกลุ่มเกษตรกร	13
2	โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตร	19
3	กรอบแนวคิดรวบยอด	33
4	ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง	85
5	ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่	85
6	ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก	85
7	เปรียบเทียบความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก	85
8	ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง	91
9	ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่	91
10	ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก	91
11	เปรียบเทียบความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก	91

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การรวมตัวของชาวนา ชาวไร่ เป็นกลุ่มชาวนา และกลุ่มเกษตรกรที่ผ่านมามีแนวความคิดที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบอาชีพ และสร้างอำนาจการต่อรองที่มีพลัง แต่การรวมตัวเป็นกลุ่มดังกล่าวนี้ มิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่สามารถดำเนินธุรกิจได้ เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้เสนอกฎหมายให้รัฐบาลพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 จนถึงปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 140 และฉบับที่ 141 โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ให้บทบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเป็นนิติบุคคลและสามารถดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ได้ กลุ่มเกษตรกรตั้งขึ้นครั้งแรกเป็นไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากได้มีการรวมกลุ่มชาวนาและกลุ่มเกษตรกรอยู่แล้ว ที่ประสงค์จะจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลสามารถแสวงหาทุนจากสถาบันการเงินของรัฐหรือเอกชน มาลงทุนดำเนินธุรกิจ เพื่อช่วยเหลือและบริการแก่สมาชิก โดยจัดให้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรประเภททำนา ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรดำเนินการ ได้แก่ การให้สมาชิกกู้เงิน การซื้อสิ่งของมาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตเพื่อขาย การบริการส่งเสริมการเกษตรและรับฝากเงินของกลุ่มเกษตรกร ธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 80 เป็นการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิกและการรวบรวมผลผลิตของสมาชิกไปขาย ธุรกิจที่กลุ่มเกษตรกรทำเป็นหลักก็คือ การซื้อปุ๋ย และการขายปุ๋ย เนื่องจากเป็นช่วงที่ทางราชการส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวและพืชไร่อื่น ๆ ทำให้กลุ่มประสบปัญหานี้สินจำนวนมาก และส่วนใหญ่เป็นหนี้สินค่าปุ๋ยตามโครงการต่าง ๆ ของรัฐ กลุ่มเกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่งของจำนวนที่มีอยู่ทั้งหมด ไม่สามารถดำเนินธุรกิจตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 ต่อมารัฐบาลได้มีนโยบายชะลอการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร แต่มุ่งเน้นการปรับปรุง ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรที่มีอยู่แล้ว และส่งเสริมให้เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ตามความสมัครใจของสมาชิก (สุขสันต์ มุกดาสนิท, 2544) กลุ่มเกษตรกรมีหลายประเภท ได้แก่ กลุ่มเกษตรกรทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงไหม เลี้ยงสัตว์ ทำประมงเลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง กลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งที่พร้อมจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์การเกษตร หรือสหกรณ์ประมง แล้วแต่กรณี

กลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทเดียวกันในตำบล โดยได้ผนึกกำลังความคิด กำลังกายและกำลังทรัพย์ ดำเนินกิจการร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันสิทธิและผลประโยชน์ของเกษตรกร เผยแพร่ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิต การดำเนินธุรกิจและจัดหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก เพื่อยกระดับฐานะการครองชีพของเกษตรกรให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม (สุขสันต์ มุกดาสนิท, 2544)

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ซึ่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น และลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินทุน การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตผลการเกษตร และผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก ในราคาที่เหมาะสมและยุติธรรม

สหกรณ์ประมง มีรูปแบบคล้ายกับสหกรณ์การเกษตร ต่างกันที่สมาชิกของสหกรณ์ประมง เป็นผู้ประกอบอาชีพทางด้านเพาะเลี้ยงหรือจับสัตว์น้ำ เพื่อนำออกมาขายหรือแปรรูปออกขาย ทั้งในด้านน้ำจืดและน้ำเค็ม สหกรณ์ประมงจะมีชื่อเรียกตามกลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพ เช่น สหกรณ์ประมง สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สหกรณ์ผู้เลี้ยงกบ สหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้ง สหกรณ์ผู้เลี้ยงหอย หรือสหกรณ์ปลาสวยงาม เป็นต้น (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546)

ความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรในระยะแรก มีจุดหมายในการให้บริการสินเชื่อแก่บรรดาสมาชิกเป็นหลัก จึงทำให้เกษตรกรทั่วไปให้ความสนใจและสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มจำนวนมาก อันเป็นผลให้การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว จนเกินความสามารถของเจ้าหน้าที่ที่จะควบคุมดูแลจนเป็นผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงาน เนื่องจากการให้สินเชื่อโดยไม่มีการประกันราคาผลผลิตในราคาที่คุ้มกับต้นทุนการผลิต ข่อมเป็นอันตรายแก่เกษตรกร เพราะจะเป็นสาเหตุให้เกษตรกรต้องประสบกับภาวะขาดทุนจนถึงกับล้มละลาย เพราะกลุ่มเกษตรกรไม่สามารถจะให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ของสมาชิกได้ เมื่อเกษตรกรขาดจิตสำนึกในการรวมตัวเพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนและกลุ่มอาชีพเดียวกันในที่สุด เกษตรกรจะหมดกำลังใจและศรัทธาในกลุ่มเกษตรกรพากันละเลยไม่รับรู้และสนใจ

อีกต่อไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มเกษตรกรมิใช่ว่าจะประสบความสำเร็จหมด ยังมีกลุ่มที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาและเป็นต้นแบบของการพัฒนาองค์กรเกษตรกรได้ กลุ่มเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนา มีจำนวนประมาณ 2,391 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.79 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546) ซึ่งกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้สามารถที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ด้วยความสมัครใจได้ การเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์จะได้รับประโยชน์ เนื่องจากสหกรณ์ นับว่าเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการพัฒนาเศรษฐกิจในสังคมชนบท เพราะสหกรณ์ในภาคการเกษตรทำหน้าที่สำคัญหลายอย่าง ทั้งด้านการผลิต การแปรรูปผลิตผล การตลาด การศึกษาอบรมและการบริหาร ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชนบท ดังนั้น ประเทศต่าง ๆ ที่กำลังพัฒนาและพัฒนาแล้ว ได้อาศัยหลักสหกรณ์เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเกษตรและพัฒนาชนบท และเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า สหกรณ์สามารถดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ ด้วยเหตุผลดังกล่าว กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมจึงควรที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ แต่ในทางปฏิบัติ กลุ่มเกษตรกรมีการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ไม่มากนัก กลุ่มเกษตรกรทั่วประเทศ ณ วันที่ 31 มีนาคม 2546 มีจำนวน 6,872 กลุ่ม สมาชิกจำนวน 744,446 คน ในช่วง 33 ปีที่ผ่านมาปรากฏว่ามีกลุ่มเกษตรกรที่เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพียง 20 กว่ากลุ่มเท่านั้น คิดเป็นร้อยละเพียง 0.29 ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จึงเน้นศึกษาเพื่อให้ทราบถึงเหตุผล ปัญหาและอุปสรรค ของการยอมรับการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เพื่อจะได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุง การปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับงานกลุ่มเกษตรกร

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเกษตรกรยอมรับการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่มีต่อการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ ดำเนินการในทุกภาค ประชากรคัดเลือกจากกลุ่มที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งที่พร้อมจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ตามหลักเกณฑ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

1. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกไม่ต่ำกว่า 150 คน เว้นแต่ในท้องที่ตำบลนั้นกลุ่มเกษตรกรไม่มีทางที่จะรับสมาชิกให้ครบจำนวน 150 คนได้ หรือเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการมีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่นและเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้วมีู่ทางที่จะควบเข้ากับสหกรณ์ที่มีอยู่แล้ว หรือจัดตั้งขึ้นใหม่ในท้องที่อำเภอนั้น ทั้งนี้ อยู่ในดุลพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์
2. สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจะต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยกลุ่มเกษตรกรและถูกต้องตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร
3. เป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งดำเนินงานเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง
4. เป็นกลุ่มเกษตรกร ซึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการโดยเคร่งครัด หากมีข้อบกพร่องต้องจัดการแก้ไขให้ ถูกต้องเสียก่อน
5. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและ การบัญชีซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภายหน้า และทั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีทุนของตนเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กำหนดเกณฑ์การจัดขนาดกลุ่มเกษตรกร เป็น 5 ขนาด คือ ขนาดใหญ่มาก ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็กและขนาดเล็กมาก โดยอาศัยข้อมูลและกลุ่มเกษตรกร 3 ด้าน คือ ทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจและจำนวนสมาชิก กำหนดค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแบ่งช่วงขนาด ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 เกณฑ์ชี้วัดขนาดของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร	ทุนดำเนินงาน (บาท)		ปริมาณธุรกิจ (บาท)		สมาชิก(คน)		คะแนนรวม 3 ตัวแปรชี้วัดขนาดกลุ่มเกษตรกร	
	ช่วงข้อมูล	คะแนน	ช่วงข้อมูล	คะแนน	ช่วงข้อมูล	คะแนน	ช่วงคะแนนรวม	จำนวน
		(1)		(2)		(3)	(1)+(2)+(3)	(กลุ่ม)
ขนาดเล็กมาก	ต่ำกว่า 4,900	1	ต่ำกว่า 13,400	1	ต่ำกว่า 33	1	3.00-4.49	743
ขนาดเล็ก	4,901-36,300	2	13,401-98,000	2	34-90	2	4.50-7.49	1,394
ขนาดกลาง	36,301-268,000	3	98,001-730,000	3	91-244	3	7.50-10.49	1,161
ขนาดใหญ่	268,001-2,000,000	4	730,001-5,000,000	4	245-660	4	10.50-13.49	834
ขนาดใหญ่มาก	มากกว่า 2,000,000	5	มากกว่า 5,000,000	5	มากกว่า 660	5	13.50-15.00	396
รวม								4,528

หมายเหตุ: การใช้เกณฑ์ชี้วัดขนาดกลุ่มเกษตรกร

1. ผู้พิจารณาว่ากลุ่มเกษตรกรที่ต้องการวัดขนาดนั้น มีวงทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจ และจำนวนสมาชิก อยู่ในช่วงใด แล้วทำการให้ระดับคะแนนในแต่ละรายการ
2. หาคะแนนรวมของทั้ง 3 รายการ แล้วพิจารณาว่าคะแนนรวมตกอยู่ในช่วงของกลุ่มเกษตรกรขนาดใด ก็จะทราบขนาดของกลุ่มเกษตรกรนั้น ๆ

ที่มา: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2546)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง/กำหนดนโยบายในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์
2. เพื่อเป็นประโยชน์แก่อนุวยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ

นิยามศัพท์

ปัจจัย หมายถึง ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และจำนวนสมาชิกด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ กำไรสุทธิ ทุนดำเนินงาน และปริมาณธุรกิจ การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร อิทธิพลของคณะกรรมการฯ ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ ปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

การยอมรับ หมายถึง กระบวนการที่เกิดขึ้นทางจิตใจภายในบุคคล ที่เริ่มขึ้นจากการได้ยินเรื่องวิทยการนั้นจนกระทั่งยอมรับไปใช้ในที่ที่สุด กระบวนการนี้มีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้และการตัดสินใจ Roger (อ้างถึงในพอดี้ ค่ายใส, 2546)

ความพร้อมในการยอมรับการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่จะขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้นั้นจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

1. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกไม่ต่ำกว่า 150 คน เว้นแต่ในท้องที่ตำบลนั้น กลุ่มเกษตรกรไม่มีทางที่จะรับสมาชิกให้ครบจำนวน 150 คนได้หรือเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการมีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่นและเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้วมีผู้ทางที่จะควบเข้ากับสหกรณ์ที่มีอยู่แล้ว หรือจัดตั้งขึ้นใหม่ในท้องที่อำเภอนั้น ทั้งนี้ อยู่ในดุลพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์
2. สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจะต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยกลุ่มเกษตรกรและถูกต้องตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร
3. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งดำเนินงานเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง
4. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการโดยเคร่งครัด หากมีข้อบกพร่องต้องจัดการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน
5. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและ การบัญชีซึ่งเป็นผลเสียหายแก่การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภายหน้า และทั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีทุนของตนเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด

การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ หมายถึง กลุ่มเกษตรกร โดยมติของที่ประชุมใหญ่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม แสดงความจำนงขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาเห็นว่า ข้อบังคับกลุ่มเกษตรกรมีรายการถูกต้องตามมาตรา 43 ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

กลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทเดียวกันในตำบล โดยได้ผนึกกำลังความคิด กำลังกายและกำลังทรัพย์ ดำเนินกิจการร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันสิทธิและผลประโยชน์ของเกษตรกร เผยแพร่ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิต การดำเนินธุรกิจและจัดหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก เพื่อยกระดับฐานะการครองชีพของเกษตรกรให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม (สุขสันต์ มุกดาสนิท, 2544)

สหกรณ์ หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องที่ และลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลการเกษตร และผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก ในราคาที่เหมาะสมและยุติธรรม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546)

สหกรณ์ประมง มีรูปแบบคล้ายกับสหกรณ์การเกษตร ต่างกันที่สมาชิกของสหกรณ์ประมง เป็นผู้ประกอบอาชีพทางด้านเพาะเลี้ยงหรือจับสัตว์น้ำ เพื่อนำออกมาขายหรือแปรรูปออกขาย ทั้งในด้านน้ำจืดและน้ำเค็ม สหกรณ์ประมงจะมีชื่อเรียกตามกลุ่มสมาชิกผู้ประกอบอาชีพ เช่น สหกรณ์ประมง สหกรณ์ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ สหกรณ์ผู้เลี้ยงกบ สหกรณ์ผู้เลี้ยงกุ้ง สหกรณ์ผู้เลี้ยงหอย หรือสหกรณ์ปลาสวยงาม เป็นต้น (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546)

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของกลุ่มเกษตรกร (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

ข้อบังคับ หมายถึง ข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

นายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร หมายถึง นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์หรือเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (พระราชบัญญัติสหกรณ์, 2542)

การส่งเสริมการดำเนินงาน หมายถึง การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ จะอยู่บนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยกลุ่มเกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมในเรื่องของการสนองความต้องการด้านปัจจัยการผลิตของเกษตรกรสมาชิก ส่วนสหกรณ์จะได้รับการส่งเสริมในเชิงธุรกิจ ถ้ากลุ่มเกษตรกรต้องการพัฒนาการทำธุรกิจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ก็สามารถดำเนินการได้ โดยพัฒนาตนเองเข้าสู่ระบบสหกรณ์ต่อไป (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2546)

อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการ หมายถึง ระดับอำนาจหน้าที่ที่ให้แก่ผู้นำตามตำแหน่งในการที่จะลงโทษหรือการให้รางวัล แก่ผู้ตาม ซึ่งจะมีไม่เท่ากันในแต่ละกลุ่มและประเภทของงาน ผู้นำที่ได้รับการแต่งตั้งมอบหมายหรือสืบทอดตามระเบียบบทบัญญัติหรือตามยศชั้น จะมีอำนาจมากกว่าผู้นำกลุ่มประเภทอื่น Fiedler (อ้างถึงในวิภาส แก้วบางพุด, 2540)

ความรู้ หมายถึง ความรู้ในด้านสหกรณ์และความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์

ปัญหาในการดำเนินงาน หมายถึง การศึกษาถึงปัญหาความขัดแย้งทางความคิด ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการ การจัดกิจกรรมกลุ่ม การดำเนินธุรกิจกลุ่ม และการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การตรวจเอกสารเพื่อทราบแนวทางในการศึกษาประกอบด้วยทฤษฎี หลักการและผลการวิจัย ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาโดยค้นคว้าจากเอกสารตำรา และรายงานการวิจัย ดังนี้

1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ลักษณะของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร
3. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

Roger (อ้างถึงใน ชลัษณ์ เพชรรัตน์, 2545: 6) กล่าวถึงทฤษฎีการยอมรับว่าการยอมรับเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นทางจิตใจภายในบุคคล ที่เริ่มขึ้นจากการได้ยินเรื่องวิทยาการนั้น จนกระทั่งยอมรับไปใช้ในที่สุด กระบวนการนี้มีลักษณะคล้ายกับการเรียนรู้และการตัดสินใจ (decision making) โดยได้แบ่งกระบวนการยอมรับออกเป็น 5 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นรู้หรือขั้นรับรู้ (awareness stage) เป็นขั้นเริ่มแรกที่จะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใหม่ ๆ วิธีการใหม่ ๆ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ได้รู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมของเขา แต่ยังไม่เข้าใจสาระไม่ครบถ้วน การรับรู้มักเป็นการรับรู้โดยบังเอิญ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นเนื่องจากมีความต้องการวิทยาการใหม่ ๆ นั้นเพื่อการแก้ปัญหาที่ตนมีอยู่

ขั้นที่ 2 ขั้นสนใจ (interest stage) เป็นขั้นที่เริ่มมีความสนใจแสวงหารายละเอียดเกี่ยวกับวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมพฤติกรรมนี้เป็นไปในลักษณะที่ตั้งใจแน่วแน่และใช้กระบวนการคิดมากกว่าขั้นแรก ซึ่งในขั้นนี้จะทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่หรือวิธีการใหม่มากขึ้นบุคลิกภาพและค่านิยมตลอดจนบรรทัดฐานทางสังคมหรือประสบการณ์เก่า ๆ จะมีผลต่อบุคคลนั้นและจะมีผลต่อการติดตามข่าวสารรายละเอียดของสิ่งใหม่หรือวิทยาการใหม่นั้นด้วย

ขั้นที่ 3 ขั้นการประเมินค่า (evaluation stage) เป็นขั้นที่ใคร่ครวญว่าจะใช้วิธีการหรือวิทยาการใหม่ ๆ นั้นดีหรือไม่ ด้วยการชั่งน้ำหนักระหว่างข้อดีและข้อเสียว่าเมื่อนำมาใช้แล้วจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมของตนหรือไม่ หากรู้สึกรู้ว่ามีข้อดีมากกว่าข้อเสียก็จะตัดสินใจใช้ ขั้นนี้จะแตกต่างจากขั้นอื่น ๆ ตรงที่เกิดจากการตัดสินใจที่จะลองความคิดใหม่ ๆ โดยบุคคลมักคิดว่าการใช้วิทยาการใหม่ ๆ นั้นเป็นการเสี่ยงไม่แน่ใจผลที่จะได้รับ ดังนั้น ในขั้นนี้จึงต้องการแรงเสริม

เพื่อให้เกิดความแน่ใจยิ่งขึ้นว่า สิ่งที่เขาตัดสินใจแล้วนั้นถูกต้องหรือไม่ โดยการให้การแนะนำให้ข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจ

ขั้นที่ 4 ขั้นทดลอง (trial stage) เป็นขั้นที่ใช้วิทยาการใหม่ ๆ นั้นกับสถานการณ์ของคน ซึ่งเป็นการทดลองดูกับส่วนน้อยก่อนเพื่อจะได้รู้ว่าได้ผลหรือไม่ และประโยชน์ที่ได้รับนั้นมากพอที่จะยอมรับปฏิบัติอย่างเต็มที่หรือไม่ เป็นการทดสอบในขั้นนี้บุคคลแสวงหาข่าวสารที่เฉพาะเจาะจง เกี่ยวกับวิทยาการใหม่นั้น ซึ่งผลจากการทดลองจะมีความสำคัญยิ่งต่อการตัดสินใจที่จะปฏิเสธหรือยอมรับต่อไป

ขั้นที่ 5 ขั้นการยอมรับ (adoption stage) เป็นขั้นที่บุคคลยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ นั้นไปใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมของตนอย่างเต็มที่ หลังจากที่ได้ทดลองปฏิบัติและเห็นประโยชน์

M. Roger (อ้างถึงใน ชลัยรัตน์ เพชรรัตน์, 2545: 7) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจยอมรับนวัตกรรม (innovation decision process) ว่าประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นความรู้ (knowledge) เป็นขั้นที่บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมเป็นครั้งแรก

ขั้นที่ 2 ขั้นชักชวน (persuasion) เป็นขั้นที่บุคคลรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อนวัตกรมนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นตัดสินใจ (decision) เป็นขั้นที่บุคคลจะต้องตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม และรวมถึงการทดลองนำไปปฏิบัติด้วย

ขั้นที่ 4 ขั้นยืนยัน (confirmation) เป็นขั้นที่บุคคลจะแสวงหาแรงเสริมเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (อ้างถึงใน ชลัยรัตน์ เพชรรัตน์, 2545: 8) เสนอไว้ว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลให้บุคคลยอมรับง่ายหรือยาก เร็วหรือช้า ขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้ คือ

1. ข้อดีของงานที่เทียบเคียงกันได้ (relative advantage) หมายถึง เทคนิควิทยาการใหม่หรือของใหม่ที่ดีกว่าของเก่าเมื่อเปรียบเทียบกัน

2. ความสอดคล้องกับความคิดเห็นของคน (compatibility) หมายถึง วิทยาการใหม่มีความสอดคล้องกับค่านิยมและประสบการณ์ในอดีตของผู้ยอมรับ

3. ความยุ่งยากซับซ้อน (complexity) หมายถึง วิทยาการใหม่นั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนต่อการทำความเข้าใจและต่อการนำไปใช้

4. ความสามารถแยกเป็นส่วนย่อยได้ (devisibility) หมายถึง ระดับเทคนิควิทยาการสามารถแยกย่อยไปทำการทดลองได้ จะทำให้มีการยอมรับมากกว่าไม่สามารถแยกย่อยไปทำการทดลองได้

5. ความสามารถถ่ายทอดให้เข้าใจได้ (communicability) หมายถึง ระดับที่ผลของวิทยาการแผนใหม่สามารถแพร่กระจายถ่ายทอดถึงผู้อื่นได้

Rogers และ Shoemaker (อ้างถึงใน ชลัษณ์ เพชรรัตน์, 2545: 9) รายงานถึงคุณลักษณะของผู้ยอมรับวิทยาการใหม่ โดยถือเอาสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจ บุคลิกภาพของเกษตรกรและพฤติกรรม สื่อความรู้เป็นเกณฑ์ พบว่า

1. ผู้ยอมรับตามก่อน มีระดับการศึกษาสูงกว่า
2. ผู้ยอมรับตามก่อน มีสมรรถนะทางการศึกษาสูงกว่า
3. ผู้ยอมรับตามก่อน มีการถือครองที่ดิน (ปัจจัยการผลิต) มากกว่า
4. ผู้ยอมรับตามก่อน มีการติดต่อกับบุคคลในชุมชนและนอกชุมชนมากกว่า
5. ผู้ยอมรับตามก่อน มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่มากกว่า
6. ผู้ยอมรับตามก่อน มีความสัมพันธ์กับช่องทางสื่อสารมากกว่า

Roger (อ้างถึงในพอดิ ค่ายไฟ, 2546: 51) กล่าวว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ยอมรับของใหม่แบ่งออกเป็น ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ประกอบไปด้วย อายุแต่ละบุคคล สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งรวมถึงรายได้ ขนาดที่ดินถือครองหรือทรัพย์สินต่าง ๆ ที่ครอบครองอยู่ ความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา ความสามารถทางด้านจิตใจ

2. ปัจจัยด้านพฤติกรรมติดต่อสื่อสาร แต่ละบุคคลประกอบด้วย พฤติกรรมการติดต่อข่าวสาร ซึ่งมีทั้งแหล่งข่าวที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ พฤติกรรมการสื่อสารประกอบด้วย ผู้สื่อสารหรือแหล่งกำเนิดข่าวสาร ช่องทางสื่อสาร ซึ่งช่องทางสื่อสารนั้น นอกจากจะเป็นวิถีทางในการถ่ายทอดหรือรับข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนทั้งหมด เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดจนบุคคลที่สามารถส่งข่าวสารไปยังผู้ฟังจำนวนมากได้ และการติดต่อระหว่างบุคคลที่มีจำนวนไม่มากแล้ว ยังหมายรวมถึงการติดต่อกับผู้นำท้องถิ่น ญาติพี่น้อง เพื่อน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ลักษณะของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

กลุ่มเกษตรกร คือ กลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทเดียวกันในตำบล โดยได้ผนึกกำลังความคิด กำลังกายและกำลังทรัพย์ ดำเนินกิจการร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อป้องกันสิทธิและผลประโยชน์ของเกษตรกร เผยแพร่ความรู้และความชำนาญในการประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิต การดำเนินธุรกิจและจัดหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสมให้แก่สมาชิก เพื่อยกระดับฐานะการครองชีพของเกษตรกรให้ดีขึ้น ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม (สุขสันต์ มุกดาสนิท, 2544)

วัตถุประสงค์ของกลุ่มเกษตรกร

การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดังต่อไปนี้

1. รวบรวมผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย
2. จัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย
3. ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร หัตถศึกษา อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรมเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพขึ้น
4. จัดหาบริการสินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพหรือการใช้จ่ายที่เป็นประโยชน์
5. จัดหาบริการด้านการเกษตร หรืออุตสาหกรรมเกษตรสำหรับสมาชิก
6. ส่งเสริมการประหยัด การช่วยตนเองและการร่วมมือช่วยเหลือกันในหมู่สมาชิก

ประเภทของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นในระดับตำบล เกิดจากเกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมประเภทเดียวกันรวมตัวกัน เพื่อดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัจจุบันสามารถจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ได้ดังนี้

กลุ่มเกษตรกรทำนา

กลุ่มเกษตรกรทำไร่

กลุ่มเกษตรกรทำสวน

กลุ่มเกษตรกรทำประมง

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงไหม

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงกุ้ง

กลุ่มเกษตรกรเพาะเห็ด

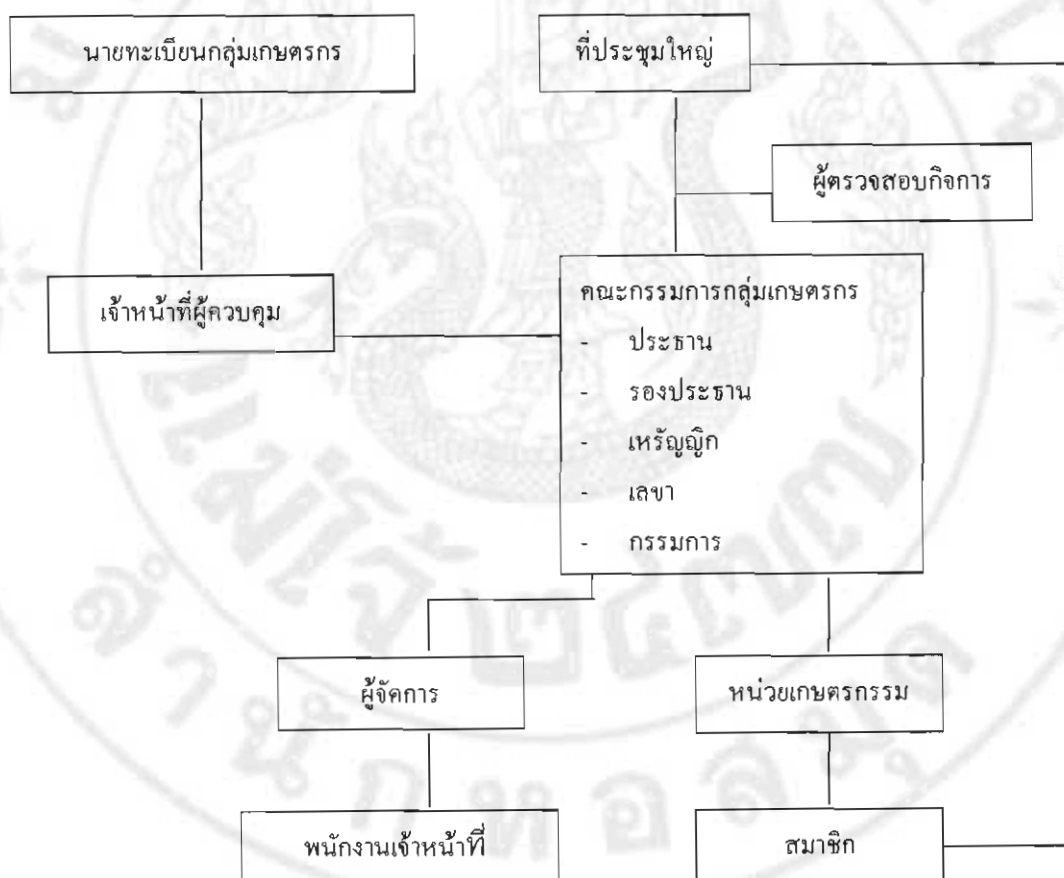
กลุ่มเกษตรกรปลูกกล้วยไม้

กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์น้ำ
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงผึ้ง

กลุ่มเกษตรกรปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
กลุ่มเกษตรกรทำนาบัว
กลุ่มเกษตรกรทำสวนยางพารา

โครงสร้างของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร ถือว่าเป็นองค์การหรือสถาบันหนึ่ง ประกอบด้วยบุคคลหลายคน มาปฏิบัติงานร่วมกัน กล่าวคือมีโครงสร้างภายในของกลุ่มเอง อันประกอบด้วย สมาชิก หน่วยเกษตรกร คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการ และเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกร ดังแสดงในภาพ 1

ภาพ 1 โครงสร้างกลุ่มเกษตรกร

ที่มา: สุขสันต์ มุกดาสนิท (2544)

โดยแต่ละฝ่ายจะมีขอบเขตแห่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบต่างกัน นอกจากนี้ กลุ่มเกษตรกรยังจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลภายนอก คือ กลุ่มเกษตรกรต้องได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ควบคุมก่อน จึงจะสามารถนำไปปฏิบัติ หรือดำเนินงานได้ โดยไม่ผิดกฎหมายและข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร

สมาชิกกลุ่มเกษตรกร ได้แก่

1. ผู้ลงชื่อในคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร
2. ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ

หน่วยเกษตรกร คือ หน่วยของกลุ่มเกษตรกรที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน หรือบ้านต่าง ๆ ในตำบลนั้น สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรทุกคนจะต้องสังกัดอยู่ในหน่วยเกษตรกรหน่วยใดหน่วยหนึ่ง และให้สมาชิกของหน่วย เลือกตั้งหัวหน้าหน่วยหนึ่งคน ผู้ช่วยหัวหน้าหน่วย คนหนึ่งหรือหลายคน หน่วยเกษตรกรมีอำนาจตรวจสอบพิจารณาถ่วงถ่วงคัดเลือกว่าผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร

นอกจากจะดำเนินการในการคัดเลือกผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกแล้ว หน่วยเกษตรกรยังมีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือ ร่วมมือดำเนินกิจการของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร เช่น การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร การแนะนำสมาชิกเกี่ยวกับการปฏิบัติทางเกษตรกรรม การจัดฝึกอบรมและดำเนินการอื่น ๆ ในทางส่งเสริมกิจการของกลุ่มเกษตรกร การประกอบอาชีพหรือทางสังคมในหมู่สมาชิก

คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

การเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการ ให้ที่ประชุมใหญ่สามัญเลือกตั้งสมาชิกเป็นกรรมการดำเนินการคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน และไม่เกินสิบห้าคน โดยเลือกตั้งจากผู้แทนกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตรในตำบล ทั้งหญิงและชาย และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มประมง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเยาวชนเกษตร เป็นต้น

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้ดำเนินกิจการทั้งปวง และเป็นผู้แทนของกลุ่มเกษตรกรในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก

ในการดำเนินกิจการ คณะกรรมการดำเนินการต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ นโยบาย และมติของที่ประชุมใหญ่ ตลอดจนในทางอันสมควรเพื่อให้บังเกิดผลดี แก่กลุ่มเกษตรกร ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- (1) ดำเนินการในเรื่องรับสมาชิก ตลอดจนให้สมาชิกชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิก
- (2) ดำเนินการในเรื่องสมาชิกออกจากกลุ่มเกษตรกร
- (3) ดำเนินการในเรื่องย่ำคืนจำนวนเงินของสมาชิกผู้ออกจากกลุ่มเกษตรกร
- (4) พิจารณากู้ยืมเงิน
- (5) พิจารณาวินิจฉัยเรื่องเงินกู้
- (6) พิจารณาดำเนินการเรื่องการส่งเสริมให้สมาชิกร่วมกันซื้อสิ่งของ
- (7) พิจารณาดำเนินการเรื่องการส่งเสริมให้สมาชิกร่วมกันขายผลิตผล
- (8) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์ เกี่ยวกับการผลิต
- (9) พิจารณาดำเนินการเรื่องการส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตรหรือการประกอบอาชีพ
- (10) พิจารณาดำเนินการเรื่องทรัพย์สินของกลุ่มเกษตรกร
- (11) พิจารณาเรื่องการจัดทำบัตรสหกรณ์และหนังสือรับฝากได้และค่าใช้จ่ายกับ ทะเบียนเกษตรกรอื่น ๆ สำหรับสมาชิก
- (12) พิจารณาดำเนินการเรื่องเรียกประชุมใหญ่
- (13) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจ้าง และการเลิกจ้างเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกร
- (14) พิจารณากำหนดตัวเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ
- (15) จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชีและการเงิน
- (16) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของกลุ่มเกษตรกร
- (17) จัดทำงบดุลเพื่อให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบ กับจัดทำรายงานกิจการประจำปี เพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบดุล
- (18) พิจารณาเรื่องการฝากหรือลงทุนเงินของกลุ่มเกษตรกร

(19) พิจารณากำหนดนโยบายดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร เพื่อเสนอขอความเห็นชอบในที่ประชุมใหญ่ตลอดจนสอบสวนพิจารณาผลของการดำเนินงานตามนโยบายที่กำหนดไว้

(20) ตรวจสอบ ควบคุม แนะนำ และช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกร เพื่อดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ให้เป็นไปด้วยดี และได้ผลสมความมุ่งหมาย

(21) ดูแลที่ดิน สำนักงาน อาคาร อุปกรณ์ และทรัพย์สินอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในอารักขาของกลุ่มเกษตรกร ให้อยู่ในสภาพอันดีและปลอดภัย

(22) ดูแลการรับจ่ายเงิน และการรักษาเงินของกลุ่มเกษตรกร กับทั้งเรียกและตรวจสอบบัญชีใบสำคัญและเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงิน ตลอดจนเงินสดของกลุ่มเกษตรกรให้ถูกต้อง

(23) พิจารณาและปฏิบัติตามคำสั่ง หรือคำแนะนำของนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร ผู้สอบบัญชีพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรมอบหมาย

(24) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีที่เกี่ยวกับกิจการของกลุ่มเกษตรกร หรือประนีประนอมยอมความ หรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณา

(25) พิจารณาให้ความร่วมมือ และประสานงานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และส่วนราชการอื่น ในการส่งเสริมและเผยแพร่กิจการกลุ่มเกษตรกร ตลอดจนการรับคำแนะนำช่วยเหลือทางวิชาการและการศึกษาฝึกอบรมวิชาการเกี่ยวกับกิจการกลุ่มเกษตรกร

(26) ดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มเกษตรกร โดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกร

ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่กลุ่มเกษตรกร ผู้จัดการมีหน้าที่จัดการทั่วไป เกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของกลุ่มเกษตรกร โดยปฏิบัติตามหน้าที่ ที่คณะกรรมการกำหนดไว้

ผู้ตรวจสอบกิจการ เป็นผู้ที่ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อตรวจสอบกิจการประจำปีของกลุ่มเกษตรกร ผู้ตรวจสอบกิจการจึงมีหน้าที่ความรับผิดชอบเสมือนเป็นตัวแทนสมาชิกทั้งปวง ในการควบคุมและตรวจตราการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรให้เป็นไปด้วยดี และรายงานผลการตรวจสอบ หรือชี้แจงให้สมาชิกทุกคนทราบในที่ประชุมใหญ่

การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรในฐานะผู้ผลิต เริ่มตั้งแต่การให้สินเชื่อ การผลิตทางการเกษตร การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลการเกษตร รวมทั้งเครื่องบริโภค อุปกรณ์ต่าง ๆ มาตรการ หรือจำหน่ายแก่สมาชิก ตลอดจนรวบรวมผลผลิตของสมาชิกจำหน่ายหรือแปรรูปออกจำหน่าย และให้บริการด้านความรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร ยังมีได้มุ่งแสวงหากำไรสูงสุด ส่วนใหญ่ให้มีกำไรเพียงพอที่จะสะสมไว้เป็นทุน สำหรับใช้ในการให้บริการแก่สมาชิกต่อไป การดำเนินธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร ได้แก่ ธุรกิจด้านสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการตลาด ธุรกิจการบริการและส่งเสริมการเกษตร หากมีความเข้มแข็งสามารถแปรสภาพเป็นสหกรณ์ได้ตามความสมัครใจ

นอกจากโครงสร้างภายในของกลุ่มเกษตรกรแล้ว ยังมีโครงสร้างภายนอกกลุ่มหรือองค์กรเครือข่าย ผู้แทนของกลุ่มเกษตรกร คือ คณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรจัดตั้งขึ้นตามระเบียบของกรมส่งเสริมการเกษตร คณะกรรมการกลางฯ มี 4 ระดับ คือ ระดับอำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ วัตถุประสงค์หลักของคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร คือ การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเกษตรกร นำปัญหาความต้องการของเกษตรกรไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ และมีฐานะเป็นผู้แทนกลุ่มเกษตรกร ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาอาชีพการเกษตรของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

สหกรณ์การเกษตร

สหกรณ์การเกษตร เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่สมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งมีการดำเนินงานที่แตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่น และลักษณะการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการให้บริการต่าง ๆ แก่สมาชิก ได้แก่ การให้เงินกู้ การรับฝากเงิน การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลผลิตผลการเกษตร และผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขาย การจัดระบบส่งน้ำ ระบายน้ำ การใช้น้ำ การส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตร และอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก ในราคาที่เหมาะสมและยุติธรรม

การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรจะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเอื้ออำนวยประโยชน์ให้เกิดแก่สมาชิกในด้านเงินทุนในการประกอบ

อาชีพ การแนะนำในเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต การขายผลผลิตให้ได้ราคาดี การรวบรวมผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจัดจำหน่าย รวมทั้งปรับปรุงระบบการใช้น้ำ และอุปกรณ์การผลิต การส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพ การเกษตร การอุตสาหกรรมในครัวเรือนและการให้บริการอื่นๆ แก่สมาชิก

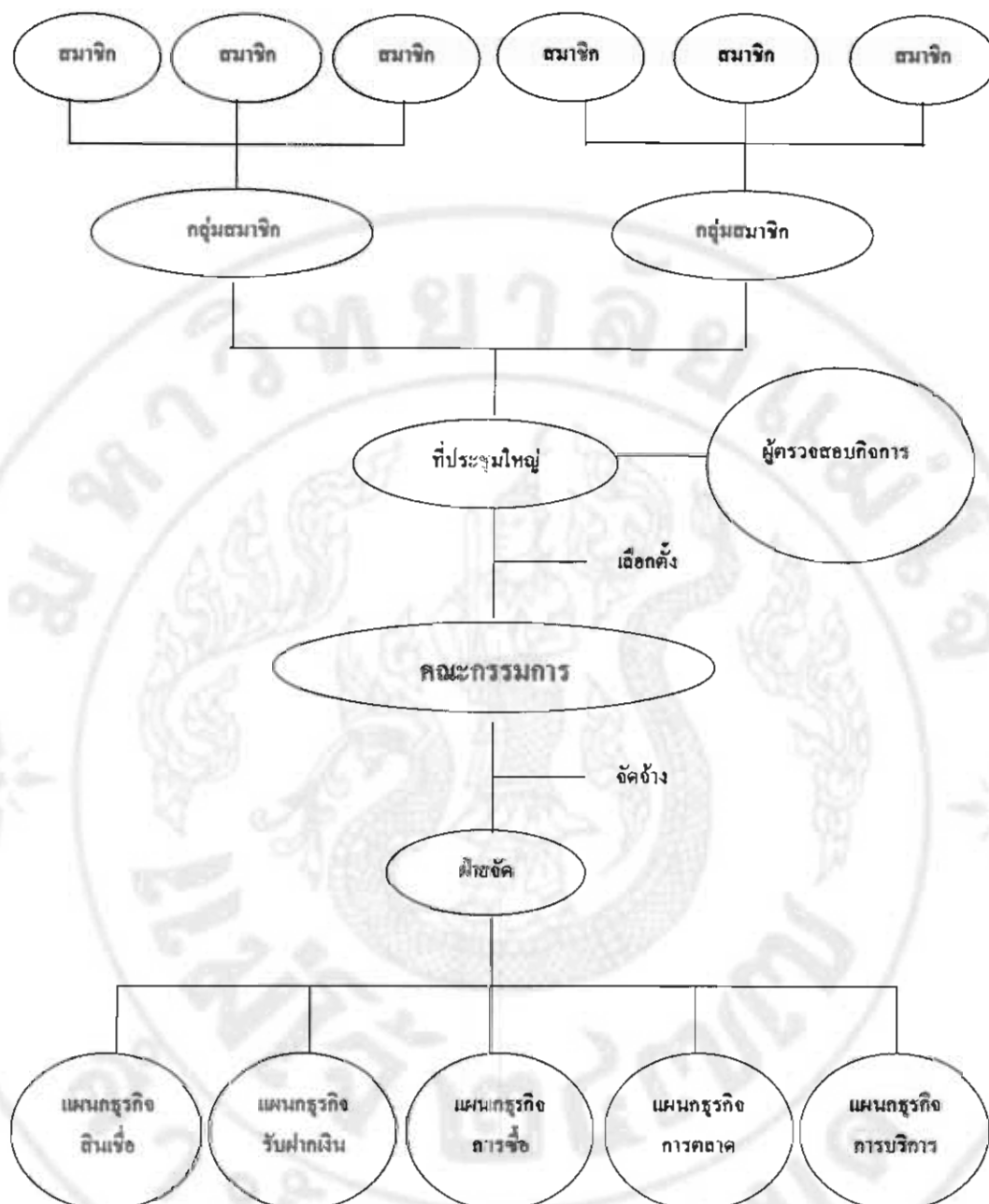
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร ดังนี้คือ

1. จัดหาทุนให้สมาชิกกู้ยืม เพื่อนำไปลงทุนประกอบอาชีพและใช้จ่ายในครอบครัว โดยคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำและเหมาะสม
2. ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยรับฝากเงินทั้งฝากประจำและฝากสะสมทรัพย์
3. ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ตลอดจนสิ่งของอื่นๆ ที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิกในราคายุติธรรม
4. ช่วยเหลือสมาชิกในด้านการจำหน่ายผลผลิตของสมาชิกให้ได้ราคาดี ไม่ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง โดยวิธีรวบรวมผลผลิตที่สมาชิกผลิตได้และติดต่อจำหน่ายให้แก่ผู้ซื้อเป็นจำนวนมากๆ ซึ่งทำให้ราคาสูงกว่าสมาชิกจัดการขายกันเอง ทั้งยังเป็นธรรมในด้านชั่ง ตวง วัสดุคุณภาพ รวมทั้งการแปรรูปผลผลิตของสมาชิกอีกด้วย
5. ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการเกษตรแผนใหม่แก่สมาชิก ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้บ้างและได้รับผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น โดยวิธีการแนะนำพันธุ์ที่เหมาะสม แนะนำการใช้ปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช ตลอดจนเทคนิคในการผลิตด้านเกษตรกรรมที่ทันสมัย

ประเภทของสหกรณ์การเกษตร ได้จำแนกตามลักษณะกลุ่มอาชีพ แบ่งรูปแบบย่อยสหกรณ์เป็น เกษตรทั่วไป ผู้ใช้น้ำ โคนม ผู้เลี้ยงสัตว์ ปศุสัตว์ที่ดิน กรป.กลาง นพค. และธุรกิจ เศรษฐกิจ รพช.

โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตร ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังแสดงในภาพ 2 คือ

1. ส่วนที่เป็นบุคคลและคณะบุคคล ได้แก่ สมาชิก กลุ่มสมาชิก ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการ บุคลากรในฝ่ายจัดการ และผู้ตรวจสอบกิจการ
2. ส่วนที่เป็นหน่วยดำเนินการธุรกิจของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการตลาด และธุรกิจการบริการ

ภาพ 2 โครงสร้างของสหกรณ์การเกษตร

ที่มา: พูนศรี พลายงาม (2542)

สมาชิกสหกรณ์การเกษตร ได้แก่

1. ผู้ที่มีชื่อและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วน
2. ผู้ที่ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่ได้ลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกและได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

คณะกรรมการดำเนินการ ให้สหกรณ์มีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการดำเนินการอีก 14 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก

ให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเองขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน เลขานุการคนหนึ่ง และ/หรือเหรัญญิกคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการ และเปิดเผยให้ทราบโดยทั่วกัน ณ สำนักงานสหกรณ์

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการดำเนินการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่ง สหกรณ์ กับทั้งในทางอื่นจะทำให้เกิดความจำริญแก่สหกรณ์ ซึ่งรวมทั้งในข้อต่อไปนี้

- (1) พิจารณาในเรื่องการรับสมาชิกและสมาชิกออกจากสหกรณ์ ตลอดจนดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎต่าง ๆ ตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์
- (2) พิจารณาดำเนินการในเรื่องผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก หรือที่ซื้อจากสหกรณ์อื่นหรือบุคคลอื่นเพื่อจำหน่าย
- (3) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดซื้อสิ่งของที่บรรดาสมาชิกมีความต้องการมาจำหน่าย
- (4) วางข้อกำหนดและระเบียบ วิธีการจ่ายน้ำ และการให้บริการต่าง ๆ รวมทั้งกำหนดค่าเช่า ค่าบริการอื่น ๆ ที่สมาชิกจะต้องชำระ
- (5) พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ขออนุมัติตั้งวันค่าบำรุงที่ดิน
- (6) พิจารณาดำเนินการเรื่องการจัดให้มีเครื่องมือ เครื่องจักรกล วัสดุสัตว์เกี่ยวกับการผลิตหรือโรงงานอุตสาหกรรม
- (7) พิจารณาเรื่องกิจกรรมกลุ่ม รวมกันผลิต รวมกันซื้อ รวมกันขาย สะสมเงินกองกลางของกลุ่ม และรวมกันแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันของบรรดาสมาชิก

(8) พิจารณาในเรื่องการรับฝากเงิน การกู้ยืมเงิน การให้เงินกู้ และการฝากหรือลงทุนเงินของสหกรณ์

(9) กำหนดและดำเนินการเกี่ยวกับการประชุมใหญ่ และเสนองบดุลกับรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่

(10) เสนอแนะการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่

(11) เสนอแผนงานและงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ที่ประชุมใหญ่อนุมัติ

(12) พิจารณามอบอำนาจในการดำเนินงานให้แก่กรรมการดำเนินการ ผู้จัดการ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ตามความเหมาะสม

(13) พิจารณากำหนดตัวเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ให้ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้จัดการ

(14) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง หรือจ้าง และกำหนดค่าตอบแทนของผู้จัดการ ตลอดจนควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้จัดการให้เป็นการถูกต้อง

(15) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้ง และกำหนดค่าตอบแทนแก่ผู้ตรวจสอบภายใน

(16) กำหนดระเบียบต่าง ๆ ของสหกรณ์

(17) จัดให้มีและดูแลให้เรียบร้อยซึ่งบรรดาทะเบียน สมุดบัญชีเอกสารต่าง ๆ และบรรดาอุปกรณ์ดำเนินงานของสหกรณ์

(18) พิจารณาให้สหกรณ์สมัครเข้าเป็นสมาชิกและออกจากชุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่น

(19) พิจารณาดำเนินการแต่งตั้งและถอดถอนคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสหกรณ์

(20) พิจารณารหัสและปฏิบัติตามหนังสือของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

(21) พิจารณาให้ความเที่ยงธรรมแก่บรรดาสมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์ ตลอดจนสตอส่งดูแลโดยทั่วไป เพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินไปด้วยดี

(22) พิจารณารายงานของคณะกรรมการอื่น ผู้ตรวจสอบกิจการ ความเห็นของผู้จัดการและสมาชิกเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์

(23) เชิญสมาชิก หรือบุคคลภายนอกที่เห็นสมควร เป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการดำเนินการตลอดจนกำหนดค่าตอบแทนให้ตามที่เห็นสมควร

(24) ฟ้อง ต่อสู้ หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการของสหกรณ์ หรือประนีประนอมยอมความหรือมอบข้อพิพาทให้อนุญาโตตุลาการพิจารณาชี้ขาด

(25) พิจารณาดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สิน ดังระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

(26) พิจารณาแต่งตั้งกรรมการดำเนินการเป็นผู้แทนสหกรณ์ เพื่อเข้าประชุมใหญ่ และออกเสียงในการประชุมใหญ่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การอื่น ซึ่งสหกรณ์นี้เป็นสมาชิก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ และองค์การนั้นกำหนดไว้

(27) พิจารณามอบหมายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานให้แก่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ เลขานุการ เหรัญญิก ผู้จัดการและบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม

ผู้ตรวจสอบกิจการ เป็นผู้ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ จะแตกต่างกันไปตามสภาพท้องถิ่นและการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ให้เกิดแก่สมาชิก ในด้านเงินทุนในการประกอบอาชีพ การแนะนำในเรื่องการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิต การขายผลผลิตให้ได้ราคาดี การรวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดจำหน่าย รวมทั้งปรับปรุงระบบการใช้น้ำและอุปกรณ์การผลิต การส่งเสริมให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพ การเกษตร การอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการให้บริการอื่น ๆ แก่สมาชิก

การเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร

การเปรียบเทียบ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร พอสรุปได้ ดังนี้

1. การจัดตั้ง (แตกต่างกันที่จำนวนคน) บุคคลผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก กลุ่มเกษตรกรจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน ส่วนสหกรณ์จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน

2. การจดทะเบียนจัดตั้ง (แตกต่างกันที่จำนวนคน) การจดทะเบียนจัดตั้ง ให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเป็นผู้ก่อการยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่จะจัดตั้งตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด สำหรับสหกรณ์การจดทะเบียนจัดตั้ง ให้ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบคนเป็นผู้ก่อการยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์

3. วัตถุประสงค์ (ไม่แตกต่างกัน) เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4. ทุนและหุ้น (ไม่แตกต่างกัน) ทุนให้แบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด และสมาชิกจะรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ไม่ได้

5. ท้องที่ดำเนินงาน (แตกต่างกัน) กลุ่มเกษตรกรท้องที่ดำเนินงานในระดับตำบล/อำเภอได้ สำหรับสหกรณ์การเกษตรจะดำเนินงานในท้องที่ระดับอำเภอ และยังสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ในระดับจังหวัด และชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

6. ประเภท (แตกต่างกัน) กลุ่มเกษตรกรมีหลายประเภท ได้แก่ กลุ่มทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงผึ้ง และเลี้ยงไหม สำหรับสหกรณ์การเกษตร ได้จำแนกตามลักษณะกลุ่มอาชีพ แบ่งรูปแบบย่อยสหกรณ์เป็น เกษตรทั่วไป ผู้ใช้น้ำ โคนม ผู้เลี้ยงสัตว์ ปฏีรูปที่ดิน กรป.กลาง นพค. และธุรกิจเศรษฐกิจ รพช.

7. การดำเนินงาน การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การฝากหรือลงทุน การกู้ยืมหรือค้าประกัน การเงินและการบัญชี การตรวจสอบและกำกับดูแล กำไรสุทธิ ทุนสำรอง (ไม่แตกต่างกัน) กลุ่มเกษตรกรต้องทำธุรกิจบริการสมาชิก โดยการให้เงินกู้ รวมกันผลิต รวมกันซื้อ รวมกันขาย รวมกันแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

8. โครงสร้าง ประกอบด้วย

8.1 การรับสมาชิก (ไม่แตกต่างกัน) เป็นผู้มีชื่อและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิก และ ผู้ที่ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ

8.2 คุณสมบัติของสมาชิก (ไม่แตกต่างกัน) เป็นบุคคลธรรมดา มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีกิจการหรือภูมิลำเนาอยู่ในท้องที่ดำเนินงาน และไม่เป็นบุคคลล้มละลายฯลฯ

8.3 หน่วยกลั่นกรองคัดเลือกสมาชิก (แตกต่างกัน) กลุ่มเกษตรกรผ่านหัวหน้าหน่วยหรือกลุ่มกิจกรรมนั้นเพื่อกลั่นกรองคัดเลือกสมาชิก สำหรับสหกรณ์จะมีผ่านประธานกลุ่มเพื่อพิจารณาถ่วงดุลคัดเลือกผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกเสนอต่อคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

8.4 คณะกรรมการดำเนินการฯ ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้ง

8.4.1 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการฯ (แตกต่างกัน) กลุ่มเกษตรกรมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่เกิน 15 คน สำหรับสหกรณ์การเกษตรมีประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการดำเนินการอีก 14 คน

8.4.2 กำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง (ไม่แตกต่างกัน) กำหนดให้คณะกรรมการดำเนินการฯ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน

8.4.3 ลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการ ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (ไม่แตกต่างกัน)

8.4.4. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการฯ (ไม่แตกต่างกัน)
การรับสมาชิก ดำเนินการในเรื่องผลิตผลและผลิตภัณฑ์ พิจารณากิจการกลุ่ม ร่วมกันซื้อ ร่วมกันผลิต ร่วมกันขาย และแก้ปัญหาเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จัดสรรกำไรสุทธิ เสนอแผนงาน และงบประมาณ การกำหนดระเบียบต่าง ๆ ฯลฯ ยกเว้น สหกรณ์การเกษตร สามารถตั้งคณะกรรมการอื่น ๆ ได้ เช่น คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการศึกษา ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ และสามารถตั้งที่ปรึกษาได้ด้วย

8.5 ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ (ไม่แตกต่างกัน) แต่กลุ่มเกษตรกรบางแห่งมีการดำเนินธุรกิจน้อย จึงไม่ได้มีการจัดจ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

8.6 ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิกหรือนุคคลภายนอก (ไม่แตกต่างกัน)
ผู้มีคุณสมบัติความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจหรือการสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการของกลุ่มเกษตรกรเป็นการประจำปี จำนวน...คน (ไม่เกินห้าคนหรือหนึ่งนิติบุคคล)

8.7 การประชุมใหญ่ และอำนาจหน้าที่ของที่ประชุมใหญ่ (ไม่แตกต่างกัน)
การเลือกตั้งและถอดถอนกรรมการ อนุมัติงบดุลและการจัดสรรกำไรสุทธิ กำหนดบำเหน็จ ค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน กำหนดวงเงินกู้ยืม อนุมัติแผนงานและงบประมาณรายจ่าย กำหนด ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าที่พัก และเบี้ยประชุม พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ฯลฯ

สรุป จะเห็นได้ว่า กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร มีส่วนที่คล้ายคลึงกันมาก หากกลุ่มเกษตรกรจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์การเกษตรย่อมสามารถรับสมาชิก ทรัพย์สิน หนี้สิน การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมเข้าเป็นของสหกรณ์การเกษตรได้ ซึ่งจะมีผลดี ทำให้มีการขยาย ท้องที่ดำเนินงาน สามารถรับสมาชิกเพิ่ม เป็นผลให้มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นด้วย การดำเนินธุรกิจ อาจคล่องตัวกว่าเดิม มีการเชื่อมโยงเครือข่ายเพิ่มขึ้น จะช่วยให้สามารถช่วยเหลือสมาชิกได้มากขึ้น ประกอบกับในสาขาของสถาบันการเงินจะเห็นว่า สหกรณ์มีการทำงานที่เป็นระบบ ในกรณีที่ ต้องการกู้เงิน อาจพิจารณาให้วงเงินกู้ในจำนวนที่ต้องการได้

การดำเนินการเพื่อเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

หลักเกณฑ์ในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรที่จะขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้นั้นจะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

1. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกไม่ต่ำกว่า 150 คน เว้นแต่ในท้องที่ตำบลนั้น กลุ่มเกษตรกรไม่มีทางที่จะรับสมาชิกให้ครบจำนวน 150 คนได้หรือเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการมีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่นและเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้วมีู่ทางที่จะควบเข้ากับสหกรณ์ที่มีอยู่แล้ว หรือจัดตั้งขึ้นใหม่ในท้องที่อำเภอ นั้น ทั้งนี้ อยู่ในดุลพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์
2. สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจะต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยกลุ่มเกษตรกรและถูกต้องตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร
3. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งดำเนินงานเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง
4. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการโดยเคร่งครัด หากมีข้อบกพร่องต้องจัดการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน
5. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและ การบัญชีซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภายหน้า และทั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีทุนของตนเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด

วิธีปฏิบัติเพื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรที่จะขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์จะต้องดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. เสนอเรื่องการเปลี่ยนแปลงฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ให้ที่ประชุมคณะกรรมการของกลุ่มเกษตรกรพิจารณาและแจ้งเป็นหนังสือให้สหกรณ์อำเภอ หรือสหกรณ์จังหวัด เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงหลักการและวิธีการสหกรณ์ก่อน ที่จะลงมติว่าสมควรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์หรือไม่
2. เมื่อคณะกรรมการของกลุ่มเกษตรกร ลงมติเห็นชอบให้เปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์แล้วให้เรียกประชุมใหญ่สามัญ หรือจะรอเสนอเรื่องนี้ต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีก็ได้ และให้มีหนังสือเชิญเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ มาร่วมประชุมใหญ่เพื่อชี้แจงถึง

หลักการและวิธีการสหกรณ์ การลงมติของที่ประชุมใหญ่ในเรื่องเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม

3. เมื่อที่ประชุมใหญ่ลงมติเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์แล้ว จะพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

3.1 พิจารณากำหนดชื่อ ประเภท ที่ตั้งสำนักงาน และท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์

3.2 พิจารณาถือใช้ข้อบังคับของสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์การเกษตรหรือสหกรณ์ประมง แล้วแต่กรณี โดยให้นำข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตร หรือ สหกรณ์ประมง มาปรับใช้ให้ตรงกับสภาพของสมาชิก

3.3 กำหนดวันเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ในวันที่ 1 ของเดือนใด เดือนหนึ่งไว้ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ และให้กลุ่มเกษตรกรทำการปิดบัญชีจัดทำบัญชี วันสิ้นเดือนก่อนวันเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ บัญชีนั้นจะต้องมีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของกลุ่มเกษตรกร เพื่อนายทะเบียนสหกรณ์ จะได้แต่งตั้งผู้สอบบัญชีให้ทำการตรวจสอบต่อไป

บัญชีที่ผู้สอบบัญชีได้ทำการตรวจสอบ และรับรองแล้วให้นำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกของสหกรณ์ สำหรับกำไรที่ปรากฏในบัญชีให้จัดสรรตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรและให้โอนรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ปรากฏในบัญชีของกลุ่มเกษตรกรไปเป็นสหกรณ์

3.4 มอบหมายให้กรรมการทั้งคณะลงชื่อในคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ และมอบหมายให้กรรมการ 2 คน ลงชื่อในหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของกลุ่มเกษตรกร รวมทั้งหนังสือแจ้งนายทะเบียนสหกรณ์ว่า ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของกลุ่มเกษตรกรทราบแล้ว

4. ในกรณีที่กลุ่มเกษตรกรมีหนี้สินอยู่ต่อบุคคลอื่น เมื่อที่ประชุมใหญ่มีมติให้เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว กลุ่มเกษตรกรนั้น ต้องแจ้งเป็นหนังสือไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของกลุ่มเกษตรกร และให้ปิดประกาศหนังสือดังกล่าวไว้ที่สำนักงานของกลุ่มเกษตรกรและที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ที่กลุ่มเกษตรกรนั้นตั้งอยู่ ถ้าเจ้าหน้าที่มีข้อคัดค้านก็ให้ส่งคำคัดค้านไปยังกลุ่มเกษตรกรภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ โดยอนุโลมตามมาตรา 91 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่คัดค้านภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ก็ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน และกลุ่มเกษตรกรอาจจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้

ถ้ามีเจ้าหน้าที่คัดค้าน กลุ่มเกษตรกรจะจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เมื่อได้ชำระหนี้หรือได้ประกันการชำระหนี้รายนั้นแล้ว

5. เสนอเรื่องขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ พร้อมทั้งเอกสารประกอบไปยังนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว เสนอเรื่องไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ เพื่อพิจารณารับจดทะเบียนต่อไป ในกรณีนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดไม่เห็นชอบให้เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ให้แจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ขอจดทะเบียนโดยเร็ว เอกสารที่เสนอขอจดทะเบียนสหกรณ์มี ดังนี้

1. คำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ 2 ฉบับ
2. ข้อบังคับของสหกรณ์ 10 เล่ม
3. บัญชีรายชื่อของสมาชิกกลุ่มเกษตรกร 2 ฉบับ
4. สำเนารายงานการประชุมใหญ่ 2 ฉบับ
5. บททดลองของกลุ่มเกษตรกรเพียงวันที่ 2 ฉบับ
6. หนังสือรับรองว่าได้แจ้งเจ้าหน้าที่แล้ว 2 ฉบับ
7. หนังสือสำคัญรับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกร 2 ฉบับ

6. เอกสารประกอบการพิจารณารับจดทะเบียนสหกรณ์ จะต้องดำเนินการ ดังนี้

6.1 คำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ให้พนักงานสหกรณ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมประชุมลงชื่อรับรองในคอนท้ายคำขอจดทะเบียนสหกรณ์ นั้นด้วย

6.2 พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกลุ่มเกษตรกรจะต้องรับรองลายมือชื่อกรรมการ ซึ่งลงชื่อในบททดลอง

6.3 หนังสือรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งปวงของกลุ่มเกษตรกรแล้วนั้น เมื่อกรรมการของกลุ่มเกษตรกรรวม 2 คน ลงชื่อแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกลุ่มเกษตรกรนั้น รับรองลายมือชื่อต่อท้ายด้วย

6.4 หนังสือสำคัญรับจดทะเบียนกลุ่มเกษตรกรที่ส่งไปพร้อมกับคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์นั้น เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์แล้ว จะได้ประทับตราในหนังสือสำคัญนั้น และส่งกลับคืนมานายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัด เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการจัดซื้อกลุ่มเกษตรกรออกจากทะเบียน

6.5 คำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ พร้อมเอกสารประกอบจะต้องส่งไปยังนายทะเบียนสหกรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ประชุมใหญ่ลงมติให้เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

7. ในการประชุมคณะกรรมการฯ และการประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกรเพื่อพิจารณาดำเนินการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายควรจะเข้าร่วมประชุมโดยตลอดเพื่อชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อที่ประชุม พร้อมทั้งลงชื่อรับรองลายมือของกรรมการ ซึ่งลงชื่อในเอกสารต่าง ๆ ตามตัวอย่างที่กำหนดไว้ด้วย

8. เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์แล้ว คณะกรรมการของกลุ่มเกษตรกรมีฐานะเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ไปจนกว่าจะมีคณะกรรมการดำเนินการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้เลือกตั้งขึ้นใหม่ตามข้อบังคับของสหกรณ์ และเป็นไปตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรย่อมได้มาทั้งทรัพย์สินหนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม

9. ในการประชุมคณะกรรมการของกลุ่มเกษตรกร หากคณะกรรมการแน่ใจว่าสมาชิกจะลงมติเห็นชอบให้เปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ควรจัดเตรียมและพิจารณาเอกสารต่าง ๆ เพื่อนำเสนอที่ประชุมใหญ่ และเอกสารที่จะต้องส่งไปจดทะเบียนสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

9.1 จัดเตรียมและพิจารณาร่างข้อบังคับของสหกรณ์การเกษตร หรือสหกรณ์ประมง แล้วแต่กรณีที่จะถือใช้ เมื่อคณะกรรมการเห็นชอบแล้วให้นำเสนอที่ประชุมใหญ่พิจารณา

9.2 จัดทำระเบียบวาระการประชุม (ป.ก.ษ. 1) ส่งไปพร้อมกับหนังสือแจ้งนัดประชุม

9.3 จัดทำแบบฟอร์มสำหรับสมาชิกและผู้เข้าร่วมประชุม ลงลายมือชื่อ (ป.ก.ษ. 2)

9.4 จัดทำร่างรายงานการประชุม (ป.ก.ษ. 3)

9.5 จัดทำงบทดลอง (ป.ก.ษ. 4)

9.6 จัดทำหนังสือแจ้งเรื่องรายการเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ (ป.ก.ษ. 5)

9.7 จัดทำหนังสือรับรองว่าได้แจ้งไปยังเจ้าหนี้ของกลุ่มเกษตรกรแล้ว (ป.ก.ษ. 6)

9.8 จัดทำบัญชีรายชื่อของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ (ป.ก.ษ. 7)

9.9 จัดทำคำขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ (ป.ก.ษ. 8)

งานวิจัยเกี่ยวข้อง

เขาวเรศ ประเสริฐสุด และคณะ (2537) ทำการวิจัยความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรในการแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตร ในปี พ.ศ. 2537 ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ ร้อยละ 87 มีความเห็นว่า กลุ่มเกษตรกรมีปัจจัยความพร้อมที่จะแปรสภาพเป็นสหกรณ์ได้เรียงลำดับความสำคัญ ดังต่อไปนี้ บรรยากาศในบริเวณสำนักงานของกลุ่มเกษตรกรในความเหมาะสม กรรมการชุดปัจจุบันมีความพร้อมในการบริหารทั้งด้านคน งาน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการเป็นอย่างดี กลุ่มเกษตรกรมีทุนพอเลี้ยงตัวเองได้ เพราะมีกำไรทุกปี ไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินจากส่วนราชการ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กลุ่มมีความสามารถในการวางแผนจัดองค์การ ประสานงาน และการรายงานต่าง ๆ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกลุ่มเกษตรกรไปสู่อนาคต ผู้วิจัยได้มุ่งประเด็นไปที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความพร้อมที่จะแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตร สมาชิกกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันไป ดังนี้

1. ความเห็นให้มีการพัฒนารูปแบบของกลุ่มเกษตรกรไปสู่อนาคตนั้น สมาชิกกลุ่มร้อยละ 43.1 ยังมีความต้องการให้คงสภาพอยู่ในรูปกลุ่มเกษตรกรตามเดิม และให้เป็นรูปกลุ่มในระดับตำบลเท่านั้น แต่ถ้าจะเป็นกลุ่มในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาคหรือประเทศ เห็นควรให้ส่วนราชการเป็นผู้กำหนด แต่ก็มีสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 35.8 มีความเห็นว่า กลุ่มเกษตรกรสามารถแปรสภาพจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตรได้

2. ความเห็นให้มีการรวมกลุ่มเกษตรกรเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มระดับอำเภอนั้น สมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 62.4 มีความเห็นว่าสามารถรวมได้ ทั้งนี้ ต้องมีทุนดำเนินงานเพียงพอและจะดำเนินธุรกิจได้เหมือนสหกรณ์

3. ความเห็นว่า การกระจายเป็นกลุ่มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. และกลุ่มเกษตรกร สมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 69.2 มีความเห็นว่า จะมีอุปสรรคในการพัฒนากลุ่มต่อไปในอนาคต เนื่องจากกลุ่มต่าง ๆ ได้รับประโยชน์จากส่วนราชการไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกษตรกรมีโอกาสที่จะเลือกเข้ารับความช่วยเหลือตามแรงผลักดันจากส่วนราชการที่มีการแข่งขันกัน ในระหว่างหน่วยงานราชการด้วยกัน

4. ความเห็นเกี่ยวกับการรวมกลุ่มทุกประเภทให้เป็นสถาบันเดียวกันไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเกษตรกร กลุ่มลูกค้า ธ.ก.ส. และกลุ่มสหกรณ์ สมาชิกกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 69.1 มีความเห็นว่าควรรวมกันในระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัดขึ้นไป ทั้งนี้ เพื่อให้มีความพร้อมทั้งในด้านการดำเนินธุรกิจและการได้รับความช่วยเหลือจากราชการ

เกื้อกูล นาสุนีย์ (2540) ศึกษาการเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ตามที่ได้มีการจัดสถานภาพกลุ่มเกษตรกร และมีกลุ่มเกษตรกรดีเด่น 476 กลุ่ม หมายถึง กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินธุรกิจและมีฐานะมั่นคง กลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ น่าจะมีความพร้อมที่จะแปรสภาพเป็นสหกรณ์ได้ แต่ปัจจุบันมีกลุ่มเกษตรกรที่แปรสภาพเป็นสหกรณ์แล้ว จำนวนเพียง 14 สหกรณ์เท่านั้นว่ามีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่มีอยู่ทั้งสิ้น 3,771 กลุ่ม มีสาเหตุจาก

1. หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ต่างก็พยายามดึงเกษตรกรเข้ามาเป็นสมาชิกของสถาบันที่ตนเองดูแลอยู่เพื่อสร้างงานและสร้างกำลังคน ดังนั้น เกษตรกรจึงมักมีการเปรียบเทียบการได้รับประโยชน์จากการเข้าเป็นสมาชิกของสถาบันเกษตรกรที่หน่วยงานต่าง ๆ ดูแลอยู่ และจะเข้าเป็นสมาชิกกับสถาบันที่ให้ประโยชน์แก่ตนได้มากกว่า

2. รัฐบาลส่งเสริมให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อให้กลุ่มรับบริการทางวิชาการเป็นวัตถุประสงค์หลัก แต่เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงต้องดำเนินธุรกิจด้วย การให้ความช่วยเหลือทางวิชาการหรือการส่งเสริมการเกษตรมักจะเป็นการให้เปล่า เช่น แจกพันธุ์พืช หรือ ยาปราบศัตรูพืช แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกร สมาชิกจึงไม่แน่ใจว่าเมื่อแปรสภาพเป็นสหกรณ์แล้วจะได้รับบริการเช่นนี้อีก และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นหรือไม่

3. กลุ่มเกษตรกรที่เจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคงแล้ว หน่วยงานที่ดูแลและส่งเสริมไม่ได้ชี้แจงให้กลุ่มเกษตรกรทราบว่า จะต้องแปรสภาพเป็นสหกรณ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแปรสภาพเป็นสหกรณ์ต่อไป

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2543) ศึกษาการเตรียมการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มเกษตรกรจำนวน 5,681 กลุ่ม จำนวนสมาชิก 681,720 คน มีกิจกรรมต่อเนื่องร้อยละ 40.7 และไม่มีกิจกรรมต่อเนื่อง ร้อยละ 59.3 สมาชิกเฉลี่ยกลุ่มละ 120 คน การดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่จัดหาปุ๋ยและวัสดุการเกษตรมาจำหน่าย รองลงมาการให้สินเชื่อ ประโยชน์ที่กลุ่มเกษตรกรจะได้รับเมื่อเข้ามาอยู่กับกรมส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องไม่น้อยกว่าที่เคยได้รับ ส่วนใหญ่สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต และเงินทุนด้านผลิต/ตลาด รวมทั้งได้รับการชี้แจงและการฝึกอบรม การดำเนินการจะอิงระเบียบ กฎเกณฑ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องมากขึ้น มีความร่วมมือระหว่างกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์อื่น ความช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) กองทุนช่วยเหลือเกษตรกร กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร และกลุ่มที่รวบรวมข้าวเปลือกสามารถเข้าร่วมโครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าว การส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรจะอยู่บนพื้นฐานหลักเกณฑ์ที่กำหนด โดยกลุ่มเกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมในเรื่องการสนองความต้องการด้านปัจจัยการผลิต

ของเกษตรกรสมาชิก ส่วนสหกรณ์จะได้รับการส่งเสริมในเชิงธุรกิจ ถ้ากลุ่มเกษตรกรต้องการพัฒนาการทำธุรกิจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น ก็สามารถดำเนินการได้โดยพัฒนาตนเองเข้าสู่ระบบสหกรณ์

สุขสันต์ มุกดาสนิท (2544) ศึกษาวิวัฒนาการของกลุ่มเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า การที่กลุ่มเกษตรกรไม่สนใจที่จะแปรสภาพเป็น สหกรณ์การเกษตรนั้น คณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกรแห่งประเทศไทยได้เคยแถลงไว้เมื่อปี พ.ศ. 2521 ว่าการแปรสภาพจากกลุ่มเกษตรกรไปเป็นสหกรณ์การเกษตรนั้น ไม่ได้ทำให้สถานภาพของสมาชิกดีขึ้นกว่าเดิม การเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจะทำงานได้คล่องตัวกว่า เพราะเจ้าหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาไม่เหมือนสหกรณ์ที่ต้องได้รับคำยินยอมจากเจ้าหน้าที่ก่อน นอกจากนั้น การตั้งกลุ่มเกษตรกรตามประเภทสาขาอาชีพ ทำให้สะดวกต่อการรับบริการด้านวิชาการ การจัดหาวัสดุและปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาจำหน่ายให้แก่สมาชิกก็จำหน่ายได้ในราคาถูกกว่าสหกรณ์

จากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มเกษตรกรดีเด่น 83 กลุ่ม เมื่อปี พ.ศ. 2526 ซึ่งมาชุมนุมกันที่จังหวัดสระบุรี ปรากฏว่า จำนวน 82 กลุ่มไม่เห็นด้วยกับการรวมเป็นสหกรณ์ ด้วยเหตุผลว่า สหกรณ์การเกษตรเป็นแบบราชการมากเกินไป มีระเบียบการบริหารที่ดัดล่าช้า และเกษตรกรไม่มีส่วนร่วมในการบริหาร มีเพียงรายเดียวที่เห็นด้วย ให้เหตุผลว่าสหกรณ์การเกษตรมีทั้งระดับจังหวัดและประเทศ สามารถดำเนินงานธุรกิจขนาดใหญ่ได้ ทำนองเดียวกับการสัมภาษณ์กรรมการกลุ่มเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ 40 กลุ่ม จำนวน 37 กลุ่มไม่เห็นด้วย มีเพียง 3 กลุ่มเห็นด้วยด้วยเหตุผลเช่นเดียวกัน เมื่อประมวลความคิดเห็นต่าง ๆ ของกลุ่มเกษตรกร อาจกล่าวถึงสาเหตุที่กลุ่มเกษตรกรไม่ต้องการแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรได้ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรมีความเป็นอิสระกว่า เนื่องจากการบริหารจัดการกันเองโดยเกษตรกรทำให้คล่องตัวไม่เหมือนสหกรณ์การเกษตรที่มีข้าราชการมาควบคุมต้องปฏิบัติตามระเบียบและความยินยอมของข้าราชการ
2. กลุ่มเกษตรกรใช้ระบบสหกรณ์ในการบริหารงานของกลุ่มอยู่แล้ว และมีความเป็นนิติบุคคล ที่ดำเนินธุรกิจได้เช่นเดียวกับสหกรณ์
3. กลุ่มเกษตรกรทำธุรกิจไม่หวังผลกำไรมากเกินไป แต่ทำเพื่อผลประโยชน์ของสมาชิกกลุ่ม ดังนั้น สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจึงใช้บริการจากกลุ่ม แม้แต่เกษตรกรทั่วไปและสมาชิก สหกรณ์ก็นิยมมาใช้บริการจากกลุ่มเช่นกัน
4. กลุ่มเกษตรกรจัดตั้งตามประเภทอาชีพเกษตรกรรวม ซึ่งสะดวกในด้านการรับบริการวิชาการส่งเสริมการผลิต
5. สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความผูกพันกันมานานตั้งแต่ยังเป็นกลุ่มชาวนา ดังนั้นจึงผูกพันต่อกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นองค์กรของตนเองด้วย

6. สมาชิกกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความแตกต่างว่า เมื่อแปรสภาพเป็นสหกรณ์แล้วสมาชิกจะมีสถานภาพดีขึ้นกว่าเดิมอย่างไร

7. การแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ควรถือหลักความสมัครใจ ตามที่กฎหมายระบุ รัฐไม่ควรบังคับ หากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเห็นว่าสหกรณ์ดี สมาชิกกลุ่มเกษตรกรจะตัดสินใจแปรสภาพไปเป็นสหกรณ์เอง

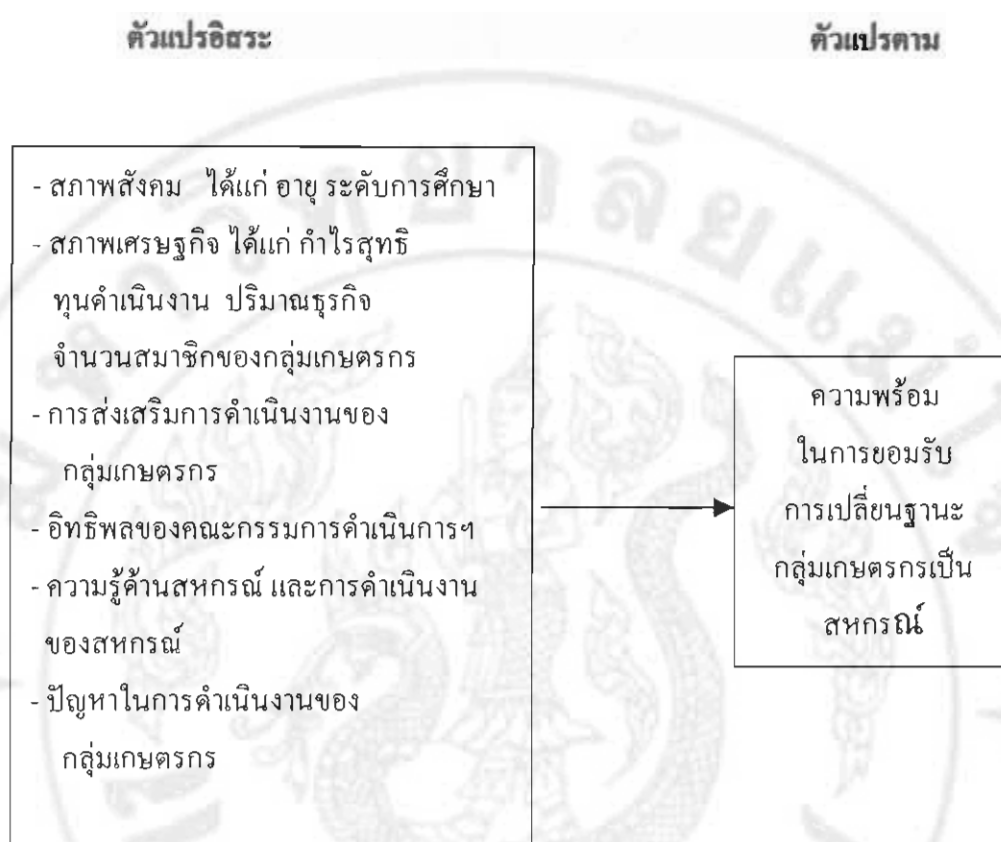
นอกจากเหตุผลทั้ง 7 ดังกล่าวแล้ว ความล้มเหลวของการแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรที่เติบโตเข้มแข็งแล้วมาเป็นสหกรณ์การเกษตรยังกล่าวกันว่า เป็นผลมาจากการแข่งขันระหว่างหน่วยงานราชการที่ดูแลรับผิดชอบสถาบันเกษตรกรทั้งสอง อันหมายถึง กรมส่งเสริมการเกษตรซึ่งดูแลกลุ่มเกษตรกรประมาณร้อยละ 80 ของจำนวนกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด และกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งดูแลสหกรณ์การเกษตร ทิศนะดังกล่าวมักจะมาจากนักวิชาการหรือผู้บริหารที่มีแนวคิดว่าการเกษตรควรรวมตัวกันเป็นสถาบันเพียงสถาบันเดียวคือสหกรณ์การเกษตร อันเป็นแนวคิดที่มีความขัดแย้งกันมา ตั้งแต่สมัยร่างกฎหมายกลุ่มเกษตรกร ซึ่งมองว่ากลุ่มเกษตรกรเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สหกรณ์การเกษตรไม่เข้มแข็งจึงพยายามที่จะให้ยุบเหลือเพียงสหกรณ์การเกษตร ดังเช่นที่เกิดขึ้นตามแผนปรับปรุงสหกรณ์การเกษตรสมบูรณ์แบบสมัยพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์มาแล้วแต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) ทำการศึกษาโครงการวิจัยสถานภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรกับแนวทางการพัฒนา ผลการศึกษาแยกออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) สถานภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกร ประกอบด้วย เกษตรกรทำนา กลุ่มเกษตรกรทำไร่ กลุ่มเกษตรกรทำสวน และกลุ่มเกษตรกรอาชีพอื่นๆ กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ทำธุรกิจในลักษณะอเนกประสงค์ ธุรกิจที่มีปริมาณสูงสุดคือ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และธุรกิจที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือ การรับฝากเงิน สำหรับฐานะเศรษฐกิจและการเงินของกลุ่มเกษตรกร ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนพึงตนเองได้

2) แนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกร มีสมาชิกบางส่วนแสดงความคิดเห็นว่าต้องการให้กลุ่มเกษตรกรให้บริการเพิ่มเติมจากที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ ต้องการให้กลุ่มเกษตรกรให้บริการที่หลากหลายมากขึ้นในลักษณะครบวงจร สนับสนุนการขนส่งสินค้าจากกลุ่มฯ ถึงบ้านสมาชิก สนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตพื้นฐาน และต้องการบริการด้านสวัสดิการจากกลุ่มเกษตรกร ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรจะเกี่ยวข้องกับบุคคลฝ่ายต่างๆ ของกลุ่มฯ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร ปัจจัยการผลิตกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ข้อมูลข่าวสาร อุดมการณ์และ จิตสำนึกการรวมกลุ่มเกษตรกร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 3 กรอบแนวคิดรวบยอด

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

การวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์
ได้กำหนดวิธีวิจัย ดังนี้

สถานที่วิจัย

การศึกษารั้งนี้ ดำเนินการศึกษาลักษณะของกลุ่มเกษตรกรในทุกภาค
เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรในแต่ละภาค มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเปลี่ยนฐานะเป็น
สหกรณ์การเกษตร/สหกรณ์ประมงได้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง
พร้อมที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์การเกษตร/สหกรณ์ประมงได้ ประชากรทั้งหมด (Population)
ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มขนาดกลาง จำนวน 1,161 กลุ่มขนาดใหญ่ 834 กลุ่ม และ
ขนาดใหญ่มาก 396 กลุ่ม รวมทั้งสิ้น 2,391 กลุ่ม (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546)

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ใช้การสุ่มตัวอย่างระดับชั้น
อย่างเป็นสัดส่วน โดยกำหนดจำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มในแต่ละกลุ่มหรือระดับชั้น สำหรับขนาด
ตัวอย่างได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ คิดคำนวณ โดยใช้สูตร Taro Yamane
(สุวรรณ รุวโชติ, 2544) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

ซึ่ง n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่กำหนดว่าจะเป็น
ในที่นี้ N = 2,391
และ e = 0.10

จากการคำนวณ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 96 กลุ่ม

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 96 กลุ่ม การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่ม จำแนกตามสัดส่วนประชากรในแต่ละขนาด เพื่อให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มมีสัดส่วนที่เหมาะสมต่อขนาดของประชากร ซึ่งมีโอกาสเท่าเทียมกันในการถูกเลือก โดยใช้สูตรของ Nagtalon (สุวรรณา ชูโชติ, 2544) ดังนี้

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

ซึ่ง n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

N_i = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

n_i = จำนวนตัวอย่างที่จะสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

จากการคำนวณได้สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด โดยที่แต่ละกลุ่มจะ สอดตามคณะกรรมการดำเนินการ กลุ่มละ 1 ราย รวมจำนวน 96 ตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	ประชากร (กลุ่ม)	ตัวอย่าง (กลุ่ม)	ตัวอย่าง (ราย)
ขนาดกลาง	1,161	47	47
ขนาดใหญ่	834	33	33
ขนาดใหญ่มาก	396	16	16
รวม	2,391	96	96

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ได้สร้างขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เพื่อสอบถาม คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ โดยใช้แบบสอบถามจำนวนตัวอย่าง 96 ตัวอย่าง ลักษณะของแบบสอบถามมีทั้งคำถาม ปลายเปิดและปลายปิด โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วย 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการฯ

ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ ข้อมูลที่รวบรวมจากรายงานทางวิชาการที่เผยแพร่ทั่วไป ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์

2. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ ข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามจากแหล่งข้อมูลโดยตรง คือ ประธานคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยประสานงานกับกลุ่มเกษตรกรโดยตรง ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตาม วัน เวลา ที่กำหนด โดยส่งทางไปรษณีย์

2.2 ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุปความ และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมมาได้นำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และถอดรหัสเข้าสู่เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์และวิเคราะห์ด้วย โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ หรือ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ดังนี้

1. วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวัดค่าเฉลี่ยของข้อมูลและการกระจายของข้อมูลแล้วเสนอในรูปพรรณาประกอบ

2. ในส่วนของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ลักษณะข้อคำถามประกอบด้วยข้อความที่เป็นความรู้ด้านสหกรณ์ และการดำเนินงานของสหกรณ์

2.1 ความรู้ด้านสหกรณ์ เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ได้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความรู้ด้านสหกรณ์ ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความรู้ระดับมาก และความรู้ระดับน้อยโดยคำนวณความกว้างของระดับ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 1}{2} = 0.5$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของความรู้ด้านสหกรณ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.50 คือ ความรู้ระดับน้อย หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร มีความรู้ด้านสหกรณ์ไม่มากนัก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.51 – 1.00 คือ ความรู้ระดับมาก หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร มีความรู้ด้านสหกรณ์เป็นอย่างดี

2.2 ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ แต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับ ดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

โดยใช้วิธีคิดคำนวณหาน้ำหนัก ค่าคะแนนค่าเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS) ของความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยใช้วิธีการของ Likert (สุวรรณ ทวีโชติ, 2544) ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่	WMS	=	น้ำหนักคะแนนค่าเฉลี่ย
	f_5	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีควมรู้น้อยที่สุด
	f_4	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีควมรู้น้อย
	f_3	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีควมรู้ปานกลาง
	f_2	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีควมรู้มาก
	f_1	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีควมรู้มากที่สุด
	TNR	=	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

คะแนนเฉลี่ยที่ได้ นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 4.21 - 5.00	หมายถึง ความรู้มากที่สุด
คะแนน 3.41 - 4.20	หมายถึง ความรู้มาก
คะแนน 2.61 - 3.40	หมายถึง ความรู้ปานกลาง
คะแนน 1.81 - 2.60	หมายถึง ความรู้น้อย
คะแนน 1.00 - 1.80	หมายถึง ความรู้น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเกษตรกรยอมรับการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ โดย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร จำนวน 96 ราย ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเกษตรกรที่ทำการศึกษ แบ่งออกเป็น

1.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการฯ

1.2 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร

ผลการศึกษา ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเกษตรกร ดังนี้

1.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการฯ

อายุ

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51- 60 ปี จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมาอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.4 อายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 และอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคณะกรรมการฯ ที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี ร้อยละ 6.4, 9.1 และ 6.3 ตามลำดับ อายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 21.2 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 30.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ อายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 36.2, 30.3 และ 56.2 ตามลำดับ และอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 36.2, 30.3 และ 37.5 ตามลำดับ (ตาราง 3)

ระดับการศึกษา

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาระดับประถมศึกษา จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.9 ระดับปริญญาตรี จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5 ระดับอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2 และสูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคณะกรรมการฯ ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 36.2, 15.2 และ 18.7 ตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 10.6, 33.2 และ 25.0 ตามลำดับ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 34.0, 27.3 และ 43.8 ตามลำดับ ระดับอาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 4.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 6.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 12.8, 15.2 และ 12.5 ตามลำดับ และสูงกว่าระดับปริญญาตรี ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 3)

แรงงานในครอบครัว

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีแรงงานในครอบครัวระหว่าง 1-3 คน จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมามีแรงงานระหว่าง 4-6 คน จำนวน 40 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.7 และมีแรงงานระหว่าง 7-9 คน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคณะกรรมการฯ ที่มีแรงงานในครอบครัวระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 61.7, 54.6 และ 37.5 ตามลำดับ มีแรงงานระหว่าง 4-6 คน ร้อยละ 36.2, 42.4 และ 56.2 ตามลำดับ และมีแรงงานระหว่าง 7-9 คน ร้อยละ 2.1, 3.0 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของอายุ การศึกษา และแรงงานในครอบครัว แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)								
ต่ำกว่า 40	3	6.4	3	9.1	1	6.3	7	7.3
41-50	10	21.2	10	30.3	-	-	20	20.8
51-60	17	36.2	10	30.3	9	56.2	36	37.5
มากกว่า 60	17	36.2	10	30.3	6	37.5	33	34.4
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ระดับการศึกษา								
ประถมศึกษา	17	36.2	5	15.2	3	18.7	25	26.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	5	10.6	11	33.2	4	25.0	20	20.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย								
หรือเทียบเท่า	16	34.0	9	27.3	7	43.8	32	33.3
อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า	2	4.3	2	6.1	-	-	4	4.2
ปริญญาตรี	6	12.8	5	15.2	2	12.5	13	13.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.1	1	3.0	-	-	2	2.1
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
แรงงานในครอบครัว (คน)								
1-3	29	61.7	18	54.6	6	37.5	53	55.2
4-6	17	36.2	14	42.4	9	56.2	40	41.7
7-9	1	2.1	1	3.0	1	6.3	3	3.1
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง จำนวนปีที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 51 ราย คิดเป็น ร้อยละ 53.1 รองลงมาเป็นสมาชิก ระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 เป็นสมาชิกระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.9 และเป็นสมาชิกมากกว่า 30 ปี จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ เป็นสมาชิกต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 57.5, 54.5 และ 37.5 ตามลำดับ จำนวนปีที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 19.1, 30.3 และ 6.2 ตามลำดับ จำนวนปีที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 23.4, 15.2 และ 50.0 ตามลำดับ และเป็นสมาชิกมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 6.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก (ตาราง 4)

ตำแหน่งคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.2 รองลงมาเหรัญญิกและเลขานุการ จำนวน 6 ราย เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.3 กรรมการ จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1 และรองประธานกรรมการ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ร้อยละ 82.9, 75.8 และ 93.7 ตามลำดับ รองประธานกรรมการ ร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และร้อยละ 6.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก กรรมการ ร้อยละ 6.4 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง เหรัญญิก ร้อยละ 6.4 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ เลขานุการ ร้อยละ 4.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 12.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการเป็นสมาชิก และตำแหน่งของคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (ปี)								
ต่ำกว่า 10	27	57.5	18	54.5	6	37.5	51	53.1
11 - 20	9	19.1	10	30.3	1	6.2	20	20.9
21 - 30	11	23.4	5	15.2	8	50.0	24	25.0
มากกว่า 30	-	-	-	-	1	6.3	1	1.0
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ตำแหน่งคณะกรรมการ								
ประธานกรรมการ	39	82.9	25	75.8	15	93.7	79	82.2
รองประธานกรรมการ	-	-	1	3.0	1	6.3	2	2.1
กรรมการ	3	6.4	-	-	-	-	3	3.1
เหรัญญิก	3	6.4	3	9.1	-	-	6	6.3
เลขานุการ	2	4.3	4	12.1	-	-	6	6.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

รายได้ของคณะกรรมการฯ หมายถึง รายได้ทั้งหมดที่ได้มาจากในภาคการเกษตร และรายได้นอกภาคการเกษตร ในปี 2546

รายได้ของคณะกรรมการฯ ในภาคการเกษตร

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตร ดังว่า 50,000 บาท จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมารายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.9 รายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.4 รายได้มากกว่า 200,000 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3 และรายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคณะกรรมการฯ ที่มีรายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 48.9, 63.6 และ 43.7 ตามลำดับ รายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 23.5, 9.0 และ 50.0 ตามลำดับ รายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 8.5, 15.2 และ 6.3 ตามลำดับ รายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 8.5 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 6.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และรายได้มากกว่า 200,000 บาท ร้อยละ 10.6 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 6.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 5)

รายได้ของคณะกรรมการฯ นอกภาคการเกษตร

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 72 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.0 รองลงมารายได้มากกว่า 200,000 บาท จำนวน 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.4 รายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3 รายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.2 รายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคณะกรรมการฯ มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 78.8, 66.7 และ 81.2 ตามลำดับ รายได้ระหว่าง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 12.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ รายได้ระหว่าง 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 8.5, 3.0 และ 6.3 ตามลำดับ รายได้ระหว่าง 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 6.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ รายได้มากกว่า 200,000 บาท ร้อยละ 8.5, 12.1 และ 12.5 ตามลำดับ (ตาราง 5)

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของรายได้ของคณะกรรมการฯ ปี 2546 แยกตามขนาด

รายได้ของคณะกรรมการฯ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)								
ต่ำกว่า 50,000	23	48.9	21	63.6	7	43.7	51	53.1
50,001- 100,000	11	23.5	3	9.0	8	50.0	22	22.9
100,001- 150,000	4	8.5	5	15.2	1	6.3	10	10.4
150,001- 200,000	4	8.5	2	6.1	-	-	6	6.3
มากกว่า 200,000	5	10.6	2	6.1	-	-	7	7.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)								
ต่ำกว่า 50,000	37	78.8	22	66.7	13	81.2	72	75.0
50,001- 100,000	1	2.1	4	12.1	-	-	5	5.2
100,001 - 150,000	4	8.5	1	3.0	1	6.3	6	6.3
150,001 - 200,000	1	2.1	2	6.1	-	-	3	3.1
มากกว่า 200,000	4	8.5	4	12.1	2	12.5	10	10.4
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

รายจ่ายของคณะกรรมการฯ หมายถึง รายจ่ายทั้งหมดที่จ่ายในภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ในปี 2546

รายจ่ายของคณะกรรมการฯ ในภาคการเกษตร

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีรายจ่ายในภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 71 ราย คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาจ่ายระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5 รายจ่ายระหว่าง 100,001-150,000 บาทและรายจ่ายมากกว่า 200,000 บาท จำนวน 6 รายเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 6.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีรายจ่ายต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 68.1, 72.7 และ 93.7 ตามลำดับ รายจ่ายระหว่าง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 19.1, 9.1 และ 6.3 ตามลำดับ รายจ่ายระหว่าง 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 6.4 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่และรายจ่าย

มากกว่า 200,000 บาท ร้อยละ 6.4 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 6)

รายจ่ายของคณะกรรมการฯ นอกภาคการเกษตร

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมารายจ่ายระหว่าง 50,001-100,000 บาท จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.8 รายจ่ายมากกว่า 200,000 บาท จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.3 รายจ่ายระหว่าง 150,001-200,000 บาท จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.2 รายจ่ายระหว่าง 100,001-150,000 บาท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีรายจ่ายต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 63.8, 60.6 และ 75.2 ตามลำดับ รายจ่ายระหว่าง 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 21.3, 27.3 และ 6.2 ตามลำดับ รายจ่ายระหว่าง 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 2.1, 3.0 และ 6.2 ตามลำดับ รายจ่ายระหว่าง 150,001-200,000 บาท ร้อยละ 2.1, 6.1 และ 4.2 ตามลำดับ รายจ่ายมากกว่า 200,000 บาท ร้อยละ 10.7, 3.0 และ 7.3 ตามลำดับ (ตาราง 6)

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของรายจ่ายของคณะกรรมการฯ ปี 2546 แยกตามขนาด

รายจ่ายของคณะกรรมการฯ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ในภาคการเกษตร (บาท/ปี)								
ต่ำกว่า 50,000	32	68.1	24	72.7	15	93.7	71	73.9
50,001 - 100,000	9	19.1	3	9.1	1	6.3	13	13.5
100,001 - 150,000	3	6.4	3	9.1	-	-	6	6.3
150,001 - 200,000	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 200,000	3	6.4	3	9.1	-	-	6	6.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
นอกภาคการเกษตร (บาท/ปี)								
ต่ำกว่า 50,000	30	63.8	20	60.6	12	75.2	62	64.6
50,001 - 100,000	10	21.3	9	27.3	1	6.2	20	20.8
100,001 - 150,000	1	2.1	1	3.0	1	6.2	3	3.1
150,001 - 200,000	1	2.1	2	6.1	1	6.2	4	4.2
มากกว่า 200,000	5	10.7	1	3.0	1	6.2	7	7.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

การได้รับสินเชื่อของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ เคยได้รับสินเชื่อ จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.5 และไม่เคยได้รับสินเชื่อ จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ เคยได้รับสินเชื่อ ร้อยละ 85.1, 84.8 และ 93.7 ตามลำดับ และไม่เคยได้รับสินเชื่อ ร้อยละ 14.9, 15.2 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 7)

แหล่งที่เคยได้รับสินเชื่อ

คณะกรรมการฯ กู้จากหลายแหล่ง เช่น กลุ่มเกษตรกร ธกส. และสถาบันการเงินอื่น ๆ ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ได้รับสินเชื่อจาก ธกส. จำนวน 52 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.8 รองลงมาคือจากกลุ่มเกษตรกร จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.4 และสถาบันการเงินอื่น ๆ จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ ได้รับสินเชื่อจากธกส. ร้อยละ 44.2, 37.9 และ 32.6 ตามลำดับ กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 24.5, 31.3 และ 48.9 ตามลำดับ และสถาบันการเงินอื่น ๆ ร้อยละ 16.4, 15.6 และ 12.2 ตามลำดับ (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของการได้รับสินเชื่อ แยกตามขนาด

การได้รับสินเชื่อ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	40	85.1	28	84.8	15	93.7	83	86.5
ธ.ก.ส.	27	44.2	17	37.9	8	32.6	52	39.8
กลุ่มเกษตรกร	15	24.5	14	31.3	12	48.9	41	31.4
สถาบันการเงินอื่น ๆ	10	16.4	7	15.6	3	12.2	20	15.3
ไม่เคย	7	14.9	5	15.2	1	6.3	13	13.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

1.2 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร

ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม

ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม หมายถึง จำนวนปีที่จัดตั้งกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ กลุ่มเกษตรกร มีการจัดตั้งกลุ่มระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.6 รองลงมา ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.5 ระหว่าง 11-20 ปี จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.6 และมากกว่า 30 ปี จำนวน 8 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 8.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ระยะเวลาจัดตั้งกลุ่ม ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 44.7, 36.4 และ 12.5 ตามลำดับ ระหว่าง 11-20 ปี ร้อยละ 19.1, 12.1 และ 6.3 ตามลำดับ ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 36.2, 42.4 และ 50.0 ตามลำดับ และมากกว่า 30 ปี ร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และร้อยละ 31.2 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก (ตาราง 8)

จำนวนสมาชิก

กลุ่มเกษตรกร ๗ ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกระหว่าง 245-660 คน จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมามีสมาชิกระหว่าง 91-244 คน จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 สมาชิกต่ำกว่า 90 คน จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.8 เนื่องจากมีกลุ่มเกษตรกรทำประมง เลี้ยงสัตว์ และเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งในท้องที่ดำเนินงานไม่สามารถมีสมาชิกได้ครบ 150 คน จึงได้รับการยกเว้นจากเกณฑ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด และสมาชิกมากกว่า 660 คน จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีจำนวนสมาชิก ต่ำกว่า 90 คน ร้อยละ 38.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง สมาชิกระหว่าง 91-244 คน ร้อยละ 48.9 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 21.2 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ สมาชิกระหว่าง 245-660 คน ร้อยละ 10.7, 75.8 และ 43.8 ตามลำดับ และสมาชิกมากกว่า 660 คน ร้อยละ 2.1, 3.0 และ 56.2 ตามลำดับ (ตาราง 8)

การประกวดกลุ่มดีเด่น

กลุ่มเกษตรกร เคยชนะการประกวด จำนวน 55 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 57.3 และไม่เคยชนะการประกวด จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 42.7

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่มาก ที่เคยชนะการประกวด ร้อยละ 44.7, 54.5 และ 100 ตามลำดับ และไม่เคยชนะการประกวด ร้อยละ 55.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 45.5 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 8)

ระดับของการชนะการประกวด

กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมประกวดกลุ่มเกษตรกรดีเด่น ไม่ว่าจะระดับอำเภอ ระดับ จังหวัด ระดับภาคและระดับประเทศ ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการวัดผลสำเร็จของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ส่วนใหญ่ชนะการประกวดระดับภาค จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมาชนะการประกวดระดับจังหวัด จำนวน 19 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.5 ชนะการประกวดระดับประเทศ จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.4 และชนะการประกวดระดับอำเภอ จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ชนะการประกวดระดับ อำเภอ ร้อยละ 14.3, 5.6 และ 6.2 ตามลำดับ ชนะระดับจังหวัด ร้อยละ 42.9, 38.9 และ 18.8 ตามลำดับ ชนะระดับภาค ร้อยละ 23.8, 44.4 และ 56.2 ตามลำดับ และชนะระดับประเทศ ร้อยละ 19.0, 11.1 และ 18.8 ตามลำดับ (ตาราง 8)

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม จำนวนสมาชิก และการประกวค แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม (ปี)								
ต่ำกว่า 10	21	44.7	12	36.4	2	12.5	35	36.5
11 – 20	9	19.1	4	12.1	1	6.3	14	14.6
21 – 30	17	36.2	14	42.4	8	50.0	39	40.6
มากกว่า 30	-	-	3	9.1	5	31.2	8	8.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
จำนวนสมาชิก (คน)								
ต่ำกว่า 90	18	38.3	-	-	-	-	18	18.8
91 – 244	23	48.9	7	21.2	-	-	30	31.2
245- 660	5	10.7	25	75.8	7	43.8	37	38.5
มากกว่า 660	1	2.1	1	3.0	9	56.2	11	11.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การประกวคกลุ่มดีเด่น (กลุ่ม)								
เคยชนะ	21	44.7	18	54.5	16	100	55	57.3
ไม่เคย	26	55.3	15	45.5	-	-	41	42.7
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ระดับที่ชนะ								
ระดับ 1 อำเภอ	3	14.3	1	5.6	1	6.2	5	9.1
ระดับ 2 จังหวัด	9	42.9	7	38.9	3	18.8	19	34.5
ระดับ 3 ภาค	5	23.8	8	44.4	9	56.2	22	40.0
ระดับ 4 ประเทศ	4	19.0	2	11.1	3	18.8	9	16.4
	21	100	18	100	16	100	55	100

หมายเหตุ: เกณฑ์การแบ่งจำนวนสมาชิก จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แต่ในสภาพที่เป็นจริง มีการเปลี่ยนแปลงจำนวนสมาชิก

ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ได้มาจากทุนของกลุ่มเองและทุนที่ได้จากการกู้ยืมเงิน ปี 2546

ทุนดำเนินงานของกลุ่มเอง

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเองระหว่าง 36,301 -268,000 บาท จำนวน 50 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 52.1 รองลงมามีทุนระหว่าง 268,001-2,000,000 บาท จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.9 ทุนต่ำกว่า 36,300 บาท จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 และทุนมากกว่า 2,000,000 บาท จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.4

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่มาก มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเองต่ำกว่า 36,300 บาท ร้อยละ 25.5, 6.1 และ 6.3 ตามลำดับ ทุนระหว่าง 36,301-268,000 บาท ร้อยละ 66.0, 51.5 และ 12.5 ตามลำดับ ทุนระหว่าง 268,001-2,000,000 บาท ร้อยละ 6.4, 33.3 และ 50.0 ตามลำดับ และทุนมากกว่า 2,000,000 บาท ร้อยละ 2.1, 9.1 และ 31.2 ตามลำดับ (ตาราง 9)

ทุนจากการกู้ยืมเงิน

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีทุนจากการกู้ยืมเงินระหว่าง 268,001-2,000,000 บาท จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมามีทุนระหว่าง 36,301-268,000 บาท จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.5 ทุนต่ำกว่า 36,300 บาท จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.5 และทุนมากกว่า 2,000,000 บาท จำนวน 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีทุนจากการกู้ยืมเงินต่ำกว่า 36,300 บาท ร้อยละ 27.7 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ทุนระหว่าง 36,301-268,000 บาท ร้อยละ 55.3, 24.2 และ 6.3 ตามลำดับ ทุนระหว่าง 268,001-2,000,000 บาท ร้อยละ 17.0, 69.7 และ 37.5 ตามลำดับ และทุนมากกว่า 2,000,000 บาท ร้อยละ 6.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และร้อยละ 56.2 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก (ตาราง 9)

ปริมาณธุรกิจ

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีปริมาณธุรกิจระหว่าง 98,001-730,000 บาท จำนวน 33 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมามีปริมาณธุรกิจระหว่าง 730,001-5,000,000 บาท จำนวน 31 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 32.3 ปริมาณธุรกิจต่ำกว่า 98,000 บาท จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.8 และปริมาณธุรกิจมากกว่า 5,000,000 บาท จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 12.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปริมาณธุรกิจต่ำกว่า 98,000 บาท ร้อยละ 40.4 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 6.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก ปริมาณธุรกิจระหว่าง 98,001-730,000 บาท ร้อยละ 44.7, 33.3 และ 6.3 ตามลำดับ ปริมาณธุรกิจระหว่าง 730,001-5,000,000 บาท ร้อยละ 12.8, 54.6 และ 43.7 ตามลำดับ และปริมาณธุรกิจมากกว่า 5,000,000 บาท ร้อยละ 2.1, 12.1 และ 43.7 ตามลำดับ (ตาราง 9)

กำไรสุทธิ

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ มีกำไร จำนวน 71 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 74.0 และไม่มีกำไร จำนวน 25 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 26.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีกำไร ร้อยละ 70.2, 87.9 และ 56.2 ตามลำดับ และไม่มีกำไร ร้อยละ 29.8, 12.1 และ 43.8 ตามลำดับ (ตาราง 9)

การจ่ายเงินปันผลและเฉลี่ยคืน

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ไม่ได้จ่ายเงินปันผล มีจำนวน 45 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 46.8 รองลงมาจ่ายเงินปันผลทุกปี จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.3 และจ่ายเงินปันผลบางปี จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.9

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการจ่ายปันผลทุกปี ร้อยละ 29.8, 36.4 และ 25.0 ตามลำดับ จ่ายปันผลบางปี ร้อยละ 17.0, 24.2 และ 31.3 ตามลำดับ และไม่ได้จ่ายปันผล ร้อยละ 53.2, 39.4 และ 43.7 ตามลำดับ

การจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิก พบว่า กลุ่มเกษตรกรที่จ่ายเงินปันผลทุกปี เป็นเงินปันผลเฉลี่ย ร้อยละ 8.8 เงินเฉลี่ยคืน ร้อยละ 4.8 และจ่ายปันผลเป็นบางปี เป็นเงินปันผลเฉลี่ย ร้อยละ 7.7 เงินเฉลี่ยคืน ร้อยละ 4.8 (ตาราง 9)

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการจ่ายเงินปันผลทุกปี เป็นเงินปันผล ร้อยละ 9.6, 11.0 และ 6.0 ตามลำดับ เงินเฉลี่ยคืน ร้อยละ 3.5, 8.5 และ 2.6 ตามลำดับ และจ่ายเงินปันผลบางปี เป็นเงินปันผล ร้อยละ 8.2, 7.1 และ 8.0 ตามลำดับ เงินเฉลี่ยคืน ร้อยละ 5.2, 4.4 และ 4.8 ตามลำดับ

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของทุนดำเนินงาน ปริมาณธุรกิจ กำไรสุทธิ และเงินปันผล แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทุนดำเนินงาน (บาท)								
ทุนของกลุ่มเอง (บาท)								
ต่ำกว่า 36,300	12	25.5	2	6.1	1	6.3	15	15.6
36,301 – 268,000	31	66.0	17	51.5	2	12.5	50	52.1
268,001 – 2,000,000	3	6.4	11	33.3	8	50.0	22	22.9
มากกว่า 2,000,000	1	2.1	3	9.1	5	31.2	9	9.4
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ทุนจากการกู้ยืมเงิน (บาท)								
ต่ำกว่า 36,300	13	27.7	-	-	-	-	13	13.5
36,301 – 268,000	26	55.3	8	24.2	1	6.3	35	36.5
268,001 – 2,000,000	8	17.0	23	69.7	6	37.5	37	38.5
มากกว่า 2,000,000	-	-	2	6.1	9	56.2	11	11.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ปริมาณธุรกิจ (บาท)								
ต่ำกว่า 98,000	19	40.4	-	-	1	6.3	20	20.8
98,001 – 730,000	21	44.7	11	33.3	1	6.3	33	34.4
730,001 – 5,000,000	6	12.8	18	54.6	7	43.7	31	32.3
มากกว่า 5,000,000	1	2.1	4	12.1	7	43.7	12	12.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
กำไรสุทธิ								
มี	33	70.2	29	87.9	9	56.2	71	74.0
ไม่มี	14	29.8	4	12.1	7	43.8	25	26.0
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การจ่ายเงินปันผลและเจือยคืน								
จ่ายทุกปี	14	29.8	12	36.4	4	25.0	30	31.3
จ่ายบางปี	8	17.0	8	24.2	5	31.3	21	21.9
ไม่ได้จ่าย	25	53.2	13	39.4	7	43.7	45	46.8
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
จ่ายทุกปี เงินปันผล (เฉลี่ย)		9.6		11.0		6.0		8.8
เจือยคืน (เฉลี่ย)		3.5		8.5		2.6		4.8
จ่ายบางปี เงินปันผล (เฉลี่ย)		8.2		7.1		8.0		7.7
เจือยคืน (เฉลี่ย)		5.2		4.4		4.8		4.8

หมายเหตุ: เกณฑ์การแบ่งทุนดำเนินงานและปริมาณธุรกิจ จากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

แต่ในสภาพที่เป็นจริง มีการเปลี่ยนแปลงทุนดำเนินงานและปริมาณธุรกิจ

ประเภทของการดำเนินธุรกิจ

กลุ่มเกษตรกร มีการดำเนินธุรกิจได้หลายประเภท ส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจการจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมาให้สินเชื่อแก่สมาชิก จำนวน 48 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.0 ธุรกิจอื่นๆ จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.9 จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิกแล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.8 จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก จำนวน 14 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 14.5 ดำเนินการแปรรูปผลผลิตเกษตร จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.5 และรับฝากเงินจากสมาชิก จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีการจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก ร้อยละ 65.9, 57.5 และ 68.7 ตามลำดับ ให้สินเชื่อแก่สมาชิก ร้อยละ 38.2, 63.6 และ 56.2 ตามลำดับ และธุรกิจอื่นๆ ร้อยละ 23.4, 21.2 และ 25.0 ตามลำดับ จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิก แล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี ร้อยละ 10.6, 30.3 และ 37.5 ตามลำดับ จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก ร้อยละ 6.3, 15.1 และ 37.5 ตามลำดับ ดำเนินการแปรรูปผลผลิตเกษตร ร้อยละ 6.3, 15.1 และ 31.2 ตามลำดับ และรับฝากเงินจากสมาชิก ร้อยละ 6.3, 9.0 และ 25.0 ตามลำดับ (ตาราง 10)

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของประเภทการดำเนินธุรกิจ แยกตามขนาด

ประเภทการดำเนินธุรกิจ (กลุ่ม)	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จัดหาปัจจัยการผลิต	31	65.9	19	57.5	11	68.7	61	63.5
ให้สินเชื่อแก่สมาชิก	18	38.2	21	63.6	9	56.2	48	50.0
ธุรกิจอื่นๆ	11	23.4	7	21.2	4	25.0	22	22.9
จัดซื้อ/รวบรวมผลผลิต	5	10.6	10	30.3	6	37.5	21	21.8
จำหน่ายสินค้าอุปโภคฯ	3	6.3	5	15.1	6	37.5	14	14.5
แปรรูปผลผลิต	3	6.3	5	15.1	5	31.2	13	13.5
รับฝากเงินจากสมาชิก	3	6.3	3	9.0	4	25.0	10	10.4

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

การได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ได้รับความช่วยเหลือเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 81 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.4 และไม่เคยได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีกลุ่มเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือ ร้อยละ 78.7, 87.9 และ 93.7 ตามลำดับ และไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ ร้อยละ 21.3, 12.1 และ 6.3 ตามลำดับ

ลักษณะการได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน พบว่า กลุ่มเกษตรกร ได้รับความช่วยเหลือเป็น 2 ลักษณะ คือ เงินให้กู้เฉลี่ย จำนวน 1,882,145 บาท คิดเป็นร้อยละ 89.3 และเงินให้เปล่าเฉลี่ย จำนวน 224,677 บาท คิดเป็นร้อยละ 10.7

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ได้รับการช่วยเหลือ เงินให้กู้ ร้อยละ 81.5, 86.0 และ 95.5 ตามลำดับ และเงินให้เปล่า ร้อยละ 18.5, 14.0 และ 4.5 ตามลำดับ (ตาราง 11)

แหล่งที่ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน

แหล่งที่ให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่ได้รับจากสหกรณ์การเกษตร จำนวน 32 กลุ่ม ร้อยละ 33.3 รองลงมาแหล่งอื่น ๆ จำนวน 21 กลุ่ม ร้อยละ 21.8 อบต. จำนวน 15 กลุ่ม ร้อยละ 15.6 ชกส. จำนวน 13 กลุ่ม ร้อยละ 13.5 กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 11 กลุ่ม ร้อยละ 11.4 กลุ่มเกษตรกร จำนวน 7 กลุ่ม ร้อยละ 7.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 5 กลุ่ม ร้อยละ 5.2 ธนาคารเอกชน จำนวน 4 กลุ่ม ร้อยละ 4.1 และนายทุนท้องถิ่น จำนวน 3 กลุ่ม ร้อยละ 3.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ได้รับความช่วยเหลือจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 19.1, 48.4 และ 43.7 ตามลำดับ แหล่งอื่น ๆ ร้อยละ 23.4, 12.1 และ 37.5 ตามลำดับ อบต. ร้อยละ 12.7, 15.1 และ 25.0 ตามลำดับ ชกส. ร้อยละ 6.3, 12.1 และ 37.5 ตามลำดับ กรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 14.8, 6.0 และ 12.5 ตามลำดับ กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.5, 6.0 และ 6.2 ตามลำดับ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 4.2 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ ธนาคารเอกชน ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และนายทุนท้องถิ่น ร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ และร้อยละ 12.5 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก (ตาราง 11)

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของการได้รับความช่วยเหลือเงินทุนหมุนเวียนและแหล่งที่ให้
ความช่วยเหลือ แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การได้รับความช่วยเหลือ								
ด้านเงินทุนหมุนเวียน								
เคช	37	78.7	29	87.9	15	93.7	81	84.4
ไม่เคช	10	21.3	4	12.1	1	6.3	15	15.6
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
วิธีการช่วยเหลือ								
เงินให้กู้ยืม (บาท)	303,864	81.5	701,142	86.0	877,139	95.5	1,882,145	89.3
เงินให้เปล่าเฉลี่ย (บาท)	9,066	18.5	114,424	14.0	41,187	4.5	224,677	10.7
รวม	372,930	100	815,566	100	918,326	100	2,106,822	100
แหล่งที่ให้ความช่วยเหลือ								
สหกรณ์การเกษตร	9	19.1	16	48.4	7	43.7	32	33.3
แหล่งอื่นๆ	11	23.4	4	12.1	6	37.5	21	21.8
อปค.	6	12.7	5	15.1	4	25.0	15	15.6
ธ.ก.ส.	3	6.3	4	12.1	6	37.5	13	13.5
กรมส่งเสริมการเกษตร	7	14.8	2	6.0	2	12.5	11	11.4
กลุ่มเกษตรกร	4	8.5	2	6.0	1	6.2	7	7.2
กรมส่งเสริมสหกรณ์	2	4.2	3	9.0	-	-	5	5.2
ธนาคารเอกชน	1	2.1	3	9.0	-	-	4	4.1
นายทุนท้องถิ่น	-	-	1	3.0	2	12.5	3	3.1

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และ
ขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

หนี้สินของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ มีหนี้สิน จำนวน 52 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.2 และไม่มีหนี้สิน จำนวน 44 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.8

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้สิน ร้อยละ 40.4, 54.5 และ 93.7 ตามลำดับ และไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 59.6, 45.5 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 12)

แหล่งที่ให้กู้ยืมเงิน

กลุ่มเกษตรกรสามารถกู้ยืมได้หลายแหล่ง ส่วนใหญ่กู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 รองลงมา ธกส. จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 แหล่งอื่น ๆ จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4 อบต.และกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 7 กลุ่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 7.2 กลุ่มเกษตรกรและนายทุนท้องถิ่น จำนวน 6 กลุ่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 6.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2 และธนาคารเอกชน จำนวน 4 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 4.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการกู้ยืมเงินจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 21.2, 45.4 และ 31.5 ตามลำดับ ธกส. ร้อยละ 8.5, 18.1 และ 31.5 ตามลำดับ แหล่งอื่นๆ ร้อยละ 6.3, 9.0 และ 25.0 ตามลำดับ อบต. ร้อยละ 8.5, 3.0 และ 12.5 ตามลำดับ กรมส่งเสริมการเกษตร ร้อยละ 10.6, 3.0 และ 6.2 ตามลำดับ กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 8.5, 3.0 และ 6.2 ตามลำดับ นายทุนท้องถิ่น ร้อยละ 2.1, 9.0 และ 12.5 ตามลำดับ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 2.1, 9.0 และ 6.2 ตามลำดับ และ ธนาคารเอกชน ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 12)

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของหนี้สินของกลุ่มเกษตรกรและแหล่งที่กู้ยืมเงิน แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หนี้สินของกลุ่ม								
มี	19	40.4	18	54.5	15	93.7	52	54.2
ไม่มี	28	59.6	15	45.5	1	6.3	44	45.8
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
แหล่งที่กู้ยืมเงิน								
สหกรณ์การเกษตร	10	21.2	15	45.4	5	31.5	30	31.2
ร.ก.ส.	4	8.5	6	18.1	5	31.5	15	15.6
แหล่งอื่นๆ	3	6.3	3	9.0	4	25.0	10	10.4
อปต.	4	8.5	1	3.0	2	12.5	7	7.2
กรมส่งเสริมการเกษตร	5	10.6	1	3.0	1	6.2	7	7.2
กลุ่มเกษตรกร	4	8.5	1	3.0	1	6.2	6	6.2
นายทุนท้องถิ่น	1	2.1	3	9.0	2	12.5	6	6.2
กรมส่งเสริมสหกรณ์	1	2.1	3	9.0	1	6.2	5	5.2
ธนาคารเอกชน	1	2.1	3	9.0	-	-	4	4.1

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และ
ขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

การเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

ในการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ ทำกิจกรรมต่ำกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 51 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาระหว่าง 5-10 ครั้ง/ปี จำนวน 27 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 28.1 ระหว่าง 11-15 ครั้ง/ปี จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.3 ไม่เคยทำกิจกรรมกลุ่ม จำนวน 6 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 6.3 และทำกิจกรรมกลุ่มมากกว่า 16 ครั้ง/ปี จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ไม่เคยทำกิจกรรมกลุ่ม ร้อยละ 6.4, 6.1 และ 6.3 ตามลำดับ มีการทำกิจกรรมกลุ่มต่ำกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 53.2, 54.5 และ 50.0 ตามลำดับ ระหว่าง 5-10 ครั้ง/ปี ร้อยละ 23.4, 33.4 และ 31.2 ตามลำดับ ระหว่าง 11-15 ครั้ง/ปี ร้อยละ 8.5, 3.0 และ 12.5 ตามลำดับ และมากกว่า 16 ครั้ง/ปี ร้อยละ 8.5 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 13)

ความถี่ในการประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีการประชุมสมาชิก ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปีจำนวน 75 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมามากกว่า 6 ครั้ง/ปีจำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.5 และระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปีจำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 10.4

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการประชุมสมาชิก ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 76.6, 78.8 และ 81.2 ตามลำดับ ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 8.5, 12.1 และ 12.5 ตามลำดับ และมากกว่า 6 ครั้ง/ปี ร้อยละ 14.9, 9.1 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 13)

ความถี่ในการประชุมคณะกรรมการ

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่มีการประชุมคณะกรรมการฯมากกว่า 6 ครั้ง/ปีจำนวน 51 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมาระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี จำนวน 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 29.2 และระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 17.7

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการประชุมคณะกรรมการระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 29.8 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 38.3, 21.2 และ 18.8 ตามลำดับ และมากกว่า 6 ครั้ง/ปี ร้อยละ 31.9, 69.7 และ 81.2 ตามลำดับ (ตาราง 13)

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม ความถี่ในการประชุมสมาชิก และ ความถี่ในการประชุมคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมทำกิจกรรม (ครั้ง/ปี)								
ไม่เคย	3	6.4	2	6.1	1	6.3	6	6.3
ต่ำกว่า 5	25	53.2	18	54.5	8	50.0	51	53.1
5 – 10	11	23.4	11	33.4	5	31.2	27	28.1
11 – 15	4	8.5	1	3.0	2	12.5	7	7.3
มากกว่า 16	4	8.5	1	3.0	-	-	5	5.2
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ความถี่ในการประชุมสมาชิก (ครั้ง/ปี)								
1 - 2	36	76.6	26	78.8	13	81.2	75	78.1
3 - 5	4	8.5	4	12.1	2	12.5	10	10.4
มากกว่า 6	7	14.9	3	9.1	1	6.3	11	11.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ความถี่ในการประชุมของ คณะกรรมการฯ (ครั้ง/ปี)								
1 - 2	14	29.8	3	9.1	-	-	17	17.7
3 - 5	18	38.3	7	21.2	3	18.8	28	29.2
มากกว่า 6	15	31.9	23	69.7	13	81.2	51	53.1
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

การเปลี่ยนแปลงขนาดกลุ่ม

การเปลี่ยนแปลงขนาดกลุ่ม หมายถึง จำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น ลดลง หรือเท่าเดิมจากปีที่ย่อตั้ง พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีขนาดเพิ่มขึ้น จำนวน 62 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 64.6 มีขนาดลดลงและขนาดเท่าเดิม จำนวน 17 กลุ่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 17.7

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีสมาชิกเพิ่มขึ้น ร้อยละ 51.0, 78.7 และ 75.0 ตามลำดับ สมาชิกลดลง ร้อยละ 27.7, 6.1 และ 12.5 ตามลำดับ และสมาชิกเท่าเดิม ร้อยละ 21.3, 15.2 และ 12.5 ตามลำดับ (ตาราง 14)

กลุ่มเกษตรกรให้ความช่วยเหลือสมาชิก

การให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของสมาชิก พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือสมาชิกครบถ้วน จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.1 และให้ความช่วยเหลือสมาชิกไม่ครบตามต้องการ จำนวน 70 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 72.9

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ให้ความช่วยเหลือสมาชิกครบถ้วน ร้อยละ 27.7, 27.3 และ 25.0 ตามลำดับ และให้ความช่วยเหลือไม่ครบตามต้องการ ร้อยละ 72.3, 72.7 และ 75.0 ตามลำดับ (ตาราง 14)

กลุ่มเกษตรกรให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกหลายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการให้สินเชื่อ จำนวน 61 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมา จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิกแล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25.0 จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก จำนวน 23 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 23.9 ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จำนวน 20 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 20.8 การดำเนินการแปรรูปผลผลิตการเกษตร จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.7 รับฝากเงินจากสมาชิก จำนวน 13 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 13.5 และจำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.4

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ได้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกเรื่องจัดหาปัจจัยการผลิต ร้อยละ 59.5, 72.7 และ 56.2 ตามลำดับ รับฝากเงินจากสมาชิก ร้อยละ 17.0, 27.2 และ 43.7 ตามลำดับ การดำเนินการแปรรูปผลผลิตการเกษตร ร้อยละ 19.1, 21.2 และ 43.7 ตามลำดับ ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ร้อยละ 14.8, 18.1 และ 43.7 ตามลำดับ จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิกแล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี ร้อยละ 14.8, 18.1 และ 31.5 ตามลำดับ ให้สินเชื่อแก่สมาชิก ร้อยละ 12.7, 9.0 และ 25.0 ตามลำดับ และ จำหน่ายสินค้าอุปโภคบริโภคแก่สมาชิก ร้อยละ 10.6, 12.1 และ 12.5 ตามลำดับ (ตาราง 14)

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของการเปลี่ยนแปลงของสมาชิก ความสามารถช่วยเหลือได้และ
การช่วยเหลือสมาชิก แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเปลี่ยนแปลงของสมาชิก (กลุ่ม)								
เพิ่มขึ้น	24	51.0	26	78.7	12	75.0	62	64.6
ลดลง	13	27.7	2	6.1	2	12.5	17	17.7
เท่าเดิม	10	21.3	5	15.2	2	12.5	17	17.7
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ความสามารถช่วยเหลือได้ (กลุ่ม)								
ครบ	13	27.7	9	27.3	4	25.0	26	27.1
ไม่ครบ	34	72.3	24	72.7	12	75.0	70	72.9
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การช่วยเหลือสมาชิก (กลุ่ม)								
จัดหาปัจจัยการผลิต	28	59.5	24	72.7	9	56.2	61	63.5
รับฝากเงินจากสมาชิก	8	17.0	9	27.2	7	43.7	24	25.0
แปรรูปผลผลิต	9	19.1	7	21.2	7	43.7	23	23.9
อื่นๆ	7	14.8	6	18.1	7	43.7	20	20.8
จัดซื้อ/รวบรวมผลผลิต	7	14.8	6	18.1	5	31.5	18	18.7
ให้สินเชื่อแก่สมาชิก	6	12.7	3	9.0	4	25.0	13	13.5
จำหน่ายสินค้าอุปโภค ฯ	5	10.6	4	12.1	2	12.5	11	11.4

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และ
ขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรที่จะขอจดทะเบียนเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้นั้น ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ดังนี้

1. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีจำนวนสมาชิกไม่ต่ำกว่า 150 คน เว้นแต่ในท้องที่ตำบลนั้น กลุ่มเกษตรกรไม่มีทางที่จะรับสมาชิกให้ครบจำนวน 150 คนได้ หรือเว้นแต่กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินการมีฐานะมั่นคงเป็นปึกแผ่นและเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว มีู่ทางที่จะควบเข้ากับสหกรณ์ที่มีอยู่แล้ว หรือจัดตั้งขึ้นใหม่ในท้องที่อำเภอนั้น ทั้งนี้ อยู่ในดุลพินิจของนายทะเบียนสหกรณ์
2. สมาชิกของกลุ่มเกษตรกรจะต้องมีคุณสมบัติถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยกลุ่มเกษตรกรและถูกต้องตามข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกร
3. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งดำเนินงานเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคง
4. เป็นกลุ่มเกษตรกรซึ่งปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ และมติของที่ประชุมใหญ่ หรือที่ประชุมคณะกรรมการโดยเคร่งครัด หากมีข้อบกพร่องต้องจัดการแก้ไขให้ถูกต้องเสียก่อน
5. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและ การบัญชีซึ่งจะเป็นผลเสียหายแก่การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในภายหน้า และทั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีทุนของตนเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนดำเนินงานทั้งหมด

กลุ่มเกษตรกร ที่มีความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ กลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมในด้านไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียหายน้อยแรง จำนวน 60 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมาคณะกรรมการฯ มีความรู้ ประสิทธิภาพในการบริหารงานจำนวน 52 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.2 สมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 150 คน หรือเว้นแต่ท้องที่นั้นมีไม่ครบ และมีทุนดำเนินงานของกลุ่มเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด จำนวน 45 กลุ่ม เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 46.8 อาคารและสถานที่มีความเหมาะสม จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.5 มีปริมาณธุรกิจที่มีความเจริญเป็นปึกแผ่น จำนวน 28 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 29.2 มีเจ้าหน้าที่ของกลุ่มฯ เช่น ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน จำนวน 24 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 25.0 มีวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพียงพอ จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.9 และความพร้อมด้านอื่นๆ จำนวน 10 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 1.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ พบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความพร้อมในด้านไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียหายน้อยแรง ร้อยละ 46.8, 75.8 และ 81.3 ตามลำดับ รองลงมา คณะกรรมการฯ มีความรู้ ประสิทธิภาพในการบริหารงานร้อยละ 40.4, 69.7 และ 62.5 ตามลำดับ

สมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 150 คน หรือเว้นแต่ท้องถิ่นนั้นมีไม่ครบ ร้อยละ 27.7, 66.7 และ 62.5 ตามลำดับ มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด ร้อยละ 36.2, 57.6 และ 56.3 ตามลำดับ มีปริมาณธุรกิจที่มีความเจริญเป็นปึกแผ่น ร้อยละ 21.3, 33.3 และ 43.8 ตามลำดับ อาคารและสถานที่ที่มีความเหมาะสม ร้อยละ 17.1, 42.4 และ 81.3 ตามลำดับ มีเจ้าหน้าที่ของกลุ่มฯ เช่น ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน ร้อยละ 21.3, 24.3 และ 37.5 ตามลำดับ มีวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพียงพอ ร้อยละ 10.6, 27.3 และ 43.8 ตามลำดับ และความพร้อมด้านอื่น ๆ ร้อยละ 14.8, 6.1 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 15)

ตาราง 15 ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ จำแนกตามขนาด

ความพร้อมของกลุ่ม	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์								
1. กลุ่มไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียร้ายแรง	22	46.8	25	75.8	13	81.3	60	62.5
2. คณะกรรมการฯ มีความรู้ประสบการณ์ในการบริหารงาน	19	40.4	23	69.7	10	62.5	52	54.2
3. สมาชิกมีจำนวน ไม่ต่ำกว่า 150 คน หรือเว้นแต่ท้องถิ่น มีไม่ครบจำนวน	13	27.7	22	66.7	10	62.5	45	46.8
4. มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด	17	36.2	19	57.6	9	56.3	45	46.8
5. มีปริมาณธุรกิจที่มีความเจริญเป็นปึกแผ่น	10	21.3	11	33.3	7	43.8	28	29.2
6. อาคารและสถานที่ที่มีความเหมาะสม	8	17.1	14	42.4	13	81.3	35	36.5
7. มีเจ้าหน้าที่ของกลุ่มฯ เช่น ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน	10	21.3	8	24.3	6	37.5	24	25.0
8. มีวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพียงพอ	5	10.6	9	27.3	7	43.8	21	21.9
9. อื่น ๆ	7	14.8	2	6.1	1	6.3	10	1.0

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

กล่าวโดยสรุป ในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะใน 4 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 46.8 ในขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ร้อยละ 22.7, 57.6 และ 56.3 ตามลำดับ และถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรใน 5 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 29.2 ในกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ร้อยละ 21.3, 33.3 และ 43.8 ตามลำดับ (ตาราง 16)

ตาราง 16 สรุปความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จำแนกตามขนาด

ความพร้อมของกลุ่ม	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์								
1. เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกร ใน 4 ข้อแรก	13	27.7	19	57.6	9	56.3	45	46.8
2. เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกร ใน 5 ข้อแรก	10	21.3	11	33.3	7	43.8	28	29.2

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากหลายหน่วยงาน ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมจากเกษตรอำเภอ/ตำบล จำนวน 89 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมาจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จำนวน 78 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 62 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 64.5 เกษตรและสหกรณ์จังหวัด จำนวน 57 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 59.3 อบต. จำนวน 45 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 46.8 ธกส. จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5 อตก. จำนวน 36 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 37.5 และหน่วยงานอื่นๆ จำนวน 12 กลุ่ม คิดเป็น ร้อยละ 12.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ที่ได้รับการสนับสนุนจากเกษตรอำเภอ/ตำบล ร้อยละ 93.6, 87.8 และ 100 ตามลำดับ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 72.3, 90.9 และ 87.5 ตามลำดับ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 53.1, 72.7 และ 81.2 ตามลำดับ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร้อยละ 48.9, 63.6 และ 81.2 ตามลำดับ อบต. ร้อยละ 44.6, 42.4 และ 62.5 ตามลำดับ ธกส. ร้อยละ 31.9, 33.3 และ 68.7 ตามลำดับ อตก. ร้อยละ 29.7, 42.4 และ 50.0 ตามลำดับ และหน่วยงานอื่นๆ ร้อยละ 10.6, 18.1 และ 6.2 ตามลำดับ (ตาราง 17)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้คำแนะนำ

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาให้คำแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกร ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 41 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 42.7 รองลงมาระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.2 มากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 15 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 15.6 และไม่เคยมาเลย จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ไม่มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาให้คำแนะนำ ร้อยละ 14.9 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 12.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ มีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 55.2, 21.3 และ 50.0 ตามลำดับ 3-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 12.8, 54.5 และ 31.2 ตามลำดับ และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 17.1, 12.1 และ 18.8 ตามลำดับ (ตาราง 17)

เจ้าหน้าที่สำรวจความต้องการที่จะให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

เจ้าหน้าที่สำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์เคยมาสำรวจ จำนวน 44 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 45.9 ไม่เคยมาสำรวจ จำนวน 52 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.1 เจ้าหน้าที่เคยมาสำรวจ ส่วนใหญ่มาระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.3 และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 2.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีเจ้าหน้าที่เคยมาสำรวจ ร้อยละ 44.7, 39.4 และ 62.5 ตามลำดับ ไม่เคยมาสำรวจ ร้อยละ 55.3, 60.6 และ 37.5 ตามลำดับ เจ้าหน้าที่สำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ระหว่าง 1 - 2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 40.5, 21.2 และ 56.2 ตามลำดับ ระหว่าง 3 - 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 2.1, 15.2 และ 6.3 ตามลำดับ และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 2.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 17)

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกรจากหน่วยงานการให้คำแนะนำ และการสำรวจความต้องการจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน								
เกษตรอำเภอ/ตำบล	44	93.6	29	87.8	16	100	89	92.7
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	34	72.3	30	90.9	14	87.5	78	81.2
กรมส่งเสริมสหกรณ์	25	53.1	24	72.7	13	81.2	62	64.5
เกษตรและสหกรณ์จังหวัด	23	48.9	21	63.6	13	81.2	57	59.3
อบค.	21	44.6	14	42.4	10	62.5	45	46.8
ร.ก.ส.	15	31.9	11	33.3	11	68.7	37	38.5
อศก.	14	29.7	14	42.4	8	50.0	36	37.5
อื่น ๆ	5	10.6	6	18.1	1	6.2	12	12.5
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้หันกลับมา (ครั้ง/ปี)								
ไม่เคยมาเลย	7	14.9	4	12.1	-	-	11	11.5
มา 1-2	26	55.2	7	21.3	8	50.0	41	42.7
มา 3-5	6	12.8	18	54.5	5	31.2	29	30.2
มามากกว่า 5	8	17.1	4	12.1	3	18.8	15	15.6
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
เจ้าหน้าที่สำรวจความต้องการจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ (ครั้ง/ปี)								
เคย	21	44.7	13	39.4	10	62.5	44	45.9
1-2	19	40.5	7	21.2	9	56.2	35	36.5
3-5	1	2.1	5	15.2	1	6.3	7	7.3
มากกว่า 5	1	2.1	1	3.0	-	-	2	2.1
ไม่เคย	26	55.3	20	60.6	6	37.5	52	54.1
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

การส่งเสริมและสนับสนุน

ลักษณะการให้การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ด้านวิชาการเกษตรจำนวน 81 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 84.3 รองลงมา ด้านการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร จำนวน 78 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 81.2 ด้านการบริหาร/จัดการธุรกิจ จำนวน 57 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 59.3 ด้านการจัดหาสินค้าเพื่อการเกษตร จำนวน 54 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 56.2 จัดหาเงินทุนแก่กลุ่มเกษตรกรจำนวน 46 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 47.9 สนับสนุนปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด เช่น ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5 และสนับสนุนด้านอื่นๆ จำนวน 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 2.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีการสนับสนุนด้านวิชาการเกษตร ร้อยละ 85.1, 84.8 และ 81.2 ตามลำดับ ด้านการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 76.5, 81.8 และ 93.7 ตามลำดับ ด้านการบริหาร/จัดการธุรกิจ ร้อยละ 46.8, 66.6 และ 81.2 ตามลำดับ ด้านการจัดหาสินค้าเพื่อการเกษตร ร้อยละ 51.0, 57.5 และ 68.7 ตามลำดับ จัดหาเงินทุนแก่กลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 38.2, 57.5 และ 56.2 ตามลำดับ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาด เช่น ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น ร้อยละ 29.7, 45.4 และ 50.0 ตามลำดับ และสนับสนุนด้านอื่นๆ ร้อยละ 6.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ ตาราง 18)

ตารางที่ 18 จำนวนและร้อยละของการส่งเสริมและสนับสนุน แยกตามขนาด

การส่งเสริมและสนับสนุน	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
หน่วยราชการให้การสนับสนุน								
ด้านวิชาการเกษตร	40	85.1	28	84.8	13	81.2	81	84.3
ด้านการดำเนินงาน	36	76.5	27	81.8	15	93.7	78	81.2
ด้านการบริหาร/จัดการธุรกิจ	22	46.8	22	66.6	13	81.2	57	59.3
ด้านการจัดการสินค้า	24	51.0	19	57.5	11	68.7	54	56.2
จัดหาเงินทุน	18	38.2	19	57.5	9	56.2	46	47.9
สนับสนุนปัจจัยการผลิต	14	29.7	15	45.4	8	50.0	37	38.5
อื่นๆ	-	-	2	6.0	-	-	2	2.0

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงาน

การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่ เข้าร่วมฝึกอบรม 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 51 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 53.1 รองลงมา มากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 18 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 18.7 ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.7 และไม่ได้เข้าร่วมอบรม จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ที่ไม่ได้เข้าร่วมอบรม ร้อยละ 12.8, 9.1 และ 12.5 ตามลำดับ เข้าอบรมระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 48.9, 57.6 และ 56.2 ตามลำดับ ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 23.4, 12.1 และ 6.3 ตามลำดับ และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 14.9, 21.2 และ 25.0 ตามลำดับ (ตาราง 19)

การศึกษาดูงาน

การศึกษาดูงาน กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ เคยไปศึกษาดูงาน จำนวน 59 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.5 และไม่เคยไปศึกษาดูงาน จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก เคยไปศึกษาดูงาน ร้อยละ 51.1, 84.8 และ 43.8 ตามลำดับ และไม่เคยไปศึกษาดูงาน ร้อยละ 48.9, 15.2 และ 56.2 ตามลำดับ

จำนวนครั้งที่มีการศึกษาดูงาน ส่วนใหญ่ มีการศึกษาดูงาน 1-2 ครั้ง/ปี จำนวน 45 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมา ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.4 และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 5 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 5.2

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ที่ไปศึกษาดูงานระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี ร้อยละ 36.2, 69.6 และ 31.3 ตามลำดับ ระหว่าง 3-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 10.6, 6.1 และ 12.5 ตามลำดับ และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 4.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 19)

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของการเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานและการศึกษาดูงาน
แยกตามขนาด

การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับ การดำเนินงาน	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับ การดำเนินงาน (ครั้ง/ปี)								
ไม่ได้เข้าร่วมการฝึกอบรม	6	12.8	3	9.1	2	12.5	11	11.5
เข้าอบรม 1-2	23	48.9	19	57.6	9	56.2	51	53.1
เข้าอบรม 3-5	11	23.4	4	12.1	1	6.3	16	16.7
เข้าอบรม มากกว่า 5	7	14.9	7	21.2	4	25.0	18	18.7
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การศึกษาดูงาน (ครั้ง/ปี)								
เคย	24	51.1	28	84.8	7	43.8	59	61.5
1-2	17	36.2	23	69.6	5	31.3	45	46.9
3-5	5	10.6	2	6.1	2	12.5	9	9.4
มากกว่า 5	2	4.3	3	9.1	-	-	5	5.2
ไม่เคย	23	48.9	5	15.2	9	56.2	37	38.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการ

สภาพการเป็นผู้นำชุมชน

คณะกรรมการฯ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งทางสังคมในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน จำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาเป็นสมาชิก อบต. จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.0 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.0 ผู้นำอื่น ๆ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.7 ผสส., อสม. จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.7 กรรมการหมู่บ้าน จำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.3 และประธานองค์กรระดับจังหวัด จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 40.4, 69.6 และ 37.5 ตามลำดับ สมาชิก อบต. ร้อยละ 25.5, 27.2 และ 31.2 ตามลำดับ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 21.2, 27.2 และ 31.2 ตามลำดับ ผู้นำอื่น ๆ ร้อยละ 19.1, 21.2 และ 18.7 ตามลำดับ ผสส., อสม. ร้อยละ 17.0, 21.2 และ 12.5 ตามลำดับ กรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 6.3, 9.0 และ 12.5 ตามลำดับ และประธานองค์กรระดับจังหวัด ร้อยละ 2.1, 3.0 และ 6.2 ตามลำดับ (ตาราง 20)

การพบปะผู้นำท้องถิ่น

ในรอบปีที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ เคยติดต่อพบปะผู้นำท้องถิ่น เพื่อปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางราชการ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 94.8 และไม่เคยพบปะผู้นำท้องถิ่น จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.2 จำนวนครั้งที่คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ เคยพบปะผู้นำท้องถิ่นระหว่าง 1-3 ครั้ง/ปี จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.5 รองลงมา มากกว่า 5 ครั้ง/ปี จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.2 และระหว่าง 4-5 ครั้ง/ปี จำนวน 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.1

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ ที่เคยพบปะผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 89.4, 100 และ 100 ตามลำดับ และไม่เคยพบปะผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 10.6 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง คณะกรรมการฯ เคยพบปะผู้นำระหว่าง 1-3 ครั้ง/ปี ร้อยละ 31.9, 42.4 และ 43.8 ตามลำดับ ระหว่าง 4-5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 19.2, 24.3 และ 56.2 ตามลำดับ และมากกว่า 5 ครั้ง/ปี ร้อยละ 38.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 33.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 20)

ผู้นำในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ

ผู้นำการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นประธานกรรมการ จำนวน 82 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.4 รองลงมา กรรมการ จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.5 รองประธานกรรมการ เลขานุการ และสมาชิก จำนวน 49 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 51.0 เจริญญิก จำนวน 44 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.8 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.9 และผู้นำอื่น ๆ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.7

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ผู้นำในการตัดสินใจเรื่องสำคัญของกลุ่มเกษตรกรเป็นประธานกรรมการ ร้อยละ 82.9, 84.8 และ 93.7 ตามลำดับ กรรมการ ร้อยละ 65.9, 60.6 และ 62.5 ตามลำดับ รองประธานกรรมการ ร้อยละ 48.9, 51.5 และ 56.2 ตามลำดับ เลขานุการ ร้อยละ 53.1, 48.4 และ 50.0 ตามลำดับ และสมาชิก ร้อยละ 55.3, 45.4 และ 50.0 ตามลำดับ เจริญญิก ร้อยละ 44.6, 45.4 และ 50.0 ตามลำดับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ร้อยละ 14.8, 36.3 และ 18.7 ตามลำดับ และผู้นำอื่น ๆ ร้อยละ 14.8, 18.1 และ 37.5 ตามลำดับ (ตาราง 20)

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสภาพการเป็นผู้นำ การพบปะผู้นำท้องถิ่น และผู้นำในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ แยกตามขนาด

รายการ	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สภาพการเป็นผู้นำ (ราย)								
คณะกรรมการหมู่บ้าน	19	40.4	23	69.6	6	37.5	48	50.0
สมาชิก อบต.	12	25.5	9	27.2	5	31.2	26	27.0
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	10	21.2	9	27.2	5	31.2	24	25.0
อื่นๆ	9	19.1	7	21.2	3	18.7	19	19.7
ผศส., อสม.	8	17.0	7	21.2	2	12.5	17	17.7
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	3	6.3	3	9.0	2	12.5	8	8.3
ประธานองค์กรระดับจังหวัด	1	2.1	1	3.0	1	6.2	3	3.1
การพบปะผู้นำท้องถิ่น (ครั้ง/ปี)								
เคย	42	89.4	33	100	16	100	91	94.8
1-3	15	31.9	14	42.4	7	43.8	36	37.5
4-5	9	19.2	8	24.3	9	56.2	26	27.1
มากกว่า 5	18	38.3	11	33.3	-	-	29	30.2
ไม่เคย	5	10.6	-	-	-	-	5	5.2
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ผู้นำในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ (ราย)								
ประธานกรรมการ	39	82.9	28	84.8	15	93.7	82	85.4
กรรมการ	31	65.9	20	60.6	10	62.5	61	63.5
รองประธานกรรมการ	23	48.9	17	51.5	9	56.2	49	51.0
เลขานุการ	25	53.1	16	48.4	8	50.0	49	51.0
สมาชิก	26	55.3	15	45.4	8	50.0	49	51.0
เหรียญฉีก	21	44.6	15	45.4	8	50.0	44	45.8
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	7	14.8	12	36.3	3	18.7	22	22.9
อื่นๆ	7	14.8	6	18.1	6	37.5	19	19.7

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

การตัดสินใจ

คณะกรรมการฯ สามารถทำการตัดสินใจทำงานหรือทำกิจกรรมของกลุ่มได้ จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.5 และตัดสินใจทำงาน/กิจกรรมไม่ได้ จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ สามารถทำการตัดสินใจทำงานหรือทำกิจกรรมของกลุ่มได้ร้อยละ 78.7, 90.9 และ 100 ตามลำดับ และตัดสินใจไม่ได้ ร้อยละ 21.3 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 9.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 21)

การส่งมอบหมายงาน

คณะกรรมการฯ สามารถส่งมอบหมายงานกับกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกได้ จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.7 และส่งมอบหมายงานไม่ได้ จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ สามารถส่งมอบหมายงานได้ร้อยละ 89.4, 97.0 และ 100 ตามลำดับ และส่งมอบหมายงานไม่ได้ ร้อยละ 10.6 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 3.0 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (ตาราง 21)

การลงโทษ

คณะกรรมการฯสามารถลงโทษกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกที่ฝ่าฝืนระเบียบของกลุ่มได้ จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 80.2 และลงโทษไม่ได้ จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.8

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯสามารถลงโทษกรรมการได้ ร้อยละ 76.6, 84.9 และ 81.2 ตามลำดับ และลงโทษไม่ได้ ร้อยละ 23.4, 15.1 และ 18.8 ตามลำดับ (ตาราง 21)

การให้รางวัล

คณะกรรมการฯสามารถให้รางวัลแก่กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกที่ช่วยงานของกลุ่มสำเร็จเรียบร้อยได้ จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.5 และไม่สามารถให้รางวัลได้จำนวน 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯสามารถให้รางวัลได้ ร้อยละ 87.2, 81.8 และ 93.7 ตามลำดับ และไม่สามารถให้รางวัลได้ ร้อยละ 12.8, 18.2 และ 6.3 ตามลำดับ (ตาราง 21)

การโน้มน้าว

คณะกรรมการฯ สามารถโน้มน้าวให้กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกค่อยตามกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของกลุ่มได้ จำนวน 73 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.0 และโน้มน้าวไม่ได้ จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ สามารถโน้มน้าวได้ ร้อยละ 74.5, 81.8 และ 68.7 ตามลำดับ และโน้มน้าวไม่ได้ ร้อยละ 25.5, 18.2 และ 31.3 ตามลำดับ (ตาราง 21)

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ แยกตามขนาด

การดำเนินงาน	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การตัดสินใจ								
ได้	37	78.7	30	90.9	16	100	83	86.5
ไม่ได้	10	21.3	3	9.1	-	-	13	13.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การตั้งมอบหมายงาน								
ได้	42	89.4	32	97.0	16	100	90	93.7
ไม่ได้	5	10.6	1	3.0	-	-	6	6.3
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การลงโทษ								
ได้	36	76.6	28	84.9	13	81.2	77	80.2
ไม่ได้	11	23.4	5	15.1	3	18.8	19	19.8
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การให้รางวัล								
ได้	41	87.2	27	81.8	15	93.7	83	86.5
ไม่ได้	6	12.8	6	18.2	1	6.3	13	13.5
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
การโน้มน้าว								
ได้	35	74.5	27	81.8	11	68.7	73	76.0
ไม่ได้	12	25.5	6	18.2	5	31.3	23	24.0
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100

ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ในการศึกษาความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ แบ่งการศึกษา ออกเป็น ดังนี้

4.1 ความรู้ด้านสหกรณ์

4.2 การดำเนินงานของสหกรณ์

ผลการศึกษา ดังนี้

4.1 ความรู้ด้านสหกรณ์

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว ได้คะแนนของกลุ่มตัวอย่างแบ่งระดับความรู้ด้านสหกรณ์ ออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ความรู้ระดับมาก และความรู้ระดับน้อยโดยคำนวณความกว้างของระดับ ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{2 - 1}{2} = 0.5$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายของความรู้ด้านสหกรณ์ ดังนี้
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.00 – 0.50 คือ ความรู้ระดับน้อย หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร มีความรู้ด้านสหกรณ์ไม่มากนัก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.51 – 1.00 คือ ความรู้ระดับมาก หมายความว่า คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร มีความรู้ด้านสหกรณ์เป็นอย่างดี

ผลศึกษามีรายละเอียด แสดงในตาราง 22 และภาพ 4.7 ดังนี้

1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน ผลศึกษาพบว่าอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.74, 1.88 และ 2.00 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.37

2. ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถ เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง พระราชบัญญัติสหกรณ์ กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ ผลการศึกษา พบว่าอยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.79, 1.94 และ 1.88 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง พระราชบัญญัติสหกรณ์กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ ผลการศึกษาพบว่าอยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.35

3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจาก จำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องหลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.79, 1.61 และ 1.69 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.45

4. ขั้นตอน/วิธีการ การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ แจ้งความประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อน แล้วจึงเสนอเรื่องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง ขั้นตอน/วิธีการ การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ แจ้งความประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อน แล้วจึงเสนอเรื่องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.74, 1.82 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องขึ้นคอน/วิธีการ การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ว่าจะต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ แจ้ง ความประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ ก่อน แล้วจึงเสนอเรื่องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ใน เกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.40

5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนยอมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนยอมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม ผลศึกษาพบว่า อยู่ใน เกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.74, 1.79 และ 1.81 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมื่อเปลี่ยนฐานะเป็น สหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนยอมได้มาทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบ ของกลุ่มเกษตรกรเดิม ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากมีคะแนนเฉลี่ย 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.42

6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.79, 1.88 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ คือ องค์กรที่ ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.36

7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมกันเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคนเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.74, 1.88 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคนเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.38

8. สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการในสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการในสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.81, 1.94 และ 2.00 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการในสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.32

9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้น

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้น ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.72, 1.82 และ 1.81 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้น ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.42

10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.79, 1.91 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.35

11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติรับเข้าเป็นสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่ม ลงมติรับเข้าเป็นสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.83, 1.73 และ 1.88 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติรับเข้าเป็นสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.07

12. สมาชิกสหกรณ์สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมาชิกสหกรณ์สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.64, 1.73 และ 1.81 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสมาชิกสหกรณ์สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.46

13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ทุกครั้ง

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.85, 1.97 และ 2.00 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องในฐานะที่เป็นสมาชิก สหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.27

14. การดำเนินงานของสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุม กลุ่มหรือประชุมสามัญ การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกันไม่ได้

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุมกลุ่ม หรือประชุมสามัญ การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกันไม่ได้ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.83, 1.76 และ 1.56 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการดำเนินงานของ สหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุมกลุ่มหรือประชุมสามัญ การออกเสียงลงมติ เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ออกเสียงแทนกันไม่ได้ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.42

15. สหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากมวล สมาชิกในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากมวลสมาชิก ในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.85, 1.94 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ยึดหลัก ประชาธิปไตย เป็นพื้นฐานอำนาจสูงสุดย่อมมาจาก มวลสมาชิกในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.91 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.30

16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.87, 2.00 และ 2.00 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.24

17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.83, 1.88 และ 1.88 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.35

18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.74, 1.85 และ 1.88 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์เป็นนิติบุคคล จำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.40

19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มากโดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.47, 1.64 และ 1.75 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.49

20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.87, 2.00 และ 1.94 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไรสมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์ ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.22

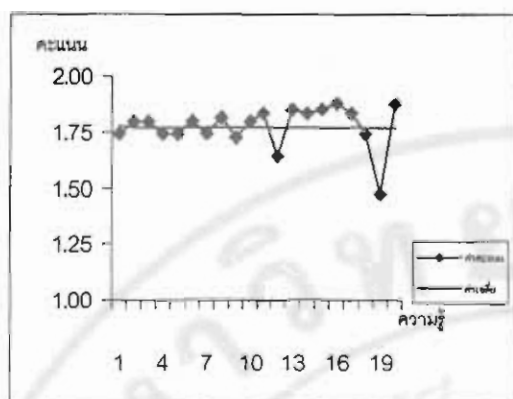
ดังนั้น กล่าวได้ว่า คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.35 โดยกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.77, 1.85 และ 1.88 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้ในข้อ 3 หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงาน และข้อ 19 สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก

ตาราง 22 เปรียบเทียบความรู้ด้านสหกรณ์ แยกตามขนาด

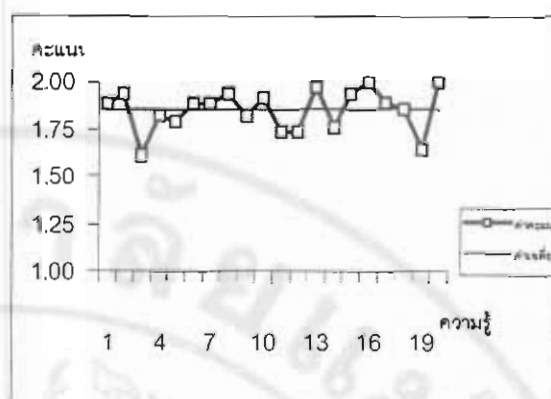
ความรู้ด้านสหกรณ์	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก	ค่าคะแนนเฉลี่ย	SD	ความหมาย
1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน	1.74	1.88	2.00	1.87	0.37	มาก
2. กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเปลี่ยนฐานะ เป็นสหกรณ์ได้	1.79	1.94	1.88	1.87	0.35	มาก
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณา จากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และ ทุนดำเนินงาน	1.79	1.61	1.69	1.69	0.45	มาก
4. ขั้นตอน การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกร เป็นสหกรณ์ ต้อง ขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับ บุคคลอื่น ต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อน	1.74	1.82	1.94	1.83	0.40	มาก
5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียน ย่อมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความ รับผิดชอบของ กลุ่มเกษตรกรเดิม	1.74	1.79	1.81	1.78	0.42	มาก
6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนิน ธุรกิจ ช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือ ชึ่งกันและกัน	1.79	1.88	1.94	1.87	0.36	มาก
7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคนเพื่อช่วยเหลือ ตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน	1.74	1.88	1.94	1.85	0.38	มาก
8. สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และ รวมกันให้บริการใน สหกรณ์	1.81	1.94	2.00	1.91	0.32	มาก
9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ใน สหกรณ์เท่านั้น	1.72	1.82	1.81	1.78	0.42	มาก
10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะ สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้	1.79	1.91	1.94	1.88	0.35	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

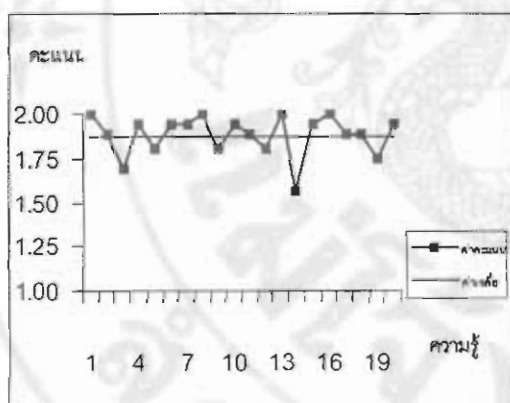
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก	ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความหมาย
ความรู้ด้านสหกรณ์						
11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติรับ เข้าเป็นสมาชิก	1.83	1.73	1.88	1.82	0.07	มาก
12. สมาชิกสหกรณ์ สามารถสอบถามติดตามการทำงานของ ผู้จัดการได้ตลอดเวลา	1.64	1.73	1.81	1.73	0.46	มาก
13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่ สามัญประจำปีทุกครั้ง	1.85	1.97	2.00	1.94	0.27	มาก
14. การดำเนินงานของสหกรณ์ ยึดหลักประชาธิปไตยเป็น สำคัญ ในการประชุม การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ออกเสียงแทนกัน ไม่ได้	1.83	1.76	1.56	1.72	0.42	มาก
15. สหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุด ย่อมมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของสหกรณ์	1.85	1.94	1.94	1.91	0.30	มาก
16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้ง จากที่ประชุมใหญ่	1.87	2.00	2.00	1.96	0.24	มาก
17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น	1.83	1.88	1.88	1.87	0.35	มาก
18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย	1.74	1.85	1.88	1.82	0.40	มาก
19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจาก สมาชิก	1.47	1.64	1.75	1.62	0.49	มาก
20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับ เงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืน	1.87	2.00	1.94	1.94	0.22	มาก
เฉลี่ย	1.77	1.85	1.87	1.83	0.35	มาก

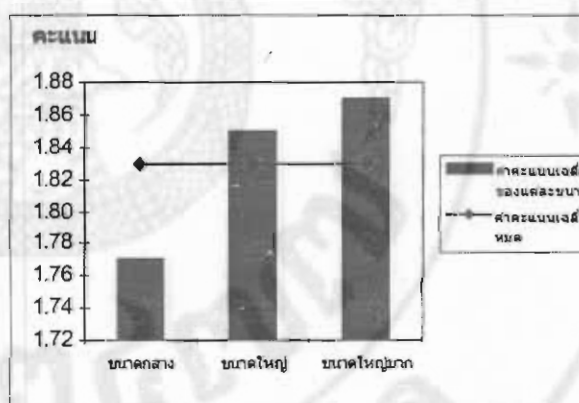
ภาพ 4 : ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่ม
เกษตรกร

ภาพ 5 : ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่ม
เกษตรกร

ภาพ 6 : ความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่ม
เกษตรกร

ภาพ 7 : เปรียบเทียบการความรู้ด้านสหกรณ์
ของกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาด
ใหญ่
และขนาดใหญ่มาก

4.2 ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์

การศึกษา ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ แต่ละข้อคำถามมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละระดับดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

โดยใช้วิธีคิดคำนวณน้ำหนัก ค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS) ของความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยใช้วิธีการของ Likert (สุวรรณ ชูโชค, 2544) ดังนี้

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่	WMS	=	น้ำหนักคะแนนเฉลี่ย
	f_5	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความรู้น้อยที่สุด
	f_4	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความรู้น้อย
	f_3	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความรู้ปานกลาง
	f_2	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความรู้มาก
	f_1	=	จำนวนความถี่ที่ระบุว่ามีความรู้มากที่สุด
	TNR	=	จำนวนตัวอย่างทั้งหมด

คะแนนเฉลี่ยที่ได้ นำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน 4.21 - 5.00	หมายถึง ความรู้มากที่สุด
คะแนน 3.41 - 4.20	หมายถึง ความรู้มาก
คะแนน 2.61 - 3.40	หมายถึง ความรู้ปานกลาง
คะแนน 1.81 - 2.60	หมายถึง ความรู้น้อย
คะแนน 1.00 - 1.80	หมายถึง ความรู้น้อยที่สุด

ผลการศึกษามีรายละเอียด ดังแสดงในตาราง 23 และภาพ 8 – 11 ดังนี้

1. สหกรณ์เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.23, 4.03 และ 4.38 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กร เอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.95

2. สหกรณ์เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรม ในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรม ในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.91, 4.27 และ 4.25 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.09 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.89

3. สหกรณ์เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.38, 4.33 และ 4.31 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่า

ห้องตลาด ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.87

4. สหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.81, 3.88 และ 4.06 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 1.16

5. สหกรณ์เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือ ให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่

มวลสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือ ให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่ มวลสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15, 4.18 และ 4.19 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือ ให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่ มวลสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.95

6. สหกรณ์เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลัง

ค้่อรอง

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังค้่อรอง ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.96, 4.27 และ 4.44 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์ เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังค้่อรอง ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.87

7. สหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้าง

ความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์และครอบครัวสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้าง

ความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์และครอบครัวสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.02, 4.30 และ 4.44 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ได้รับ ความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์และครอบครัวสมาชิก ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของคะแนน 0.82

8. สหกรณ์เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.96, 4.21 และ 4.38 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.11 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.95

9. สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร

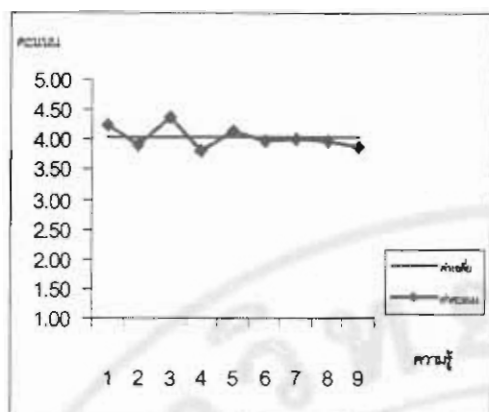
กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก คณะกรรมการมีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.87, 4.15 และ 4.19 ตามลำดับ

โดยสรุปคณะกรรมการฯ มีความรู้เกี่ยวกับเรื่อง สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร ผลศึกษาพบว่า อยู่ในเกณฑ์มาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 4.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.92

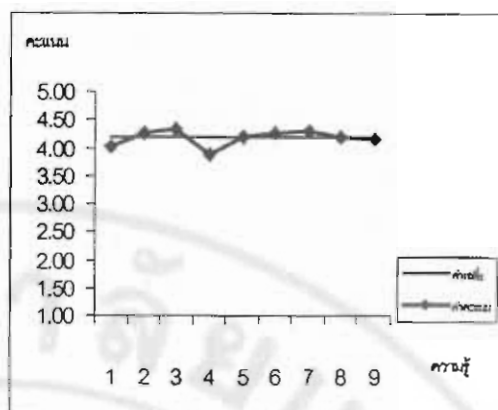
ดังนั้น กล่าวได้ว่า คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ของคณะกรรมการฯ ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.90 โดยกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.03, 4.18 และ 4.29 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตร เพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม

ตาราง 23 การเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ แยกตามขนาด

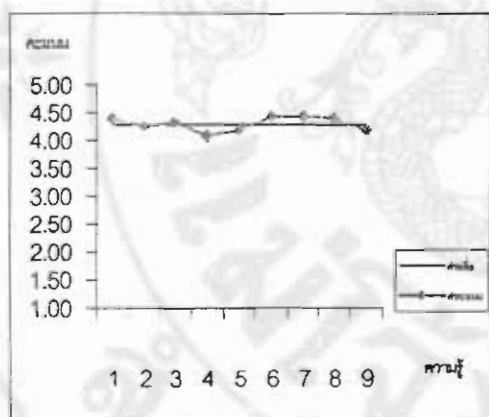
ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์	ขนาด กลาง	ขนาด ใหญ่	ขนาด ใหญ่มาก	ค่าคะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
1. เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร	4.23	4.03	4.38	4.19	0.95	มาก
2. เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก	3.91	4.27	4.25	4.09	0.89	มาก
3. เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิก ในราคาที่ถูกลงหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด	4.38	4.33	4.31	4.35	0.87	มากที่สุด
4. เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม	3.81	3.88	4.06	3.88	1.16	มาก
5. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่มวลสมาชิก	4.15	4.18	4.19	4.17	0.95	มาก
6. เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังต่อรอง	3.96	4.27	4.44	4.15	0.87	มาก
7. เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์ ครอบครัวสมาชิก	4.02	4.30	4.44	4.19	0.82	มาก
8. เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	3.96	4.21	4.38	4.11	0.95	มาก
9. เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร	3.87	4.15	4.19	4.02	0.92	มาก
เฉลี่ย	4.03	4.18	4.29	4.16	0.90	มาก

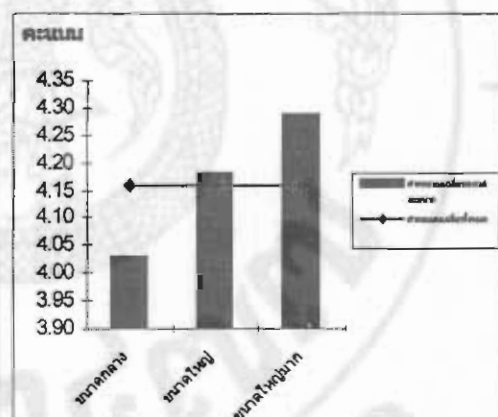
ภาพ 8 : การดำเนินงานของสหกรณ์
ของกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง

ภาพ 9 : การดำเนินงานของสหกรณ์
ของกลุ่มเกษตรกร ขนาดใหญ่

ภาพ 10 : การดำเนินงานของสหกรณ์
ของกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่มาก

ภาพ 11 : เปรียบเทียบการดำเนินงานของสหกรณ์
ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

5.1 ปัญหา

กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆให้เป็นสถาบันที่เข้มแข็ง เป็นที่พึ่งของเกษตรกรผู้เป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ แบ่งออกเป็น ปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ และปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ ผลการศึกษา ดังแสดงในตาราง 24 ดังนี้

ปัญหาขัดแย้งภายในกลุ่ม

ปัญหาในด้านการขัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะกรรมการฯ กับสมาชิกหรือระหว่างสมาชิกด้วยกัน คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา จำนวน 48 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.0 และไม่มีปัญหาจำนวน 48 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 50.0

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหาความขัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะกรรมการฯกับสมาชิก หรือระหว่างสมาชิกด้วยกัน ร้อยละ 46.8, 57.6 และ 43.7 ตามลำดับ และไม่มีปัญหา ร้อยละ 53.2, 42.4 และ 56.3 ตามลำดับ

ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก

กลุ่มเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก ส่วนใหญ่สมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม จำนวน 67 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 69.7 รองลงมาสมาชิกไม่ทราบกฎระเบียบและข้อบังคับกลุ่ม จำนวน 56 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 58.3 สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม จำนวน 54 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 56.2 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่ม จำนวน 34 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 35.4 และปัญหาอื่น จำนวน 11 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 11.4

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม ร้อยละ 63.8, 69.6 และ 87.5 ตามลำดับ สมาชิกไม่ทราบกฎระเบียบและข้อบังคับกลุ่ม ร้อยละ 57.4, 63.6 และ 50.0 ตามลำดับ สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ร้อยละ 51.0, 63.6 และ 56.2 ตามลำดับ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 40.4, 30.3 และ 31.2 ตามลำดับ ปัญหาอื่นๆ ร้อยละ 10.6 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง และร้อยละ 18.1 ในกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่

ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ

กลุ่มเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานกลุ่ม จำนวน 59 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 61.4 รองลงมา คณะกรรมการฯ มีภาระด้านอื่น ซึ่งไม่สามารถทำงานให้กับกลุ่ม จำนวน 47 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 48.9 คณะกรรมการฯ ไม่เสียดสและทุ่มเทในการทำงานให้กับกลุ่ม จำนวน 35 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 36.4 คณะกรรมการฯ ขาดความรับผิดชอบ จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 คณะกรรมการฯ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 17.7 คณะกรรมการฯ ไม่ได้รับการยอมรับจากมวลสมาชิกและปัญหาอื่น ๆ จำนวน 8 กลุ่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 8.3

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 59.5, 66.6 และ 56.2 ตามลำดับ มีภาระด้านอื่น ซึ่งไม่สามารถทำงานให้กับกลุ่มได้ ร้อยละ 40.4, 60.6 และ 50.0 ตามลำดับ คณะกรรมการฯ ไม่เสียดสและทุ่มเทในการทำงานให้กับกลุ่ม ร้อยละ 36.1, 36.3 และ 37.5 ตามลำดับ คณะกรรมการฯ ขาดความรับผิดชอบ ร้อยละ 31.9, 33.3 และ 25.0 ตามลำดับ คณะกรรมการฯ ไม่ซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 17.0, 15.1 และ 25.0 ตามลำดับ คณะกรรมการฯ ไม่ได้รับการยอมรับจากมวลสมาชิก ร้อยละ 6.3, 12.1 และ 6.2 ตามลำดับ และปัญหาอื่น ๆ ร้อยละ 6.3, 12.1 และ 6.2 ตามลำดับ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี จำนวน 52 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมา กลุ่มขาดพลังความสามัคคี จำนวน 30 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 31.2 กิจกรรมกลุ่มไม่เป็นที่น่าสนใจแก่มวลสมาชิก จำนวน 17 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 17.7 ขาดอิสระในการดำเนินงานและปัญหาอื่น ๆ จำนวน 13 กลุ่มเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 13.5

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี ร้อยละ 53.1, 60.6 และ 43.7 ตามลำดับ กลุ่มขาดพลังความสามัคคี ร้อยละ 36.1, 21.2 และ 37.5 ตามลำดับ กิจกรรมกลุ่มไม่เป็นที่น่าสนใจแก่มวลสมาชิก ร้อยละ 21.2, 9.0 และ 25.0 ตามลำดับ กลุ่มขาดอิสระในการดำเนินงาน ร้อยละ 10.6, 18.1 และ 12.5 ตามลำดับ และปัญหาอื่น ๆ ร้อยละ 10.6, 15.1 และ 18.7 ตามลำดับ

ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ

ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 71 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.9 รองลงมาขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาด จำนวน 53 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 55.2 สมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา จำนวน 52 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 54.1 กรรมการและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ จำนวน 39 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 40.6 มีกำไรที่จะแบ่งปันแก่สมาชิกน้อยเกินไป จำนวน 37 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 38.5 สมาชิกไม่ให้การสนับสนุนธุรกิจกลุ่ม จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.0 ผลการดำเนินงานขาดทุน จำนวน 22 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 22.9 ขาดการทำบัญชีที่ถูกต้องรัดกุม จำนวน 21 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน จำนวน 9 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 9.3 และปัญหาอื่น จำนวน 7 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 7.2

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน ร้อยละ 74.4, 75.7 และ 68.7 ตามลำดับ ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาด ร้อยละ 44.6, 54.5 และ 87.5 ตามลำดับ สมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ร้อยละ 42.5, 60.6 และ 75.0 ตามลำดับ กรรมการและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ ร้อยละ 34.0, 42.4 และ 56.2 ตามลำดับ มีกำไรที่จะแบ่งปันแก่สมาชิกน้อยเกินไป ร้อยละ 36.1, 36.3 และ 50.0 ตามลำดับ สมาชิกไม่ให้การสนับสนุนธุรกิจกลุ่ม ร้อยละ 23.4, 18.1 และ 56.2 ตามลำดับ ผลการดำเนินงานขาดทุน ร้อยละ 23.4, 15.1 และ 37.5 ตามลำดับ ขาดการทำบัญชีที่ถูกต้องรัดกุม ร้อยละ 19.1, 27.2 และ 18.7 ตามลำดับ มีปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน ร้อยละ 8.5, 6.0 และ 18.7 ตามลำดับ และปัญหาอื่น ๆ ร้อยละ 6.3, 6.0 และ 12.5 ตามลำดับ

ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ

ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ ปัญหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับนโยบายของรัฐเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรไม่แน่นอนชัดเจน จำนวน 68 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมาขาดการสนับสนุนด้านการเงินจากทางราชการ จำนวน 65 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 67.7 ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเกี่ยวกับการสนับสนุนกลุ่มไม่เหมาะสมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน จำนวน 46 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 47.9 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มาเยี่ยมให้คำแนะนำ จำนวน 29 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 30.2 เจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจในการทำงาน จำนวน 26 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 27.0 และมีการแทรกแซงจากนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล จำนวน 16 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 16.6

กลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีปัญหานโยบายของรัฐเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรไม่แน่นอนชัดเจน ร้อยละ 65.9, 78.7 และ 68.7 ตามลำดับ ขนาดการสนับสนุนด้านการเงินจากทางราชการ ร้อยละ 68.0, 66.6 และ 68.7 ตามลำดับ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเกี่ยวกับการสนับสนุนกลุ่มไม่เหมาะสมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 42.5, 45.4 และ 68.7 ตามลำดับ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มาเยี่ยมให้คำแนะนำ ร้อยละ 40.4, 24.2 และ 12.5 ตามลำดับ เจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจในการทำงาน ร้อยละ 34.0, 18.1 และ 25.0 ตามลำดับ มีการแทรกแซงจากนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ร้อยละ 19.1, 12.1 และ 18.7 ตามลำดับ

ปัญหาอื่นๆ

1. กลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มขนาดกลาง สมาชิกไม่มาก มีการช่วยเหลือดูแลง่าย สมาชิกส่วนมากอยู่ในตำบลเดียวกัน มองเห็นปัญหาได้ดี เข้าใจปัญหา ช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรอย่างจริงจัง สมาชิกมีความจริงใจ กฎระเบียบไม่มากเหมือนกับสหกรณ์ สหกรณ์ต้องเป็นกลุ่มใหญ่ มีเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ค่าใช้จ่ายมาก คณะกรรมการฯ ต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ กลุ่มเกษตรกรจึงต้องการเป็นกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิม
2. กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินงานมีความเจริญก้าวหน้า และมีอิสระในการดำเนินงาน จึงไม่อยากเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์
3. ต้องการให้กรมส่งเสริมการเกษตรกำกับดูแลกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิมเพราะหลังจากที่มี การปรับเปลี่ยนโครงสร้างส่วนราชการ ทำให้ภารกิจของกลุ่มเกษตรกรโอนไปสังกัดกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ คณะกรรมการฯ เห็นว่า เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ยังไม่ชัดเจนในเรื่องการประสานงาน ทำให้เกิดการล่าช้าและสับสน จึงเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้กลุ่มเกษตรกรไม่ต้องการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของปัญหาในการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร แยกตามขนาด

ปัญหา	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาความขัดแย้งทางความคิด								
มี	22	46.8	19	57.6	7	43.7	48	50.0
ไม่มี	25	53.2	14	42.4	9	56.3	48	50.0
รวม	47	100	33	100	16	100	96	100
ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก (กลุ่ม)								
สมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดย	30	63.8	23	69.6	14	87.5	67	69.7
ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม								
สมาชิกไม่ทราบกฎระเบียบและ	27	57.4	21	63.6	8	50.0	56	58.3
ข้อบังคับกลุ่ม								
สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม	24	51.0	21	63.6	9	56.2	54	56.2
สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ	19	40.4	10	30.3	5	31.2	34	35.4
ดำเนินงานกลุ่ม								
อื่น ๆ	5	10.6	6	18.1	-	-	11	11.4
ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการกลุ่ม (กลุ่ม)								
คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจ	28	59.5	22	66.6	9	56.2	59	61.4
ในวิธีการดำเนินงานกลุ่ม								
คณะกรรมการมีภาระด้านอื่น ซึ่ง	19	40.4	20	60.6	8	50.0	47	48.9
ไม่สามารถทำงานให้กับกลุ่มได้								
คณะกรรมการไม่เสียสละและทุ่มเท	17	36.1	12	36.3	6	37.5	35	36.4
ในการทำงานให้กับกลุ่ม								
คณะกรรมการขาดความรับผิดชอบ	15	31.9	11	33.3	4	25.0	30	31.2
คณะกรรมการไม่ซื่อสัตย์สุจริต	8	17.0	5	15.1	4	25.0	17	17.7
คณะกรรมการไม่ได้รับการยอมรับ	3	6.3	4	12.1	1	6.2	8	8.3
จากมวลสมาชิก								
อื่น ๆ	3	6.3	4	12.1	1	6.2	8	8.3

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ปัญหา	ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่มาก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม (กลุ่ม)								
ไม่มีกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี	25	53.1	20	60.6	7	43.7	52	54.1
กลุ่มขาดพลังสามัคคี	17	36.1	7	21.2	6	37.5	30	31.2
กิจกรรมกลุ่มไม่เป็นที่น่าสนใจแก่ มวลสมาชิก	10	21.2	3	9.0	4	25.0	17	17.7
กลุ่มขาดอิสระในการดำเนินงาน	5	10.6	6	18.1	2	12.5	13	13.5
อื่นๆ	5	10.6	5	15.1	3	18.7	13	13.5
ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ (กลุ่ม)								
ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน	35	74.4	25	75.7	11	68.7	71	73.9
ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านตลาด	21	44.6	18	54.5	14	87.5	53	55.2
สมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา	20	42.5	20	60.6	12	75.0	52	54.1
กรรมการและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ	16	34.0	14	42.4	9	56.2	39	40.6
มีกำไรแต่แบ่งปันแก่สมาชิกน้อยเกินไป	17	36.1	12	36.3	8	50.0	37	38.5
สมาชิกไม่ให้การสนับสนุนธุรกิจกลุ่ม	11	23.4	6	18.1	9	56.2	26	27.0
ผลการดำเนินงานขาดทุน	11	23.4	5	15.1	6	37.5	22	22.9
ขาดการทำบัญชีที่ถูกต้องรัดกุม	9	19.1	9	27.2	3	18.7	21	21.8
มีปัญหาทุจริต คอร์รัปชั่น	4	8.5	2	6.0	3	18.7	9	9.3
อื่นๆ	3	6.3	2	6.0	2	12.5	7	7.2
ปัญหาเกี่ยวกับกระแสเงินสด (กลุ่ม)								
นโยบายของรัฐเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกร ไม่แน่นอนชัดเจน	31	65.9	26	78.7	11	68.7	68	70.8
ขาดแคลนแหล่งเงินออมเงิน	32	68.0	22	66.6	11	68.7	65	67.7
ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ เกี่ยวกับการสนับสนุนกลุ่มไม่ เหมาะสม และเป็นอุปสรรคต่อ การดำเนินงาน	20	42.5	15	45.4	11	68.7	46	47.9
สภาพที่ส่งเสริมไม่เข้มแข็งมีวิสัยทัศน์	19	40.4	8	24.2	2	12.5	29	30.2
เจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจในการ ทำงาน	16	34.0	6	18.1	4	25.0	26	27.0
มีการแทรกแซงจากนักการเมือง และผู้มีอิทธิพล	9	19.1	4	12.1	3	18.7	16	16.6

หมายเหตุ: ร้อยละของจำนวนขนาดตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และ
ขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม

โดยสรุปในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ มีปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่ยับยั้ง ดังนี้

สภาพสังคม พบว่า คณะกรรมการฯ มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างมาก จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวได้ว่า ปัจจัยด้านสภาพสังคม เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เนื่องจากผู้ที่มีอายุมาก และระดับการศึกษาปานกลาง มีความต้องการเป็นกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิม

สภาพด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มเกษตรกรดำเนินธุรกิจ มีกำไรสุทธิไม่มาก จึงไม่มีการจ่ายเงินปันผลให้สมาชิก ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรมีเพียงพอต่อการบริหารงาน ปริมาณธุรกิจและจำนวนสมาชิกมีความเหมาะสม กล่าวได้ว่า ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้

การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร มีหลายหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนหมุนเวียน และทางด้านการวิชาการเกษตร ประกอบกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดูแลทั้งกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ สามารถกำหนดนโยบายได้ กล่าวได้ว่า เป็นปัจจัยสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้

อิทธิพลของคณะกรรมการฯ พบว่า คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ เป็นผู้นำชุมชน มีอำนาจในตำแหน่งผู้นำสูง ซึ่งอาจมีผลให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจการควบคุมสถานการณ์ด้วยมีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องสำคัญได้ การตั้งมอบหมายงาน การลงโทษ การให้รางวัล และการโน้มน้าว กล่าวได้ว่า เป็นทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ได้ ขณะเดียวกัน อิทธิพลด้านลบจะเป็นปัจจัยที่ยับยั้งในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร

ความรู้ด้านสหกรณ์ และการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า คณะกรรมการฯ มีความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่ง เป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

ปัญหาของกลุ่มเกษตรกร คือ ปัญหาการขัดแย้งภายในกลุ่มเอง สมาชิก เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่มีการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี มีการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ยับยั้งไม่ให้เกิดกลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

กล่าวได้ว่า ปัญหาในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ได้แก่ อิทธิพลของผู้นำ และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ เป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องปรับปรุงในเรื่องการขอความร่วมมือจากผู้นำ และมีนโยบายสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์อย่างชัดเจน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. คณะกรรมการฯ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการฯ และสมาชิก เป็นการกระตุ้นให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม ในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อสร้างความร่วมมือและลดความขัดแย้งภายในกลุ่ม จัดทำแผนการดำเนินงานในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

2. ควรมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ออกส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เป็นการนิเทศ กำกับดูแล ประเมินผลการดำเนินงาน และจำเป็นต้องเข้าไปทำความเข้าใจกับผู้นำที่มีบทบาทอย่างมากในการช่วยเหลือในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ และพิจารณาว่า กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินงานประสบความสำเร็จ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

3. กลุ่มเกษตรกรที่จะขอเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ควรได้รับการศึกษาอบรมให้กับคณะกรรมการฯ และสมาชิก เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์ และโครงสร้างของสหกรณ์ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกที่พึงปฏิบัติกับสหกรณ์ รวมทั้งคุณประโยชน์ของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

4. หน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกร ควรดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการฯ ด้านการบริหาร การจัดการธุรกิจ การจัดทำบัญชี และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และ ควรส่งเสริมให้กรรมการฯ ให้ไปศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิด สามารถนำมาพัฒนาและประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเกษตรกร ทำให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน สามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ในที่สุด

5. ควรมีนโยบายสนับสนุนให้มีการควมรวมกลุ่มเกษตรกร และมีการส่งเสริมให้มีการทำธุรกิจร่วมกันระหว่างกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์เพื่อทำให้กลุ่มมีศักยภาพมากขึ้น จนสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

6. ควรมีนโยบายจัดให้กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เป็นโครงการนำร่อง เพื่อเป็นต้นแบบให้กลุ่มเกษตรกรอื่น

7. เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรดูแลกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่งเริ่มเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เป็นพิเศษไปจนกว่าองค์กรเข้มแข็ง สามารถดำเนินธุรกิจประสบผลสำเร็จ เพื่อจูงใจให้กลุ่มเกษตรกรอื่นหันมาเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้กลุ่มเกษตรกรยอมรับการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ และศึกษาปัญหาอุปสรรคที่มีต่อการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ โดย ทำการสอบถามคณะกรรมการฯของกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพและความเข้มแข็งพร้อมที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ แบ่งเป็นกลุ่มขนาดกลาง 47 กลุ่ม ขนาดใหญ่ 33 กลุ่ม และขนาดใหญ่มาก 16 กลุ่ม รวมตัวอย่างทั้งสิ้น 96 กลุ่ม ผลการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการฯ

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีอายุ ระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 37.5 สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 33.3 แรงงานในครอบครัว ระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 55.2 ระยะเวลาการเป็นสมาชิกต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 53.1 คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ ร้อยละ 82.2 รายได้จากการประกอบอาชีพในภาคการเกษตร ต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 53.1 และรายได้นอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 75.0 รายจ่ายในภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 73.9 และรายจ่ายนอกภาคการเกษตรต่ำกว่า 50,000 บาท ร้อยละ 64.6 คณะกรรมการฯ ได้รับสินเชื่อร้อยละ 86.5 และไม่เคยได้รับสินเชื่อ ร้อยละ 13.5 แหล่งที่ให้สินเชื่อจาก ธกส. ร้อยละ 39.8

ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร

ระยะเวลาการจัดตั้งกลุ่ม ส่วนใหญ่ระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 40.6 จำนวนสมาชิก ระหว่าง 245-660 คน ร้อยละ 38.5 เคยชนะการประกวด ร้อยละ 57.3 และไม่เคยชนะการประกวด ร้อยละ 42.7 เคยชนะระดับภาค ร้อยละ 40.0 ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร ได้มาจากทุนของกลุ่มเอง ระหว่าง 36,301 -268,000 บาท ร้อยละ 52.1 และทุนจากการกู้ยืมเงิน ระหว่าง 268,001-2,000,000 บาท ร้อยละ 38.5 มีปริมาณธุรกิจระหว่าง 98,001-730,000 บาท ร้อยละ 34.4 การดำเนินธุรกิจในรอบปีที่ผ่านมา มีกำไร ร้อยละ 74.0 และไม่มีกำไร ร้อยละ 26.0 กลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้จ่ายเงินปันผล ร้อยละ 46.8 เนื่องจากมีกำไรน้อย รองลงมาจ่ายเงินปันผลทุกปี ร้อยละ 31.3 และจ่ายเงินปันผลบางปี ร้อยละ 21.9 กลุ่มเกษตรกรมีการดำเนินธุรกิจได้หลายประเภท ส่วนใหญ่มีการดำเนินธุรกิจการจัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายแก่

สมาชิก ร้อยละ 63.5 รองลงมาให้สินเชื่อแก่สมาชิก ร้อยละ 50.0 และธุรกิจอื่น ๆ ร้อยละ 22.9 การได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน เคยได้รับ ร้อยละ 84.4 และไม่เคยได้รับ ร้อยละ 15.6 ลักษณะ การได้รับความช่วยเหลือ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ เงินให้กู้เฉลี่ย ร้อยละ 89.3 และเงินให้เปล่าเฉลี่ย ร้อยละ 10.7 โดยได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียนจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 33.3 กลุ่มเกษตรกร มีหนี้สิน ร้อยละ 54.2 และไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่ กู้เงินจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 31.2 การเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกต่ำกว่า 5 ครั้ง/ปี การประชุมสมาชิก ระหว่าง 1-2 ครั้ง/ปี การประชุมคณะกรรมการมากกว่า 6 ครั้ง/ปี การเปลี่ยนแปลงขนาดกลุ่ม มีขนาดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 64.6 มีขนาดลดลงและขนาดเท่าเดิม ร้อยละ 17.7 กลุ่มเกษตรกรให้ความช่วยเหลือตามความต้องการของสมาชิกครบถ้วน ร้อยละ 27.1 และไม่ครบตามต้องการ ร้อยละ 72.9 กลุ่มเกษตรกรให้ความช่วยเหลือสมาชิกในเรื่องการให้สินเชื่อ ร้อยละ 63.5

ด้านความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ พบว่ากลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านกลุ่มไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียหยาบร้ายแรง ร้อยละ 62.5 รองลงมาคณะกรรมการมีความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารงาน ร้อยละ 54.2 สมาชิกมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 150 คน หรือเว้นแต่ท้องถิ่นนั้นมีไม่ครบ ร้อยละ 46.8 มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเองไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด ร้อยละ 46.8 อาคารและสถานที่มีความเหมาะสม ร้อยละ 36.5 มีปริมาณธุรกิจที่มีความเจริญเป็นปึกแผ่น ร้อยละ 29.2 มีเจ้าหน้าที่ของกลุ่มฯ เช่น ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงิน ร้อยละ 25.0 มีวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือเพียงพอ ร้อยละ 21.9 และความพร้อมด้านอื่น ๆ ร้อยละ 1.0

กล่าวโดยสรุป ในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะใน 4 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 46.8 ในขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ร้อยละ 27.7, 57.6 และ 56.3 ตามลำดับ และถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรใน 5 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 29.2 ในกลุ่มเกษตรกร ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก ร้อยละ 21.3, 33.3 และ 43.8 ตามลำดับ

การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

กลุ่มเกษตรกร ได้รับการส่งเสริมจากเกษตรอำเภอ/ตำบล ร้อยละ 92.7 รองลงมาจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ร้อยละ 81.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ ร้อยละ 64.5 เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร้อยละ 59.3 ในแต่ละปีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมมาให้คำแนะนำแก่กลุ่มเกษตรกร ระหว่าง 1-2 ครั้ง เจ้าหน้าที่สำรวจความต้องการของกลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เคยมาสำรวจ ร้อยละ

45.9 ไม่เคยมาสำรวจ ร้อยละ 54.1 ลักษณะการให้การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า ด้านวิชาการเกษตร ร้อยละ 84.3 รองลงมาด้านการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 81.2 การเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงาน 1-2 ครั้ง/ปี การศึกษาดูงาน เคยไปดูงาน 1-2 ครั้ง/ปี

อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการ

คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชน คือ คณะกรรมการหมู่บ้าน ร้อยละ 50.0 รองลงมาสมาชิก อบต. ร้อยละ 27.0 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 25.0 ในรอบปีที่ผ่านมา คณะกรรมการฯ เคยติดต่อพบปะผู้นำท้องถิ่น ร้อยละ 94.8 และไม่เคย ร้อยละ 5.2 ผู้นำการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ คือ ประธานกรรมการ ร้อยละ 85.4 รองลงมากรรมการ ร้อยละ 63.5 คณะกรรมการฯ สามารถทำการตัดสินใจทำงานหรือทำกิจกรรมของกลุ่มได้ ร้อยละ 86.5 การสั่งมอบหมายงานกับกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่มและสมาชิก ร้อยละ 93.7 ลงโทษกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่มและสมาชิกที่ฝ่าฝืนระเบียบของกลุ่มได้ ร้อยละ 80.2 ให้รางวัลแก่กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกที่ช่วยงานกลุ่ม ร้อยละ 86.5 โน้มน้าวให้กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิก คล้อยตามกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ร้อยละ 76.0

ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ความรู้ด้านสหกรณ์ ผลการศึกษา ดังนี้

1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87
2. ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจาก จำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.69
3. ขั้นตอน/วิธีการ การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ แจ้งความประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อน แล้วจึงเสนอเรื่องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ต่อ นายทะเบียนสหกรณ์ คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.83

5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนยอมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.78

6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87

7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคนเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือกันและกัน คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.85

8. สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขายและรวมกันใช้บริการในสหกรณ์ คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.91

9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้น คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.78

10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้ คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.88

11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติรับเข้าเป็นสมาชิก คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.82

12. สมาชิกสหกรณ์สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ ตลอดเวลาคณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.73

13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ทุกครั้ง คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.94

14. การดำเนินงานของสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุมกลุ่มหรือประชุมสามัญ การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกันไม่ได้ คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.72

15. สหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากมวลสมาชิกในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์ คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.91

16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.96

17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการ สหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.87

18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.82

19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.62

20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้นและเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์ คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.94

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ โดยมีคะแนนเฉลี่ย 1.83 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.35 โดยกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคะแนนเฉลี่ย 1.77, 1.85 และ 1.88 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้ในข้อ 3 หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงาน และข้อ 19 สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก

ความรู้ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์

1. สหกรณ์เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและองค์กร เอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.19

2. สหกรณ์เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ ฝึกอบรม ในด้านการเกษตร การตลาดและธุรกิจแก่สมาชิก คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.09

3. สหกรณ์เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.35

4. สหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.88

5. สหกรณ์เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือ ให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่มวลสมาชิก คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.17

6. สหกรณ์เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังต่อรอง คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.15

7. สหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้าง

ความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์และครอบครัวสมาชิก คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.19

8. สหกรณ์เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการฯ มีความรู้อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.11

9. สหกรณ์เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร คณะกรรมการฯ มีความรู้ อยู่ในเกณฑ์มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.02

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ มีความรู้ของคณะกรรมการฯ ด้านการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในเกณฑ์มากทุกข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน 0.90 โดยกลุ่มเกษตรกรขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.03, 4.18 และ 4.29 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตร เพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหา

กลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นสถาบันที่เข้มแข็ง เป็นที่พึ่งของเกษตรกรผู้เป็นสมาชิก อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ผ่านมาประสบปัญหาหลายประการ ดังนี้

1. ปัญหาในด้านการขัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะกรรมการฯ กับสมาชิกหรือระหว่างสมาชิกด้วยกัน คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ระบุว่า มีปัญหา ร้อยละ 50.0

2. กลุ่มเกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก สมาชิกส่วนใหญ่ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม ร้อยละ 69.7 สมาชิกไม่ทราบกฎระเบียบและข้อบังคับกลุ่ม ร้อยละ 58.3 สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ร้อยละ 56.2 สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 35.4

3. ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานกลุ่ม ร้อยละ 61.4 คณะกรรมการมีภาระด้านอื่น ซึ่งไม่สามารถทำงานให้กับกลุ่ม ร้อยละ 48.9 คณะกรรมการไม่เสียสละและทุ่มเทในการทำงานให้กับกลุ่ม ร้อยละ 36.4 คณะกรรมการขาดความรับผิดชอบ ร้อยละ 31.2 คณะกรรมการไม่ซื่อสัตย์สุจริต ร้อยละ 17.7 คณะกรรมการไม่ได้รับการยอมรับจากมวลสมาชิก

4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม ส่วนใหญ่ไม่มีกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี ร้อยละ 54.1 กลุ่มขาดพลังความสามัคคี ร้อยละ 31.2 กิจกรรมกลุ่มไม่เป็นที่น่าสนใจแก่มวลชนสมาชิก คิดเป็นร้อยละ 17.7 กลุ่มขาดอิสระในการดำเนินงาน

5. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ส่วนใหญ่มีปัญหาขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน คิดเป็นร้อยละ 73.9 ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาด ร้อยละ 55.2 สมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา ร้อยละ 54.1 กรรมการและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจร้อยละ 40.6

6. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ ส่วนใหญ่เป็นนโยบายของรัฐเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรไม่แน่นอนชัดเจน ร้อยละ 70.8 ขาดการสนับสนุนด้านการเงินจากทางราชการ ร้อยละ 67.7 ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเกี่ยวกับการสนับสนุนกลุ่มไม่เหมาะสมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ร้อยละ 47.9 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มาเยี่ยมให้คำแนะนำ ร้อยละ 30.2 เจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจในการทำงาน ร้อยละ 27.0 มีการแทรกแซงจากนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ร้อยละ 16.6

7. ปัญหาอื่น ๆ กลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มขนาดกลางสมาชิกไม่มาก มีการช่วยเหลือดูแลง่าย สมาชิกส่วนมากอยู่ในตำบลเดียวกัน มองเห็นปัญหาได้ดีเข้าใจปัญหา ช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรอย่างจริงจัง สมาชิกมีความจริงใจ กฎระเบียบไม่มากเหมือนกับสหกรณ์สำหรับ สหกรณ์ต้องเป็นกลุ่มใหญ่ มีเจ้าหน้าที่ สำนักงาน ค่าใช้จ่ายมาก และคณะกรรมการฯ ต้องมีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ กลุ่มเกษตรกรจึงต้องการเป็นกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิม กลุ่มเกษตรกรดำเนินงานดำเนินงานมีความเจริญก้าวหน้า มีอิสระในการดำเนินงาน จึงไม่อยากจะเปลี่ยนเป็นสหกรณ์

โดยสรุปในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ พบว่า คณะกรรมการฯ มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างมาก จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ในระดับปานกลาง เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เพราะมีความต้องการเป็นกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิม อิทธิพลของคณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ เป็นผู้นำชุมชน มีอำนาจในตำแหน่งผู้นำสูง ซึ่งอาจมีผลให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจการควบคุมสถานการณ์ด้วย มีความสามารถในการตัดสินใจเรื่องสำคัญได้ การสั่งมอบหมายงาน การลงโทษ การให้รางวัล และการโน้มน้าว กล่าวได้ว่าเป็นทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ได้ ขณะเดียวกัน อิทธิพลด้านลบจะเป็นปัจจัยที่ยับยั้งในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร

กล่าวได้ว่า ปัญหาในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ได้แก่ อิทธิพลของผู้นำ และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ เป็นปัญหาที่สำคัญที่ต้องปรับปรุงในเรื่องการ

ขอความร่วมมือจากผู้นำ และมีนโยบายสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะใน 4 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 46.8 และถ้าใช้เกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรใน 5 ข้อแรก มีกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 29.2 จะเห็นว่า มีกลุ่มเกษตรกรที่พร้อมในการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ หากมีการผลักดันจากทางราชการ จะทำให้กลุ่มสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ จึงมีข้อเสนอแนะกล่าวคือ ภาครัฐควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริม สนับสนุน ให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ ควรกำชับให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ออกส่งเสริมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ควรให้ความรู้กับคณะกรรมการฯ และสมาชิก เกี่ยวกับหลักการและวิธีการสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์ โครงสร้างของสหกรณ์ ประโยชน์ของสหกรณ์ และอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์ การจัดทำบัญชี การตลาด ควรจัดให้มีโครงการนำร่องกลุ่มเกษตรกรที่เปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้วดำเนินงานประสบความสำเร็จ เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรอื่นได้ศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดกระบวนการคิด สามารถนำไปพัฒนาและประยุกต์ให้เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเกษตรกร เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งและพัฒนาจนสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ในที่สุด อีกทั้งควรให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมชี้แจงถึงประโยชน์ของสหกรณ์ให้กับผู้นำกลุ่ม เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ ควรผลักดันให้กลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินงานประสบผลสำเร็จ มีความเข้มแข็งให้เปลี่ยนเป็นสหกรณ์ ควรสนับสนุนให้มีการควบรวมกลุ่มเกษตรกร และเมื่อกลุ่มเกษตรกรใดพร้อมที่จะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ คณะกรรมการฯ ควรประชุมสมาชิก เพื่อเป็นการกระตุ้นให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ และประสบผลสำเร็จต่อไป อีกทั้งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรเป็นพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือจนกว่าจะเข้มแข็ง เพื่อเป็นแบบอย่างให้กลุ่มอื่นต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการการศึกษา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะ กลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ สภาพสังคม พบว่า คณะกรรมการฯ มีอายุเฉลี่ยค่อนข้างมาก จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบในเชิงลบต่อการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เนื่องจากผู้ที่มีอายุมาก และระดับการศึกษาปานกลาง มีความต้องการเป็นกลุ่มเกษตรกรเหมือนเดิม ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Roger (อ้างใน พอดี ค่ายไธ, 2546: 51) ระบุว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ยอมรับของใหม่ ประกอบด้วย ปัจจัยเกี่ยวข้องกับลักษณะส่วนตัว และปัจจัยด้านพฤติกรรมติดต่อสื่อสารของแต่ละบุคคล สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุขสันต์ มุกดาสนิท (2544) ระบุว่า กลุ่มเกษตรกรไม่ต้องการเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีความผูกพันกันมานานตั้งแต่ยังเป็นกลุ่มชานา ดังนั้น จึงผูกพันต่อกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นองค์กรของตนเอง ด้วย รวมทั้งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเขวเรศ สดประเสริฐ และคณะ (2537) ระบุว่า สมาชิกยังมีความต้องการให้คงสภาพกลุ่มเกษตรกรตามเดิม

สภาพด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มเกษตรกรดำเนินธุรกิจ มีกำไรสุทธิไม่มาก จึงไม่มีการจ่ายเงินปันผลให้สมาชิก ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรมีเพียงพอต่อการบริหารงาน และปริมาณธุรกิจและสมาชิกมีความเหมาะสม สนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของเกื้อกูล น้าสุนีย์ (2540) ระบุว่า จากการจัดสถานภาพกลุ่มเกษตรกร พบว่า มีการดำเนินธุรกิจและมีฐานะมั่นคง พร้อมทั้งจะเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ และผลงานวิจัยของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) ที่ระบุว่า กลุ่มเกษตรกรมีฐานะเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนพึงตนเองได้

การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร มีหลายหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนในด้านเงินทุนหมุนเวียน และทางด้านวิชาการเกษตร ในปัจจุบันนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์กำกับ ดูแลทั้งกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ สามารถกำหนดนโยบายได้ กล่าวได้ว่า เป็นปัจจัยสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2543) ระบุว่า กลุ่มเกษตรกรจะได้รับการส่งเสริมในเรื่องของการสนองความต้องการด้านปัจจัยการผลิต ส่วนสหกรณ์จะได้รับการส่งเสริมเชิงธุรกิจ ถ้ากลุ่มเกษตรกรต้องการพัฒนาการทำธุรกิจที่กว้างขวางยิ่งขึ้น สามารถดำเนินการได้โดยพัฒนาตนเองเข้าสู่ระบบสหกรณ์

อิทธิพลของคณะกรรมการฯ พบว่า คณะกรรมการฯ ส่วนใหญ่ เป็นผู้นำชุมชน มีอำนาจในตำแหน่งผู้นำสูง ซึ่งอาจมีผลให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจการควบคุมกลุ่มเกษตรกรด้วย คณะกรรมการฯ สามารถในการตัดสินใจเรื่องสำคัญได้ การสั่งมอบหมายงาน การลงโทษ การให้รางวัล และการโน้มน้าว กล่าวได้ว่า เป็นทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเป็น

สหกรณ์ได้ ขณะเดียวกัน อิทธิพลด้านลบจะเป็นปัจจัยที่ยับยั้งในการพัฒนากลุ่มเกษตรกร ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Fiedler (อ้างใน วิชาส แก้วบางพุด, 2540) ระบุว่า อำนาจในตำแหน่งผู้นำ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิกเป็นที่ชอบพอและได้รับการเคารพนับถือจากสมาชิก ความชัดเจนของงาน มีแนวทางและเป้าหมายที่ชัดเจน และอำนาจในตำแหน่งผู้นำที่จะลงโทษหรือให้รางวัลแก่ผู้ตาม และสอดคล้องกับพุนศรี พลายงาม (2541) ระบุว่า ผู้นำชุมชนจะเป็นจุดศูนย์กลางแห่งความเชื่อถือและความศรัทธาอันนำมาซึ่งความร่วมมือของชาวบ้านในชุมชนนั้น ๆ การดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์จำเป็นต้องอาศัยผู้นำชุมชนช่วยระดมเกษตรกร ขณะเดียวกันผู้นำชุมชนเหล่านี้อาจเป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดตั้งสหกรณ์ หากผู้นำชุมชนแสดงอาการต่อต้าน หรือไม่เห็นด้วยในการจัดตั้งสหกรณ์ ชาวบ้านจะคล้อยตามและไม่ให้ความร่วมมือเช่นกัน

ความรู้ด้านสหกรณ์ และการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า คณะกรรมการฯ มีความรู้ด้านสหกรณ์และด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ อยู่ในเกณฑ์มาก ซึ่งเป็นปัจจัยที่สนับสนุนให้กลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของสุขสันต์ มุกดาสนิท (2544) ระบุว่ากลุ่มเกษตรกรใช้ระบบสหกรณ์ในการบริหารงานของกลุ่มอยู่แล้ว และมีความเป็นนิติบุคคลที่ดำเนินการธุรกิจได้เช่นเดียวกับสหกรณ์

ปัญหาของกลุ่มเกษตรกร คือปัญหาการจัดแย้งภายในกลุ่มเอง สมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม คณะกรรมการฯ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่มีการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี มีการขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน และขาดการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ยับยั้งไม่ให้นักกลุ่มเกษตรกรเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของสุขสันต์ มุกดาสนิท (2544) ระบุว่า ปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาของกลุ่มเกษตรกรเอง อิทธิพลของพ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ และนโยบายของรัฐ สอดคล้องกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ (2546) ระบุว่า ปัญหาอุปสรรค ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจ ปัจจัยการผลิต กฎหมายระเบียบข้อบังคับ ข้อมูลข่าวสาร อุดมการณ์ และจิตสำนึกการรวมกลุ่ม ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ศึกษา เฉพาะคณะกรรมการฯ เท่านั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเพิ่มเติม โดยสอบถามสมาชิก เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริม
2. การศึกษาการเปลี่ยนฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ ศึกษาเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มเกษตรกรที่มีได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2538. **ประมวลคำตั้ง ระเบียบ คำแนะนำและหนังสือเวียนเกี่ยวกับ
สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร**. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- _____. 2544. **รายงานการศึกษาเกณฑ์การจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร**.
กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- _____. 2546ก. **รายงานการจัดขนาดสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในประเทศไทย
ปี 2546**. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- _____. 2546ข. **สารสนเทศความรู้ทางการเงินสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประจำปี
2546**. กรุงเทพฯ: กรมตรวจบัญชีสหกรณ์.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2542. **พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: สันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทย.
- _____. 2543. **การเตรียมการส่งเสริมกลุ่มเกษตรกร ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์
พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2546. **รายงานผลการศึกษาโครงการวิจัยสถานภาพปัจจุบันของกลุ่มเกษตรกรกับ
แนวทางการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. 2547. **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2538. **หลักการส่งเสริมการเกษตร**. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม, มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. อ้างถึงใน ชลัษณ์พันธ์เพชรรัตน์. 2545. **ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาระบบ
โครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่” ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก**. พิษณุโลก:
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิวัฒน์ มาสุวรรณ, ฉลอง บุญธรรมเจริญ และ สุวิทย์ เศษโถ. 2543. **รายงานผลการวิจัยเรื่อง
ความคิดเห็นของกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่มอบหมายและกิจกรรม.** ขอนแก่น:

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พูนศรี พลายงาม. 2542. **ปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตร** กรุงเทพฯ:
กรมส่งเสริมสหกรณ์.

เขวเรศ ประเสริฐสุด สมเกียรติ ฉายไชน์ อภิรมสมาน จารุวิจิตร และ วชิร กลิ่นสอน. 2537.
ความคิดเห็นของกลุ่มเกษตรกรในการแปรรูปกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์การเกษตร.
กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์. อ้างถึงใน เกื้อกูล น้าสุณีย์. 2540. **ศึกษาการเปลี่ยน
ฐานะของกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์.** กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.

สุขสันต์ มุกดาสนิท. 2544. **วิวัฒนาการของกลุ่มเกษตรกร.** กรุงเทพฯ: นิเวศรรดาการพิมพ์.

สุวรรณ ชูโชติ. 2544. **วิธีวิจัยทางสหกรณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Fielder, F. E. 1967. **A Theory of Leadership Effectiveness.** New York: Mc-Graw Hill, Inc.
อ้างถึงใน วิภาส แก้วบางพุด. 2540. **ศักยภาพในการพัฒนากลุ่มเกษตรกรตามธรรมชาติ
ของประธานกลุ่มและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดศรีสะเกษ.** เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

Roger, E. M. **Diffusion of Innovation.** New York: The Free Press. 1968. อ้างถึงใน
ชลัยรัตน์เพชรรัตน์. 2545. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าร่วมโครงการ “เกษตรทฤษฎีใหม่”
ของเกษตรกรในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก.** พิษณุโลก: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Roger, E. M. **Diffusion of Innovation.** New York: The Free Press. 1968. อ้างถึงใน
พอดิ ค่ายใส. 2546 **การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจพักชำระหนี้กับ
ผลกระทบ: กรณีศึกษาเกษตรกรถูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สาขาอุบลราชธานี ปี 2545.** เลข: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันราชภัฏเลย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

การเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร

หน้า ๒๔๗
หอสมุด

ตารางภาคผนวก 1 การเปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรกับสหกรณ์การเกษตร

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
การจัดตั้ง		
1. บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก (แตกต่างกันที่จำนวนคน)	บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าสามสิบคน	บุคคลที่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก มีจำนวนสมาชิกไม่น้อยกว่าสิบคน
2. การจดทะเบียนจัดตั้ง (แตกต่างกันที่จำนวนคน)	การจดทะเบียนจัดตั้ง ให้ผู้ซึ่งเป็นสมาชิก ไม่น้อยกว่าเจ็ดคนเป็นผู้ก่อการยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนกลุ่มเกษตรกรประจำจังหวัดแห่งท้องที่ ที่จะจัดตั้งตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด	การจดทะเบียนจัดตั้ง ให้ผู้ซึ่งเป็นสมาชิก ไม่น้อยกว่าสิบคนเป็นผู้ก่อการยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนสหกรณ์
3. วัตถุประสงค์ (ไม่แตกต่างกัน)	เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกร	เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกร
4. ทุนและหุ้น (ไม่แตกต่างกัน)	ทุนให้แบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด และสมาชิกจะรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือ ในการชำระค่าหุ้นสมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับกลุ่มเกษตรกรไม่ได้	ทุนให้แบ่งออกเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่ากัน สมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด และสมาชิกจะรับผิดชอบจำกัด เพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่า หุ้นที่ตนถือ ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้
5. ที่้องที่ดำเนินงาน (แตกต่างกัน)	กลุ่มเกษตรกรท้องที่ดำเนินงานในระดับตำบล/อำเภอได้	สหกรณ์การเกษตรจะดำเนินงานในที่้องที่ระดับอำเภอ และยังสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์ในระดับจังหวัด และชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
6. ประเภท (แตกต่างกัน)	กลุ่มเกษตรกรมีหลายประเภท ได้แก่ กลุ่มทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงผึ้ง และ เลี้ยงไหม	สหกรณ์การเกษตร ได้จำแนก ตามลักษณะกลุ่มอาชีพ แบ่ง รูปแบบย่อยสหกรณ์เป็น เกษตรทั่วไป ผู้ใช้น้ำ โคนม ผู้เลี้ยงสัตว์ ปฏูปที่ดิน กรป.กลาง นพค. และ ธุรกิจเศรษฐกิจ รพช.
7. การดำเนินงาน การรับฝากเงิน การให้เงินกู้ การฝากหรือลงทุน การกู้ยืมหรือค้ำประกัน การเงินและการบัญชี การตรวจสอบและกำกับดูแล กำไรสุทธิ ทุนสำรอง (ไม่แตกต่างกัน)	กลุ่มเกษตรกร ต้องทำธุรกิจบริการ สมาชิก โดยการให้เงินกู้ รวมกันผลิต รวมกันซื้อ รวมกันขาย รวมกันแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	สหกรณ์การเกษตร ต้องทำธุรกิจบริการสมาชิก โดยการให้เงินกู้ รวมกันผลิต รวมกันซื้อ รวมกันขาย รวมกัน แก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
8. โครงสร้าง		
8.1 การรับสมาชิก (ไม่แตกต่างกัน)	- ผู้ลงชื่อในคำขอจดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร และมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกร - ผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับ	- ผู้ที่มีชื่อและลงลายมือชื่อในบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกสหกรณ์และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วน - ผู้ที่ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกตามข้อบังคับที่ได้ลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกและได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.2 คุณสมบัติของสมาชิก (ไม่แตกต่างกัน)	1. เป็นบุคคลธรรมดา มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะ 2. เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีกิจการหรือภูมิภานาอยู่ในท้องที่ดำเนินงาน 3. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย 4. ถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมด 5. ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มเกษตรกรอื่นในขณะเดียวกัน และในครอบครัวหนึ่งเป็นสมาชิกได้หนึ่งคน	1. ตั้งบ้านเรือนและดำเนินงานเกษตรกรรมอยู่ในท้องที่ดำเนินงานของสหกรณ์ 2. เป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ 3. เป็นผู้ซื้อสัตย์ มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และรู้จักประหยัด 4. ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ 5. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว 6. ไม่เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากสหกรณ์ใด ๆ โดยมีความผิดเว้นแต่พ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ถูกออก
8.3 หน่วยกลั่นกรองคัดเลือกสมาชิก (แตกต่างกัน)	1. ผู้สมัครจะต้องเข้าสังกัดหน่วยหรือกลุ่มกิจกรรมเกษตรที่มีอยู่ หรือตั้งขึ้นใหม่ในตำบลเดียวกัน ทั้งนี้ให้ยื่นใบสมัครดังกล่าว ผ่านหัวหน้าหน่วยหรือกลุ่มกิจกรรมนั้น 2. เมื่อคณะกรรมการดำเนินการได้สอบสวนพิจารณาเป็นที่พอใจว่าผู้สมัครมีคุณสมบัติและลักษณะถูกต้องและเข้าใจความในข้อบังคับโดยตลอด และเห็นสมควรรับเป็นสมาชิกได้	1. ผู้สมัครจะต้องเข้าสังกัดกลุ่มสมาชิกในหมู่บ้านที่ตนมีถิ่นที่อยู่หรือหมู่บ้านใกล้เคียง ทั้งนี้ให้ยื่นใบสมัครดังกล่าว ผ่านประธานกลุ่ม เพื่อเสนอที่ประชุมกลุ่มสอบสวนพิจารณา 2. เมื่อที่ประชุมกลุ่ม ได้สอบสวนพิจารณา ปรากฏว่า ผู้สมัครมีคุณสมบัติถูกต้อง ทั้งที่ประชุมกลุ่มเห็นสมควรและลงมติรับรองโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามแห่งจำนวนผู้ที่เข้าประชุมแล้ว คณะกรรมการดำเนินการจึงรับพิจารณาผู้สมัครนั้นได้

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.4 หมวดคณะกรรมการดำเนินการ 8.4.1 จำนวนคณะกรรมการดำเนินการ (แตกต่างกัน)	การเลือกตั้งและการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการดำเนินการให้ที่ประชุมใหญ่สามัญเลือกตั้งสมาชิกเป็นกรรมการ ดำเนินการคณะหนึ่ง มีจำนวน ไม่น้อยกว่าห้าคนและไม่เกินสิบห้าคน โดยเลือกตั้งจากผู้แทนกลุ่มกิจกรรมทางการเกษตรในตำบล ทั้งหญิงและชาย และเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มประมง กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มเยาวชนเกษตร เป็นต้น	คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการดำเนินการอีก 14 คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก ให้กรรมการดำเนินการเลือกตั้งในระหว่างกันเอง ขึ้นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน เลขานุการคนหนึ่ง และ/หรือเหรัญญิกคนหนึ่ง นอกนั้นเป็นกรรมการและปิดประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน ณ สำนักงานสหกรณ์
8.4.2 กำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง (ไม่แตกต่างกัน)	คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกรอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี เมื่อครบกำหนดแล้ว ถ้ายังอยู่ในระหว่างการดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิมรักษาการ ไปก่อนจนกว่าจะเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ กรรมการที่ได้รับการเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน 2 วาระติดต่อกัน ผู้ซึ่งเคยถูกที่ประชุมใหญ่ถอดถอนจากตำแหน่งกรรมการ ไม่ให้ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการต่อไป	คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ในวาระเริ่มแรกเมื่อครบหนึ่งปีนับแต่วันเลือกตั้ง ให้กรรมการดำเนินการสหกรณ์ออกจากตำแหน่งเป็นจำนวนหนึ่งในสองของกรรมการดำเนินการสหกรณ์ทั้งหมดโดยวิธีจับฉลาก(ถ้ามีเศษให้ปัดขึ้น) และให้ถือว่าเป็นการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ในปีต่อไปให้กรรมการดำเนินการที่อยู่ในตำแหน่งจนครบวาระ หรืออยู่นานที่สุดออกจากตำแหน่งสลับกันไปทุก ๆ ปี

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.4.2 กำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่ง (ต่อ)		เมื่อครบกำหนดแล้ว หากยังไม่มีทางเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ ก็ให้คณะกรรมการดำเนินการชุดเดิมรักษาการไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการชุดใหม่ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี สหกรณ์ กรรมการดำเนินการ ซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งซ้ำอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน ในกรณีที่กรรมการดำเนินการต้องพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้กรรมการดำเนินการที่ได้รับเลือกตั้งใหม่ อยู่ในตำแหน่งได้เช่นเดียวกับกรรมการดำเนินการชุดแรกและให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.4.3. ลักษณะต้องห้ามของคณะกรรมการดำเนินการหรือผู้จัดการตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (ไม่แตกต่างกัน)	ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ไปเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการหรือผู้จัดการของกลุ่มเกษตรกร 1. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต 2. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์การ หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่ 3. เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ตามมาตรา 27(4) 4. เคยถูกที่ประชุมใหญ่ของกลุ่มเกษตรกร มีมติให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ 5. เป็นบุคคลล้มละลาย	ห้ามมิให้บุคคลซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ไปเป็นหรือทำหน้าที่กรรมการดำเนินการ 1. เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริต 2. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ องค์การ หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชน ฐานทุจริตต่อหน้าที่ 3. เคยถูกให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการหรือมีคำวินิจฉัยเป็นที่สุดให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ตาม คำสั่งนายทะเบียนสหกรณ์ 4. เคยถูกที่ประชุมใหญ่มีมติให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งกรรมการเพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่ 5. สมาชิกซึ่งผิดนัดการชำระหนี้ ไม่ว่าต้นเงินหรือดอกเบี้ย ในระยะเวลาสองปีทางบัญชีนับแต่ปีที่ผิดนัด ถึงปีที่เลือกตั้งกรรมการดำเนินการ เว้นแต่กรณีการผิดนัดนั้นมิได้เกิดขึ้นจากการกระทำของตนเอง 6. ผู้ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสหกรณ์นี้
8.4.4 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ (ไม่แตกต่างกัน)	กำหนดไว้ในบทที่ 2 หน้า 15	กำหนดไว้ในบทที่ 2 หน้า 20

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.5 ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ การดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ การพ้นจากตำแหน่ง การลาออก การมอบหมายงาน การแต่งตั้ง ผู้รักษาการ การเปลี่ยนผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ (ไม่แตกต่างกัน)	คณะกรรมการดำเนินการอาจ พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความซื่อ สัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งหรือ จ้างเป็นผู้จัดการกลุ่มเกษตรกร โดย ต้องไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้อง ห้ามตามข้อ ในการจ้างผู้จัด การกลุ่มเกษตรกรต้องทำหนังสือ สัญญาจ้างไว้เป็นหลักฐาน และให้ คณะกรรมการดำเนินการเรียกให้มี หลักประกันพอสมควร	คณะกรรมการดำเนินการอาจ พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความ สามารถและความเหมาะสมเพื่อ แต่งตั้งหรือจ้างเป็นผู้จัดการ สหกรณ์ โดยต้องไม่เป็นบุคคลที่ มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ในการจ้างผู้จัดการสหกรณ์ต้อง ทำหนังสือสัญญาจ้างไว้เป็น หลักฐาน และให้คณะกรรมการ ดำเนินการเรียกให้มีหลักประกัน พอสมควร
8.6 ผู้ตรวจสอบกิจการ มีการเลือก ตั้งจากที่ประชุมใหญ่ การดำรง ตำแหน่งอำนาจหน้าที่ และความ รับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการ (ไม่แตกต่างกัน)	ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอก ผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจหรือ การสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ของสกลุ่มเกษตรกรเป็นการ ประจำปี จำนวน...คน(ไม่เกินห้าคน หรือหนึ่งนิติบุคคล)	ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอก ผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้าน ธุรกิจ การเงิน การบัญชี การ เศรษฐกิจหรือการสหกรณ์ เป็น ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เป็นการประจำปี จำนวน...คน(ไม่ เกินห้าคนหรือหนึ่งนิติบุคคล)

ตารางภาคผนวก 1 (ต่อ)

ข้อความ	กลุ่มเกษตรกร	สหกรณ์การเกษตร
8.5 ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ การดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ การพ้นจากตำแหน่ง การลาออก การมอบหมายงาน การแต่งตั้ง ผู้รักษาการ การเปลี่ยนผู้จัดการ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ (ไม่แตกต่างกัน)	คณะกรรมการดำเนินการอาจ พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความซื่อ สัตย์สุจริต มีความรู้ความสามารถ และความเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งหรือ จ้างเป็นผู้จัดการกลุ่มเกษตรกร โดย ต้องไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้อง ห้ามตามข้อ ในการจ้างผู้จัด การกลุ่มเกษตรกรต้องทำหนังสือ สัญญาจ้างไว้เป็นหลักฐาน และให้ คณะกรรมการดำเนินการเรียกให้มี หลักประกันพอสมควร	คณะกรรมการดำเนินการอาจ พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความ ซื่อสัตย์สุจริต มีความรู้ความ สามารถและความเหมาะสมเพื่อ แต่งตั้งหรือจ้างเป็นผู้จัดการ สหกรณ์ โดยต้องไม่เป็นบุคคลที่ มีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ในการจ้างผู้จัดการสหกรณ์ต้อง ทำหนังสือสัญญาจ้างไว้เป็น หลักฐาน และให้คณะกรรมการ ดำเนินการเรียกให้มีหลักประกัน พอสมควร
8.6 ผู้ตรวจสอบกิจการ มีการเลือก ตั้งจากที่ประชุมใหญ่ การดำรง ตำแหน่งอำนาจหน้าที่ และความ รับผิดชอบของผู้ตรวจสอบกิจการ (ไม่แตกต่างกัน)	ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอก ผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชี การเศรษฐกิจหรือ การสหกรณ์ เป็นผู้ตรวจสอบกิจการ ของสกลุ่มเกษตรกรเป็นการ ประจำปี จำนวน...คน(ไม่เกินห้าคน หรือหนึ่งนิติบุคคล)	ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งสมาชิก หรือบุคคลภายนอก ผู้มีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถในด้าน ธุรกิจ การเงิน การบัญชี การ เศรษฐกิจหรือการสหกรณ์ เป็น ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ เป็นการประจำปี จำนวน...คน(ไม่ เกินห้าคนหรือหนึ่งนิติบุคคล)

ภาคผนวก ข.

ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ตารางภาคผนวก 2 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดกลาง

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน	12	25.5	35	74.5	47	100	1.74	0.44	มาก
2. กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเปลี่ยน ฐานะเป็นสหกรณ์ได้	10	21.3	37	78.7	47	100	1.79	0.41	มาก
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็น สหกรณ์ จะต้องพิจารณา จากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงาน	10	21.3	37	78.7	47	100	1.79	0.41	มาก
4. ขั้นตอน การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกร เป็นสหกรณ์ ต้องขอความเห็นชอบจาก ที่ประชุมใหญ่ และมีมติเห็นชอบกับบุคคลอื่นต้อง ขอความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ก่อน	12	25.5	35	74.5	47	100	1.74	0.44	มาก
5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้ รับจดทะเบียนย่อมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม	12	25.5	35	74.5	47	100	1.74	0.44	มาก
6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้ง ขึ้นเพื่อค้ำประกันธุรกิจ ช่วยเหลือตนเองและ ช่วยเหลือ ชื่นกันและกัน	10	21.3	37	78.7	47	100	1.79	0.41	มาก
7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวม คนเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน	12	25.5	35	74.5	47	100	1.74	0.44	มาก
8. สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการ ใน สหกรณ์	9	19.1	38	80.9	47	100	1.81	0.39	มาก
9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ใน สหกรณ์เท่านั้น	13	27.7	34	72.3	47	100	1.72	0.45	มาก
10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของ สหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้	10	21.3	37	78.7	47	100	1.79	0.41	มาก

ตารางภาคผนวก 2 (ต่อ)

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่าคะแนนเฉลี่ย	SD	ความหมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มสมัครรับ เข้าเป็นสมาชิก	8	17.0	39	83.0	47	100	1.83	0.38	มาก
12. สมาชิกสหกรณ์ สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา	17	36.2	30	63.8	47	100	1.64	0.48	มาก
13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง	7	14.9	40	85.1	47	100	1.85	0.36	มาก
14. การดำเนินงานของสหกรณ์ อีคหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุม การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกัน ไม่ได้	8	17.0	39	83.0	47	100	1.83	0.38	มาก
15. สหกรณ์อีคหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานอำนาจสูงสุดย่อมมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของ สหกรณ์	7	14.9	40	85.1	47	100	1.85	0.36	มาก
16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่	6	12.8	41	87.2	47	100	1.87	0.33	มาก
17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์ เป็นสิ่งจำเป็น	8	17.0	39	83.0	47	100	1.83	0.38	มาก
18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือนักสังคมด้วย	12	25.5	35	74.5	47	100	1.74	0.44	มาก
19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก	25	53.2	22	46.8	47	100	1.47	0.50	มาก
20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืน	6	12.8	41	87.2	47	100	1.87	0.33	มาก
เฉลี่ย	10.7	2.7	36.3	77.2	47	100	1.77	0.40	มาก

ตารางภาคผนวก 3 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดใหญ่

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและ ใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน	4	12.1	29	87.9	33	100	1.88	0.33	มาก
2. กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเปลี่ยน ฐานะเป็นสหกรณ์ได้	2	6.1	31	93.9	33	100	1.94	0.24	มาก
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกร เป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงาน	13	39.4	20	60.6	33	100	1.61	0.49	มาก
4. ขั้นตอน การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกร เป็นสหกรณ์ คือขอความเห็นชอบจากที่ประชุม ใหญ่ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความ เห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อน	6	18.2	27	81.8	33	100	1.82	0.39	มาก
5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้ รับจดทะเบียนยอมได้มา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม	7	21.2	26	78.8	33	100	1.79	0.41	มาก
6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้ง ขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือตนเองและ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	4	12.1	29	87.9	33	100	1.88	0.33	มาก
7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวม คนเพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน	4	12.1	29	87.9	33	100	1.88	0.33	มาก
8. สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกัน ซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการในสหกรณ์	2	6.1	31	93.6	33	100	1.94	0.24	มาก
9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ใน สหกรณ์เท่านั้น	6	18.2	27	81.8	33	100	1.82	0.39	มาก
10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของ สหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิก สหกรณ์ได้	3	9.1	30	90.9	33	100	1.91	0.29	มาก

ตารางภาคผนวก 3 (ต่อ)

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่ม ลงมติรับ เข้าเป็นสมาชิก	9	27.3	24	72.7	33	100	1.73	0.45	มาก
12. สมาชิกสหกรณ์ สามารถสอบถามติดตามการ ทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา	9	27.3	24	72.7	33	100	1.73	0.45	มาก
13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วม ประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง	1	3.0	32	97.0	33	100	1.97	0.17	มาก
14. การดำเนินงานของสหกรณ์ ชัดหลัก ประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญ ในการประชุม การออก เสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกัน ไม่ได้	8	24.2	25	75.8	33	100	1.76	0.43	มาก
15. สหกรณ์ชัดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ในการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของ สหกรณ์	2	6.1	31	93.6	33	100	1.94	0.24	มาก
16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็น ต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่	-	-	33	100	33	100	2.00	0.00	มาก
17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้าน อุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็น สิ่งจำเป็น	4	12.1	29	87.9	33	100	1.88	0.33	มาก
18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือ สังคมด้วย	5	15.2	28	84.8	33	100	1.85	0.36	มาก
19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่ แสวงหากำไรจากสมาชิก	12	36.4	21	63.6	33	100	1.64	0.48	มาก
20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะ ได้รับเงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืน	-	-	33	100	33	100	2.00	0.00	มาก
เฉลี่ย	5.0	13.9	27.9	84.6	33	100	1.85	0.31	มาก

ตารางภาคผนวก 4 จำนวนและร้อยละของระดับความรู้ด้านสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดใหญ่

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน	-	-	16	100	16	100	2.0	0.00	มาก
2. กลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อม สามารถเปลี่ยน ฐานะเป็นสหกรณ์ได้	2	12.5	14	87.5	16	100	1.88	0.34	มาก
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็น สหกรณ์ จะต้องพิจารณา จากจำนวนสมาชิก ปริมาณ ธุรกิจ และทุนดำเนินงาน	5	31.3	11	68.8	16	100	1.69	0.47	มาก
4. ขั้นตอน การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกร เป็น สหกรณ์ ต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ และถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบ จากเจ้าหนี้ก่อน	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก
5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับ จดทะเบียนต้องมีมา ทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความ รับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม	3	18.8	13	81.3	16	100	1.81	0.40	มาก
6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อดำเนินธุรกิจ ช่วยเหลือตนเองและ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก
7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือกันและกัน	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก
8. สหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันให้บริการใน สหกรณ์	-	-	16	100	16	100	2.00	0.00	มาก
9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ใน สหกรณ์ เท่านั้น	3	18.8	13	81.3	16	100	1.81	0.40	มาก
10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของ สหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก

ตารางภาคผนวก 4 (ต่อ)

ความรู้ด้านสหกรณ์	น้อย		มาก		รวม		ค่า คะแนน เฉลี่ย	SD	ความ หมาย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติ รับ เข้าเป็นสมาชิก	2	12.5	14	87.5	16	100	1.88	0.34	มาก
12. สมาชิกสหกรณ์ สามารถสอบถามติดตามการ ทำงานของผู้จัดการ ได้ตลอดเวลา	3	18.8	13	81.3	16	100	1.81	0.40	มาก
13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วม ประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง	-	-	16	100	16	100	2.00	0.00	มาก
14. การดำเนินงานของสหกรณ์ อีกหลัก ประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญ ในการประชุม การออก เสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกันไม่ได้	7	43.8	9	56.3	10	100	1.56	0.51	มาก
15. สหกรณ์อีกหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากสมาชิกในที่ประชุมใหญ่ ใน การกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของ สหกรณ์	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก
16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็น ต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่	-	-	16	100	16	100	2.00	0.00	มาก
17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดม การณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็น สิ่งจำ เป็น	2	12.5	14	87.5	16	100	1.88	0.34	มาก
18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคม ด้วย	2	12.5	14	87.5	16	100	1.88	0.34	มาก
19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวง หากำไรจากสมาชิก	4	25.0	12	75.0	16	100	1.75	0.44	มาก
20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้ รับเงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืน	1	6.3	15	93.8	16	100	1.94	0.25	มาก
เฉลี่ย	1.9	12.2	14.0	87.8	16	100	1.87	0.27	มาก

ตารางภาคผนวก 5 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดกลาง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	SD	ความหมาย
ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์								
1. เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร	24	15	4	3	1	4.23	1.00	มากที่สุด
2. เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก	11	25	7	4	-	3.91	0.85	มาก
3. เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิก ในราคาที่ถูกลงกว่าหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด	26	15	4	2	-	4.38	0.79	มากที่สุด
4. เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม	10	24	8	4	1	3.81	0.94	มาก
5. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่มวลสมาชิก	15	27	2	3	-	4.15	0.78	มาก
6. เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังต่อรอง	11	27	6	2	1	3.96	0.85	มาก
7. เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์ ครอบครัวสมาชิก	13	24	8	2	-	4.02	0.79	มาก
8. เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตรเพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	13	24	6	3	1	3.96	0.93	มาก
9. เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร	10	23	12	2	-	3.87	0.79	มาก
เฉลี่ย	14.0	17.2	6.3	2.7	0.4	4.03	0.85	มากที่สุด

ตารางภาคผนวก 6 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดใหญ่

ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	SD	ความหมาย
1. เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร	10	16	5	2	-	4.03	0.84	มาก
2. เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก	18	9	3	3	-	4.27	0.97	มากที่สุด
3. เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิก ในราคาที่ถูกลงกว่าหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด	19	8	4	2	-	4.33	0.92	มากที่สุด
4. เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม	16	8	2	3	4	3.88	1.43	มาก
5. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำหรือให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่มวลสมาชิก	18	8	4	1	2	4.18	1.15	มาก
6. เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพลังต่อรอง	17	10	4	2	-	4.27	0.91	มากที่สุด
7. เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์ ครอบครัวสมาชิก	18	9	4	2	-	4.30	0.91	มากที่สุด
8. เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตรเพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	18	8	4	2	1	4.21	1.08	มากที่สุด
9. เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร	18	7	4	3	1	4.15	1.14	มาก
เฉลี่ย	12.4	8.6	3.7	2.2	0.8	4.18	1.0	มากที่สุด

ตารางภาคผนวก 7 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ของกลุ่มขนาดใหญ่มาก

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าคะแนนเฉลี่ย	SD	ความหมาย
ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์								
1. เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริมอาชีพการเกษตร	10	4	-	2	-	4.38	1.02	มากที่สุด
2. เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก	7	6	3	-	-	4.25	0.77	มากที่สุด
3. เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการเกษตรมาบริการแก่สมาชิก ในราคาที่ถูกลงหรือด้วยเงื่อนไขที่ดีกว่าท้องตลาด	10	1	5	-	-	4.31	0.94	มากที่สุด
4. เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคายุติธรรม	8	3	4	-	1	4.06	1.18	มาก
5. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือให้บริการสินเชื่อที่เป็นธรรมแก่มวลสมาชิก	7	7	1	-	1	4.19	1.04	มาก
6. เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อการมีพันธมิตร	9	5	2	-	-	4.44	0.72	มากที่สุด
7. เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ของสหกรณ์ ครอบครัวสมาชิก	8	7	1	-	-	4.44	0.62	มากที่สุด
8. เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตรเพื่อพัฒนาด้านการผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	7	8	1	-	-	4.38	0.61	มากที่สุด
9. เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร	6	7	3	-	-	4.19	0.75	มาก
เฉลี่ย	8.0	8.3	2.3	0.2	0.2	4.29	0.85	มากที่สุด

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถาม

แบบสอบถามคณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร
เรื่อง
ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

ส่วนประกอบของแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการ

ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบตามข้อมูลที่เป็นจริง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะ
 ถือเป็นความลับและใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

ชื่อกลุ่มเกษตรกร.....

อำเภอ.....

จังหวัด

ประเภท.....

ขนาดของกลุ่มเกษตรกร

☐

ขนาดกลาง

สมาชิกตั้งแต่ 91-244 คน

☐

ขนาดใหญ่

สมาชิกตั้งแต่ 245 – 660 คน

☐

ขนาดใหญ่มาก

สมาชิกมากกว่า 661 คน

ชื่อ-สกุล (ผู้ให้ข้อมูล).....

โทรศัพท์.....

(กรณีต้องการข้อมูลเพิ่มเติม)

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร
เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป**1.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของคณะกรรมการฯ**

1. ปัจจุบันท่านมีอายุ..... ปี

2. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้เรียนหนังสือ☐ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า☐ ประถมศึกษา☐ ปริญญาตรี☐ มัธยมศึกษาตอนต้น☐ สูงกว่าปริญญาตรี☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

3. จำนวนสมาชิกที่เป็นแรงงานในครอบครัว..... คน

4. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร มาแล้ว..... ปี

5. ท่านเป็นคณะกรรมการดำเนินการฯ ในตำแหน่งใด

☐ ประธานกรรมการ☐ รองประธานกรรมการ☐ กรรมการ☐ เหนียวญิก☐ เลขานุการ

6. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีรายได้ จำนวน..... บาท

☐ ในภาคการเกษตร..... บาท☐ นอกภาคการเกษตร..... บาท

7. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านมีรายจ่าย จำนวน..... บาท

☐ ในภาคการเกษตร..... บาท☐ นอกภาคการเกษตร..... บาท

8. ท่านเคยได้รับสินเชื่อทางการเกษตรหรือไม่

☐ เคย จากแหล่งใด☐ กลุ่มเกษตรกร☐ ธ.ก.ส.☐ สถาบันการเงินอื่น ๆ (ระบุ).....☐ ไม่เคย

1.2 ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร

1. กลุ่มเกษตรกรของท่านจัดตั้งได้ปี
2. จำนวนสมาชิกของกลุ่มในปัจจุบัน.....คน
3. กลุ่มของท่านเคยชนะการประกวดกลุ่มดีเด่นหรือไม่
☐ ไม่เคย ☐ เคยชนะ ระดับ.....
4. ทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรในปัจจุบัน จำนวน บาท
☐ ทุนของกลุ่มเอง จำนวน บาท
☐ จากการกู้ยืมเงิน จำนวน.....บาท
5. ในรอบปีที่ผ่านมา กลุ่มเกษตรกรมีปริมาณธุรกิจ จำนวน..... บาท
6. ในรอบปีที่ผ่านมา กลุ่มมีกำไรสุทธิเท่าใด
☐ มีกำไร จำนวน..... บาท
☐ ไม่มีกำไร
7. ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา กลุ่มได้จ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกหรือไม่
☐ จ่ายทุกปี เงินปันผล ร้อยละ..... เฉลี่ยคืน ร้อยละ.....
☐ จ่ายเป็นบางปี เงินปันผล ร้อยละ.....เฉลี่ยคืน ร้อยละ.....
☐ ไม่ได้จ่ายเลย เพราะว่า.....
8. กลุ่มเกษตรกรดำเนินธุรกิจ ประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
☐ จัดหาปัจจัยการผลิตมาจำหน่ายแก่สมาชิก
☐ ให้สินเชื่อ(เงินกู้)แก่สมาชิก
☐ รับฝากเงินจากสมาชิก
☐ จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิก แล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี
☐ ดำเนินการแปรรูปผลผลิตเกษตร เช่น ทำธุรกิจโรงสีข้าว
☐ จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคแก่สมาชิก
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
9. กลุ่มเกษตรกรนี้ เคยได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียนจากหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ หรือไม่
☐ เคย ในลักษณะ
☐ เงินกู้ จำนวน.....บาท
☐ เงินให้เปล่า จำนวน.....บาท
☐ ไม่เคย

10. ถ้ากลุ่มเกษตรกรของท่านเคยได้รับความช่วยเหลือด้านเงินทุนหมุนเวียน จากแหล่งใด

- ☐ กลุ่มเกษตรกร
☐ ธนาคารเอกชน
☐ ธ.ก.ส.
☐ นายทุนท้องถิ่น
☐ สหกรณ์การเกษตร
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

11. ในปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรของท่านมีหนี้สินหรือไม่

- ☐ ไม่มี ☐ มี จำนวน..... บาท

12. ถ้ากลุ่มเกษตรกรของท่านเคยกู้ยืมเงิน จากแหล่งใด

- ☐ กลุ่มเกษตรกร
☐ ธนาคารเอกชน
☐ ธ.ก.ส.
☐ นายทุนท้องถิ่น
☐ สหกรณ์การเกษตร

13. การเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก

- ☐ ไม่เคย
☐ น้อยกว่า 5 ครั้งต่อปี
☐ 5 – 10 ครั้งต่อปี
☐ 11 – 15 ครั้งต่อปี
☐ มากกว่า 15 ครั้ง

14. ความถี่ในการประชุมสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

- ☐ ไม่มีการประชุม
☐ 1 – 2 ครั้งต่อปี
☐ 3 - 5 ครั้งต่อปี
☐ มากกว่า 5 ครั้งต่อปี

15. ความถี่ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

- ☐ ปีละ 1 - 2 ครั้ง
☐ ปีละ 3 - 5 ครั้ง
☐ มากกว่า 5 ครั้งต่อปี

16. การเปลี่ยนแปลงขนาดกลุ่ม(จำนวนสมาชิก)จากปีที่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน

- ☐ เพิ่มขึ้น
☐ ลดลง
☐ เท่าเดิม

17. ท่านคิดว่ากลุ่มเกษตรกรของท่านสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้ครบตามความต้องการหรือไม่

- ☐ ครบ
☐ ไม่ครบ ได้เพียงร้อยละ.....ของความต้องการ

18. กลุ่มเกษตรกรให้ความช่วยเหลือสมาชิก ในเรื่องใด (เรียงตามลำดับความช่วยเหลือ)

- ☐ ให้สินเชื่อ(เงินกู้)แก่สมาชิก
☐ รับฝากเงินจากสมาชิก
☐ จัดซื้อหรือรวบรวมผลผลิตเกษตรจากสมาชิก แล้วจำหน่ายแก่พ่อค้ารายใหญ่/โรงสี
☐ ดำเนินการแปรรูปผลผลิตเกษตร เช่น ทำธุรกิจโรงสีข้าว
☐ จำหน่ายสินค้าอุปโภค บริโภคแก่สมาชิก
☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

19. ท่านคิดว่ากลุ่มเกษตรกรของท่านมีความพร้อมในการเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์
 ในด้านใดบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ มีทุนดำเนินงานของกลุ่มเอง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด
☐ มีปริมาณธุรกิจที่มีความเจริญเป็นปึกแผ่น
☐ สมาชิก มีจำนวนไม่ต่ำกว่า 150 คน หรือเว้นแต่ในท้องถิ่นที่มีไม่ครบจำนวน
☐ กลุ่มไม่มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นผลเสียหายร้ายแรง
☐ คณะกรรมการฯ มีความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารงาน
☐ มีเจ้าหน้าที่ของกลุ่ม เช่น ผู้จัดการ/ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานบัญชี พนักงานการเงินฯลฯ
☐ มีวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ เพียงพอ
☐ อาคารและสถานที่มีความเหมาะสม
☐ อื่น ๆ (ระบุ)

ส่วนที่ 2 การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร

1. หน่วยงานราชการใดเคยให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่ม (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ เกษตรอำเภอ/ตำบล
- ☐ อบต.
- ☐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
- ☐ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- ☐ อตก.
- ☐ เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
- ☐ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ☐ อื่น ๆ

2. เจ้าหน้าที่ส่งเสริม มาเยี่ยมให้คำแนะนำมาน้อยเพียงใด ใน 3 เดือนที่ผ่านมา

- ☐ ไม่เคยมาเลย
- ☐ มา 1-2 ครั้ง
- ☐ มา 3—5 ครั้ง
- ☐ มามากกว่า 5 ครั้ง

3. เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ได้เคยมีการสำรวจความต้องการว่า กลุ่มเกษตรกรของท่านประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะเป็น สหกรณ์การเกษตรหรือไม่

- ☐ เคย ☐ 1—2 ครั้ง
- ☐ 3—5 ครั้ง
- ☐ มากกว่า 5 ครั้ง
- ☐ ไม่เคย

4. หน่วยงานราชการให้การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเกษตรกรในด้านใดบ้างต่อไปนี้ (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ด้านวิชาการเกษตร
- ☐ ด้านการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร
- ☐ ด้านการบริหาร/จัดการธุรกิจ
- ☐ ด้านการจัดหาสินเชื่อเพื่อการเกษตร
- ☐ จัดหาเงินทุนแก่กลุ่มเกษตรกร
- ☐ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกกว่าท้องตลาด เช่น ปุ๋ยเคมี เมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น

5. ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานกลุ่มเกษตรกร ซึ่งทางราชการจัดขึ้นมากน้อยเพียงใด

- ☐ ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมเลย
- ☐ เข้าอบรม 1-2 ครั้ง
- ☐ เข้าอบรม 3-5 ครั้ง
- ☐ เข้าอบรม มากกว่า 5 ครั้ง

6. ใน 12 เดือน ที่ผ่านมา ท่านเคยเดินทางไปศึกษาดูงานกลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์การเกษตร ที่ประสบความสำเร็จหรือไม่

- ☐ เคย ☐ 1-2 ครั้งต่อปี
- ☐ 3-5 ครั้งต่อปี
- ☐ มากกว่า 5 ครั้งต่อปี
- ☐ ไม่เคย

ส่วนที่ 3 อิทธิพลของคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเกษตรกร

1. สภาพการเป็นผู้นำชุมชน ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่งทางสังคมในชุมชน

กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ☐ เป็น

คณะกรรมการหมู่บ้าน ☐ เป็น

สมาชิก อบต. ☐ เป็น

ผสส., อสม. ☐ เป็น

อื่น ๆ (ระบุ).....

2. ในรอบปีที่ผ่านมา ท่านเคยติดต่อพบปะผู้นำท้องถิ่นของท่าน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อบต. เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทางราชการ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการหรือไม่

- ☐ เคย ☐ 1-3 ครั้งต่อปี
- ☐ 4-5 ครั้งต่อปี
- ☐ มากกว่า 5 ครั้งต่อปี
- ☐ ไม่เคย

3. ใครเป็นผู้ดำเนินการตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ของกลุ่มเกษตรกร (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ประธานกรรมการ
- ☐ รองประธานกรรมการ
- ☐ กรรมการ
- ☐ เภรณิก
- ☐ เลขานุการ
- ☐ สมาชิก
- ☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. คณะกรรมการฯ สามารถทำการตัดสินใจทำงานหรือทำกิจกรรมของกลุ่มได้หรือไม่

- ☐ ได้
- ☐ ไม่ได้ เพราะ.....

5. คณะกรรมการฯ สามารถสั่งมอบหมายงานกับกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกได้หรือไม่

- ☐ ได้
- ☐ ไม่ได้ เพราะ.....

6. คณะกรรมการฯ สามารถลงโทษกรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกที่ฝ่าฝืนระเบียบของกลุ่มได้หรือไม่

- ☐ ได้
- ☐ ไม่ได้ เพราะ.....

7. คณะกรรมการฯ สามารถให้รางวัลแก่กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกที่ช่วยงานของกลุ่มสำเร็จ เรียบร้อยด้วยดีหรือไม่

- ☐ ได้
- ☐ ไม่ได้ เพราะ.....

8. คณะกรรมการฯ สามารถโน้มน้าวให้กรรมการ เจ้าหน้าที่กลุ่ม และสมาชิกคล้อยตามกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ของกลุ่ม ได้หรือไม่

- ☐ ได้
- ☐ ไม่ได้ เพราะ.....

ส่วนที่ 4 ความรู้ด้านสหกรณ์และการดำเนินงานของสหกรณ์

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ความรู้ด้านสหกรณ์		
1. การดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้ายคลึงกัน		
2. ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ กำหนดว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์ได้		
3. หลักเกณฑ์การเปลี่ยนฐานะกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องพิจารณาจากจำนวนสมาชิก ปริมาณธุรกิจ และทุนดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกร		
4. ขั้นตอน/วิธีการ การเปลี่ยนฐานะจากกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ จะต้องขอความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ แจ้งความประสงค์ที่จะเปลี่ยนฐานะและถ้ามีหนี้สินอยู่กับบุคคลอื่นต้องขอความเห็นชอบจากเจ้าหนี้ก่อนแล้วจึงเสนอเรื่องขอจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์		
5. เมื่อเปลี่ยนฐานะเป็นสหกรณ์แล้ว สหกรณ์ที่ได้รับจดทะเบียนย่อมได้มาทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิและความรับผิดชอบของกลุ่มเกษตรกรเดิม		
6. สหกรณ์ คือ องค์กรที่ประชาชนร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินธุรกิจช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน		
7. การจัดตั้งสหกรณ์มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งรวมคนเพื่อช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือกันและกัน		
8. สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมาชิกรวมกันซื้อ รวมกันขาย และรวมกันใช้บริการในสหกรณ์		
9. สหกรณ์เป็นของสมาชิกซึ่งถือหุ้นไว้ในสหกรณ์เท่านั้น		
10. เกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับของสหกรณ์ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ได้		

ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
11. การสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ให้สมัครได้ที่ผู้จัดการสหกรณ์ โดยไม่ต้องผ่านที่ประชุมกลุ่มลงมติรับเข้าเป็นสมาชิก		
12. สมาชิกสหกรณ์สามารถสอบถามติดตามการทำงานของผู้จัดการได้ตลอดเวลา		
13. ในฐานะที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ จะต้องเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีทุกครั้ง		
14. การดำเนินงานของสหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นสำคัญ ในการประชุมกลุ่มหรือประชุมสามัญ การออกเสียงลงมติเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกเสียงแทนกันไม่ได้		
15. สหกรณ์ยึดหลักประชาธิปไตยเป็นพื้นฐาน อำนาจสูงสุดย่อมมาจากมวลสมาชิกในที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์		
16. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ จำเป็นต้องเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่		
17. การให้การศึกษาอบรมสมาชิกสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการและวิธีการสหกรณ์เป็นสิ่งจำเป็น		
18. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลจำเป็นต้องช่วยเหลือสังคมด้วย		
19. สหกรณ์ดำเนินธุรกิจ โดยมีจุดมุ่งหมายไม่แสวงหากำไรจากสมาชิก		
20. เมื่อสหกรณ์ดำเนินธุรกิจมีผลกำไร สมาชิกจะได้รับเงินปันผลตามหุ้น และเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์		

ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์

ประเด็นการดำเนินงาน	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การดำเนินงานของสหกรณ์ ท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร					
1. เป็นตัวแทนของสมาชิกในการขอรับการสนับสนุนจาก หน่วยงานของรัฐ และองค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนาส่งเสริม อาชีพการเกษตร					
2. เป็นแหล่งเผยแพร่พัฒนาความรู้/ฝึกอบรมในด้านการเกษตร การตลาด และธุรกิจแก่สมาชิก					
3. เป็นผู้จัดหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาเคมี และเครื่องมือการ เกษตรมาบริการแก่สมาชิกในราคาที่ถูกลงกว่าหรือส่วยเงินไข ที่ดีกว่าท้องตลาด					
4. เป็นผู้รวบรวมผลผลิตการเกษตรเพื่อการจำหน่ายในราคา					
5. เป็นผู้จัดหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำหรือให้บริการสินเชื่อที่เป็น ธรรมแก่มวลสมาชิก					
6. เป็นแกนกลางของความร่วมมือและมีการประสานงานเพื่อ การมีพลังต่อรอง					
7. เป็นหน่วยงานที่ได้รับความเชื่อถือจากสถาบันการเงินต่าง ๆ จะสร้างความมั่นคงให้สหกรณ์ รวมถึงปกป้องผลประโยชน์ ของสหกรณ์กรอครบถ้วนสมาชิก					
8. เป็นเป้าหมายหลักในการส่งเสริมการเกษตร เพื่อพัฒนาด้าน การผลิต การเพิ่มรายได้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม					
9. เป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสาร					

ส่วนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มของท่านมีปัญหาการจัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะกรรมการดำเนินการกับสมาชิกหรือระหว่างสมาชิกด้วยกันหรือไม่

- ☐ มี
- ☐ ไม่มี

2. ปัญหาเกี่ยวกับสมาชิก(ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ สมาชิกไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของกลุ่ม
- ☐ สมาชิกไม่ทราบกฎระเบียบและข้อบังคับกลุ่ม
- ☐ สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานกลุ่ม
- ☐ สมาชิกเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่ม
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

3. ปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการกลุ่ม(ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานกลุ่ม
- ☐ คณะกรรมการขาดความรับผิดชอบ
- ☐ คณะกรรมการไม่เสียสละและทุ่มเทในการทำงานให้กับกลุ่ม
- ☐ คณะกรรมการไม่ซื่อสัตย์สุจริต
- ☐ คณะกรรมการมีภาระด้านอื่น ซึ่งไม่สามารถทำงานให้กับกลุ่มได้
- ☐ คณะกรรมการไม่ได้รับการยอมรับจากมวลสมาชิก
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมกลุ่ม (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ กลุ่มขาดอิสระในการดำเนินงาน
- ☐ กิจกรรมกลุ่มไม่เป็นที่น่าสนใจแก่มวลสมาชิก
- ☐ กลุ่มขาดพลังความสามัคคี
- ☐ ไม่มีกิจกรรมกลุ่มที่ต่อเนื่องตลอดปี
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ ขาดแคลนเงินทุนหมุนเวียน
- ☐ กรรมการและเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจในด้านการดำเนินธุรกิจ
- ☐ สมาชิกไม่ให้การสนับสนุนธุรกิจกลุ่ม
- ☐ สมาชิกไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา
- ☐ ขาดการทำบัญชีที่ถูกต้องรัดกุม
- ☐ มีปัญหาทุจริต คอร์รัปชัน
- ☐ ผลการดำเนินงานขาดทุน
- ☐ มีกำไรที่จะแบ่งปันแก่สมาชิกน้อยเกินไป
- ☐ ขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการตลาด
- ☐ อื่น ๆ (ระบุ).....

6. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและสนับสนุนของรัฐ (ตอบได้หลายข้อ)

- ☐ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมไม่มาเยี่ยมให้คำแนะนำ
- ☐ ขาดการสนับสนุนด้านการเงินจากทางราชการ
- ☐ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเกี่ยวกับการสนับสนุนกลุ่มไม่เหมาะสมและเป็น

อุปสรรค

ต่อการดำเนินงาน

- ☐ เจ้าหน้าที่ไม่มีความจริงใจในการทำงาน
- ☐ นโยบายของรัฐเกี่ยวกับกลุ่มเกษตรกรไม่แน่นอนชัดเจน
- ☐ มีการแทรกแซงจากนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ภาคผนวก ง.

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางคำนึ่ง เปี่ยมสอาด
เกิดเมื่อ	5 ตุลาคม 2502
ภูมิลำเนา	ราชบุรี
ประวัติการศึกษา	ปี พ.ศ. 2524 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) สาขาการบัญชี วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี ปี พ.ศ. 2528 ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกคหกรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. 2531 ปริญญาตรี บริหารธุรกิจ วิชาเอกการจัดการทั่วไป ปี พ.ศ. 2534 ปริญญาตรี ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ วิชาเอก การสหกรณ์
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2525 - 2527 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่งานสถิติ ปี พ.ศ. 2528 - 2529 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ปี พ.ศ. 2529 - 2533 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ปี พ.ศ. 2534 - 2542 ตำแหน่ง นักวิชาการสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2543 - 2544 ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2545 ถึงปัจจุบัน ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน